

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego wykonano na podstawie umowy nr 2/2014. Dokument ten jest zgodny z zakresem określonym w umowie oraz ze Szczegółowymi zaleceniami dotyczącymi struktury planu gospodarki niskoemisyjnej, w ramach działania 9.3 konkursu nr 2/POIiŚ/9.3/2013 - Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej - plany gospodarki niskoemisyjnej – PGN

Zamawiający:

Gmina Wrocław

Wykonawca:

Consus Carbon Engineering Sp. z o.o.

Zespół autorów:

mgr Tomasz Pawelec
dr inż. Marek Wasilewski
mgr inż. Gabriela Cieślik
mgr inż. Łukasz Zywar
mgr inż. Diana Drobniak
mgr inż. Katarzyna Juras
mgr Andrzej Haraśny
inż. Anna Porzycka
inż. Wioletta Gawęł

Kierownictwo projektu:

mgr inż. Justyna Wysocka-Golec

Przy współpracy:

Urząd Gminy Kobierzyce

Urząd Miejski Wrocławia:

- Wydział Środowiska i Rolnictwa
- Zespół ds. Programowania i Wdrażania Wydziału Zarządzania Funduszami

I. SKRÓTY I DEFINICJE.....	4
II. WSTĘP	9
III. STRESZCZENIE	10
IV. METODOLOGIA.....	11
IV.1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	11
IV.2. MIĘDZYNARODOWE UWARUNKOWANIA REALIZACJI PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	13
IV.3. KRAJOWE I REGIONALNE UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ	14
IV.4. LOKALNE UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ – ZGODNOŚĆ Z LOKALNYMI DOKUMENTAMI	18
IV.5. METODOLOGIA.....	19
IV.5.1. Wytyczne.....	19
IV.5.2. Metodologia opracowania Planu gospodarki niskoemisyjnej	20
IV.5.3. Metodologia Inwentaryzacji emisji.....	24
IV.5.3.1. Podstawy metodologiczne	24
IV.5.3.2. Zakres inwentaryzacji dla gmin Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego (WrOF)	26
IV.5.3.3. Ogólna metodologia obliczeń, źródła danych i przyjęte założenia	32
IV.5.3.4. Metodologia obliczeń, źródła danych i przyjęte założenia w poszczególnych sektorach.....	34
IV.5.3.5. Raportowanie emisji.....	42
IV.5.3.6. Ślad węglowy	42
IV.5.4. Metodologia wyznaczania celów i szacowania efektów realizacji działań	42
IV.5.4.1. Metodyka wyznaczania celów	43
IV.5.4.2. Metodyka szacowania efektów ekologicznych planu	44
IV.5.4.3. Metodyka szacowania efektów ekologicznych zadań	44
IV.5.5. Metodologia opracowania bazy emisji	45
V. PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY KOBIERZYCE.....	46
V.1. OGÓLNA STRATEGIA GMINY KOBIERZYCE	46
V.1.1. Cele strategiczne i szczegółowe	46
V.1.2. Stan obecny	47
V.1.2.1. Dane ogólne.....	47
V.1.2.2. Dane demograficzne.....	48
V.1.2.3. Energetyka	49
V.1.2.4. Transport.....	51
V.1.2.5. Gospodarka.....	53
V.1.2.6. Gospodarka odpadami	55
V.1.2.7. Edukacja/Dialog społeczny	57
V.1.2.8. Administracja publiczna	57
V.1.2.9. Analiza SWOT	57
V.2. IDENTYFIKACJA SEKTORÓW PROBLEMOWYCH	60
V.2.1. Budownictwo i gospodarstwa domowe	60
V.2.2. Transport.....	60
V.2.3. Energetyka i oświetlenie	61
V.3. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA I GAZÓW CIEPLARNIANYCH	62
V.3.1. Emisja gazów cieplarnianych	62
V.3.2. Jakość powietrza.....	64
V.4. WYNIKI BAZOWEJ INWENTARYZACJI EMISJI DWUTLENKU WĘGLA	68

V.5. DZIAŁANIA, ZADANIA I ŚRODKI ZAPLANOWANE W PERSPEKTYWIE DŁUGOTERMINOWEJ I KRÓTKOTERMINOWEJ DLA GMINY KOBIERZYCE.....	72
V.5.1. Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania	72
V.5.1.1. Hierarchia obszarów działań	72
V.5.1.2. Struktura długoterminowa.....	74
V.5.2. Krótkoterminowe i średnioterminowe działania oraz zadania do roku 2020 ...	79
V.5.2.1. Energetyka	81
V.5.2.2. Budownictwo i gospodarstwa domowe	86
V.5.2.3. Transport.....	110
V.5.2.4. Rolnictwo i rybactwo	122
V.5.2.5. Lasy i tereny zielone.....	125
V.5.2.6. Przemysł.....	129
V.5.2.7. Handel i usługi.....	132
V.5.2.8. Gospodarka odpadami	135
V.5.2.9. Edukacja i dialog społeczny	140
V.5.2.10. Administracja publiczna	146
V.5.3. Aspekty organizacyjne i finansowe	152
V.5.3.1. Koordynacja i struktury organizacyjne przeznaczone do realizacji planu	152
V.5.3.2. Zasoby ludzkie	152
V.5.3.3. Zaangażowane strony - współpraca z interesariuszami	152
V.5.3.4. Budżet i przewidziane finansowanie działań	153
V.5.3.5. Środki na monitoring i ocenę realizacji planu	154
V.5.4. Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji działań	154
V.5.5. Podsumowanie przewidywanych efektów wdrożenia strategii długoterminowej i realizacji działań	154
V.6. OGÓLNE ZASADY MONITOROWANIA I RAPORTOWANIA.....	157
V.6.1. System monitorowania i raportowania	157
V.6.1.1. Monitorowanie	157
V.6.1.2. Raportowanie	157
V.6.1.3. Ocena realizacji	158
V.6.2. Główne wskaźniki monitorowania Planu	159
V.6.3. Szczegółowe wskaźniki monitorowania realizacji zadań	159
VI. ZAŁĄCZNIKI.....	162
VI.1. HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY	162
VI.2. PRZEBIEG PROCEDURY OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO REALIZACJI USTALEŃ PGN DLA GMINY KOBIERZYCE.....	162
VI.3. ZESTAWIENIE DZIAŁAŃ Z PROGRAMU OCHRONY POWIETRZA DLA STREFY DOLNOŚLĄSKIEJ	162

I. SKRÓTY I DEFINICJE

ANR	Agencja Nieruchomości Rolnych
AOW	Autostradowa Obwodnica Wrocławia
ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Bike&Ride	Bike & Ride – Zaparkuj Rower i Jedź
B+R	Badanie i rozwój
DK	Droga krajowa
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
ESCO	Przedsiębiorstwo usług energetycznych (ang. Energy Service Company)
EU ETS	Europejski System Handlu Emisjami (ang. European Union Emission Trading System)
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GHG	Gazy cieplarniane (ang. Greenhouse Gases)
GIS	System Informacji Geograficznej
Gospodarka niskoemisyjna	Przez gospodarkę niskoemisyjną w Planie rozumie się gospodarkę nakierowaną na redukcję emisji gazów cieplarnianych
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GPZ	Główny Punkt Zasilania
GR	Nawierzchnia gruntowa naturalna (gruntu rodzimego)
GŻ	Nawierzchnia gruntowa wzmocniona (żwirem, żużlem itp.)
LED	Light-Emitting Diode, dioda elektroluminescencyjna
Mg CO ₂ e	Tony ekwiwalentu dwutlenku węgla
M.S.C.	Miejska sieć ciepłownicza
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Niska emisja	Przez niską emisję w Planie rozumie się emisję zanieczyszczeń do powietrza z emitorów o wysokości nieprzekraczających 40 m
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OZE	Odnawialne źródła energii
P&R/P+R	Park & Ride – Parkuj i Jedź
PGN/Plan	Plan gospodarki niskoemisyjnej
PKP	Polskie Koleje Państwowe
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POP	Program Ochrony Powietrza
PPP	Partnerstwo Publiczno-Prywatne
PS GAZ	Polska Spółka Gazownictwa
RIPOK	Regionalny Instalacja do Przetwarzania Odpadów
RPO WD	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego
SN	Średnie napięcie
TIK	Technologie informacyjno-komunikacyjne
TEN-T	Transeuropejska sieć transportowa (ang. Trans-European Transport Networks)
UE	Unia Europejska
UPS	Zasilacz awaryjny, zasilacz bezprzerwowi (ang. Uninterruptible Power Supply)

UTM	Urządzenia integrujące w jednej obudowie wszystkie elementy niezbędne do kompletnego zabezpieczenia sieci lokalnej (ang. Unified Threat Management)
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WrOF	Wrocławski Obszar Funkcjonalny
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZPZC	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

kilo (k)	= 10^3 = tysiąc
mega (M)	= 10^6 = milion
giga (G)	= 10^9 = miliard
tera (T)	= 10^{12} = bilion
peta (P)	= 10^{15} = biliard
kg	= kilogram
Mg	= megagram (tona)
W	= wat
kWh	= kilowatogodzina
MWh	= megawatogodzina (tysiąc kilowatogodzin), 1 MWh = 3,6 GJ
MWt	= megawat mocy cieplnej
MWe	= megawat mocy elektrycznej
MJ	= megadžul = tysiąc kJ
GJ	= gigadžul = milion kJ
TJ	= teradžul = miliard kJ

AFOLU (z ang. Agriculture, Forestry and Other Land Use), czyli **Rolnictwo, Leśnictwo i Inne Rodzaje Użytkowania Terenu** - jedna z kategorii działalności człowieka prowadzących do emisji gazów cieplarnianych, opisana w roku 2006 przez Międzyrządowy Panel Współpracy nad Zmianami Klimatycznymi. W skład AFOLU wchodzi następujące subkategorie: zalesianie, zalesianie wtórne, gospodarka leśna, rekultywacja, ochrona i przywracanie terenów bagiennych, rolnictwo, deforestacja i antropogeniczna zmiana użytkowania terenów łąk i stepów. AFOLU odpowiada za ponad 30% emisji gazów cieplarnianych pochodzenia antropogenicznego (IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories).

Bazowa Inwentaryzacja Emisji (BEI) - wielkość emisji gazów cieplarnianych, w tzw. roku bazowym, która stanowi punkt odniesienia do wyznaczania celów redukcji emisji.

Efektywność energetyczna - stosunek uzyskanej wielkości efektu użytkowego danego obiektu, urządzenia technicznego lub instalacji, w typowych warunkach ich użytkowania lub eksploatacji, do ilości zużycia energii przez ten obiekt, urządzenie techniczne lub instalację, niezbędnej do uzyskania tego efektu (*Ustawa o efektywności energetycznej*).

Emisja to wprowadzanie bezpośrednio lub pośrednio, w wyniku działalności człowieka, do powietrza, wody, gleby lub ziemi substancji bądź energii takich jak ciepło, hałas, wibracje lub pola elektromagnetyczne (*Ustawa Prawo ochrony środowiska*).

Energia użytkowa to energia konieczna do uzyskania założonego efektu użytkowego, w szczególności: zapewnienia komfortu cieplnego, przygotowania ciepłej wody, oświetlenia, wykonania pracy mechanicznej. Wielkość energii użytkowej zależy od jakości budynku w zakresie jego kształtu, wielkości przeszkleń, orientacji w terenie, izolacyjności przegród nieprzezroczystych i stolarki, likwidacji mostków termicznych ewentualnie zastosowanego odzysku ciepła z wentylacji mechanicznej z rekuperacją. Wysokie zapotrzebowanie na energię użytkową oznacza, że obiekt jest energochłonny. Wielkość energii użytkowej jest niezależna do paliwa i systemów instalacyjnych.

Energia finalna (końcowa) – to energia lub paliwo zużyte przez odbiorcę końcowego (*Ustawa o efektywności energetycznej*).

Energia pierwotna to energia zawarta w pierwotnych nośnikach energii, pozyskiwanych bezpośrednio ze środowiska, w szczególności: węgla kamiennym, węgla brunatnym, ropy naftowej, gazy ziemnym, wysokometanowym, gazy ziemnym zaazotowanym, torfie do celów opałowych oraz energia: wody, wiatru, słońca, wnętrza Ziemi – wykorzystywana do wytwarzania energii elektrycznej, ciepła lub chłodu, a także energia biomasy (*Ustawa Prawo energetyczne*). Energia pierwotna uwzględnia energię końcową powiększoną o dodatkowe nakłady nieodnawialnej energii pierwotnej na dostarczenie do granicy budynku każdego wykorzystanego nośnika energii. Energia pierwotna różni się od końcowej tym, że uwzględnia straty powstające na etapie produkowania i przesyłania energii.

Emisje bezpośrednie – emisje wynikające z energetycznego wykorzystania paliw, procesów technologicznych, z procesów zachodzących na składowiskach odpadów, w oczyszczalniach ścieków oraz z rolniczego użytkowania gruntów i hodowli zwierząt (emisje wynikające z rozkładu materii organicznej).

Emisje pośrednie – emisje wynikające z wykorzystania nośników energii na terenie gminy, takich jak: energia elektryczna oraz ciepło sieciowe. Emisje pośrednie przypisywane są użytkownikom energii. Na przykład, ogrzewanie mieszkania ciepłem sieciowym samo w sobie nie generuje emisji, ale sam proces wytwarzania ciepła sieciowego przez elektrociepłownię już tak.

Europejski system handlu uprawnieniami do emisji (ang. EU ETS) – system handlu emisjami stworzony przez Unię Europejską, będący jednym z głównych elementów polityki ograniczania zmian klimatycznych przez kraje europejskie. Jest to pierwszy i największy na świecie system tego typu, obejmujący jedenaście tysięcy zakładów przemysłowych w 31 krajach, jak również loty pasażerskie (Komisja Europejska).

Gospodarka niskoemisyjna to pojęcie charakteryzujące funkcjonowanie gospodarki w sposób zrównoważony (ekonomicznie, środowiskowo i społecznie), ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (oraz innych zanieczyszczeń). Charakteryzuje się rozłączeniem rozwoju gospodarczego od wzrostu emisji (przy rosnącym PKB emisje gazów cieplarnianych nie rosną). Gospodarka niskoemisyjna jest związana ze wzrostem innowacyjności, wdrożeniem nowych technologii, zmniejszeniem energochłonności, tworzeniem nowych miejsc pracy i w konsekwencji wzrostem konkurencyjności.

Interesariusz wewnętrzny - Wydziały i Biura Urzędu Miasta/Gminy, jednostek gminnych

Interesariusz zewnętrzny - Uczestnicy życia gospodarczego z terenu gminy (mieszkańcy, przedsiębiorcy, instytucje i in.)

Kogeneracja – jednoczesne wytwarzanie energii elektrycznej i energii cieplnej. Kogeneracja jest korzystna dla środowiska, ponieważ ogranicza wykorzystanie paliw w porównaniu z odrębnymi instalacjami do wytwarzania ciepła i energii elektrycznej. Powoduje to, iż zysk energetyczny, w przeliczeniu na jednostkę zużycia paliwa, jest większy. Przykładem stosowania takiego rozwiązania jest elektrociepłownia.

Niska emisja - umownie emisja zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza: emitarami (kominami) o wysokości do 30 m oraz emisja komunikacyjna. Niska emisja może być **powierzchniowa** (z instalacji związanych z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalno-bytowym oraz z lokali usługowych i nie musi być formalnie zgłaszana w stosownych urzędach oraz emisja niezorganizowana z parkingów, składowisk, wypalania traw, spalania liści i odpadów w ogrodach itp.), **liniowa** (emisja ze źródeł ruchomych związanych z transportem i zużywanymi do tego celu paliwami, zużyciem nawierzchni i opon) lub **punktowa** (wprowadzanie substancji ze źródeł energetycznych i technologicznych (przemysłowych) do powietrza emitorem – kominem do 30 m w sposób zorganizowany).

Odnawialne źródło energii - naturalne źródło energii, wykorzystywane w procesie jej przetwarzania na energię elektryczną i/lub ciepłą. Do kategorii OZE zalicza się: energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych (Ustawa Prawo energetyczne).

Plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP) – dokument strategiczny przygotowywany przez członków Porozumienia burmistrzów określający sposób realizacji celu ograniczenia emisji CO₂ o 20% w gminie w stosunku do roku bazowego, a także zwiększenia efektywności energetycznej i udziału energii ze źródeł odnawialnych.

Rok bazowy – rok, dla którego wykonano inwentaryzację emisji. Stanowi on podstawę interpretacji zmian w emisji. Właściwie dobrany rok bazowy jest jednym z ważniejszych determinantów realistycznego oszacowania możliwości zmniejszenia poziomu emisji w przyszłości.

The GHG Protocol Corporate Standard (ang. Standard obliczania i raportowania emisji gazów cieplarnianych) to najczęściej na świecie używany protokół do wyliczeń i raportowania emisji gazów cieplarnianych. Od 2006 roku ISO przyjęła standardy określone w Protokole, jako podstawę dla ISO 14064-I, określających standardy dot. wyliczeń i raportowania emisji gazów cieplarnianych. Kolejne wersje dokumentu tworzone są od roku 2001 przez World Resources Institute i the World Business Council for Sustainable Development (World Resource Institute, The Greenhouse Gas Protocol). Dokument skupia się na sześciu gazach cieplarnianych ujętych w Protokole z Kioto (CO₂, CH₄, N₂O, HFC, PFC, SF₆) oraz dodatkowo na NF₃.

The Global Protocol for Community-Scale Greenhouse Gas Emission Inventories (wytyczne GPC) - wytyczne, opracowane przez World Resources Institute, C40 Cities oraz ICLEI, których pełna wersja została wydana w grudniu 2014 roku. Jest to nowy międzynarodowy dokument stanowiący zbiór najlepszych praktyk przy sporządzaniu inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych dla miast.

II. WSTĘP

Plan gospodarki niskoemisyjnej (PGN) jest dokumentem strategicznym, który wyznacza działania umożliwiające rozwój gospodarki obszaru Gminy Kobierzyce, należącej do Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, i jej docelowe przekształcenie w gospodarkę niskoemisyjną.

Gospodarka niskoemisyjna to taka, w której rozwój gospodarczy opiera się na idei zrównoważonego rozwoju i przyczynia do realizacji następujących celów:

- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych;
- ograniczenie zużycia energii;
- zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych.

przy jednoczesnej poprawie jakości powietrza.

Gospodarka niskoemisyjna jest związana ze wzrostem innowacyjności i wdrożeniem nowych technologii.

W PGN ujęte są działania m.in. z zakresu termomodernizacji obiektów, wsparcia efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz działania edukacyjne z tych obszarów, a także dotyczące zmian klimatu oraz oszczędności zasobów naturalnych. W ramach działań zaproponowanych dla poszczególnych sektorów gospodarki, planowane są zadania, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia zamierzonego celu. PGN ujmuje zarówno zadania gminy jak i interesariuszy zewnętrznych.

Dla zadań zgłoszonych do Planu został opracowany harmonogram rzeczowo-finansowy.

Do koordynacji realizacji Planu, opracowano bazę danych, w której znajdują się wszystkie zgłaszane zadania. Baza umożliwia inwentaryzację emisji gazów cieplarnianych oraz monitorowanie i raportowanie realizacji zadań.

Baza danych będzie aktualizowana na bieżąco, natomiast inwentaryzacja emisji i aktualizacja dokumentu strategicznego przeprowadzana będzie cyklicznie.

III. STRESZCZENIE

Plan gospodarki niskoemisyjnej (PGN) jest strategicznym dokumentem, który wyznacza kierunki rozwoju gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Kobierzyce, należącej do Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, w której skład wchodzi 32 sołectwa. Kierunki te dotyczą działań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych w takich obszarach jak: transport publiczny i prywatny, budownictwo i mieszkalnictwo, gospodarka przestrzenna, energetyka i oświetlenie, gospodarka odpadami, gospodarka wodno-ściekowa oraz informacja i edukacja.

Strategia długoterminowa gminy w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, zakładająca osiągnięcie znaczącej 40% redukcji emisji gazów cieplarnianych w perspektywie do roku 2050, realizowana będzie we wszystkich wyznaczonych sektorach działania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. Cele Planu to:

- Ograniczenie do roku 2020 emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do roku bazowego;
- Ograniczenie do roku 2020 zużycia energii o 20% w stosunku do roku bazowego;
- Zwiększenie do roku 2020 udziału energii ze źródeł odnawialnych do 15% w końcowym zużyciu energii.

Realizacja PGN przyczyni się również do ograniczenia emisji innych ubocznych produktów spalania (pyły, benzo(a)piren, tlenki siarki, inne) i w konsekwencji poprawie jakości powietrza na terenie gminy.

Działania przewidziane do realizacji przez gminę zostały zestawione w harmonogramie rzeczowo-finansowym. Opierają się w części na już realizowanych przez nią działaniach i zatwierdzonych planach działań i są z nimi zgodne. Zadania w PGN koncentrują się głównie na rozwoju nowych rozwiązań w zakresie energetyki (w tym OZE), niskoemisyjnego transportu (w szczególności rozwój komunikacji zbiorowej), budownictwa (termomodernizacje) oraz wsparciu i edukacji mieszkańców w zakresie efektywnego wykorzystania energii. Rozwój gospodarki niskoemisyjnej jest szczególnie ważnym aspektem dla realizacji Planu.

Wielkość emisji w roku bazowym oszacowano na poziomie 212 978 Mg CO_{2e} (12,55 Mg CO_{2e} na mieszkańca). Określone w harmonogramie rzeczowo-finansowym działania pozwalają na zaoszczędzenie 8 591 MWh energii i 25 507 Mg CO_{2e} emisji – redukcja emisji o 11,98% w stosunku do roku bazowego.

Ponieważ Plan jest zbiorem zadań, kierunków rozwoju i obejmuje wiele dziedzin funkcjonowania gminy konieczna jest jego skuteczna koordynacja oraz monitoring realizacji. Za monitoring realizacji PGN odpowiedzialni będą Koordynatorzy Planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Kobierzyce.

Zapewnienie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej jest bardzo ważnym aspektem w polityce gminy, ZIT WROF, jak i Polski. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych przyczynia się w znacznym stopniu do zmniejszenia się poziomu negatywnego oddziaływania sektorów gospodarczych na społeczeństwo i środowisko naturalne oraz zwiększenie komfortu życia mieszkańców.

PGN jest również dokumentem, wymaganym w procesie pozyskiwania środków finansowych w nowej perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020.

IV. METODOLOGIA

IV.1. Cel i zakres opracowania

Główne cele planów gospodarki niskoemisyjnej

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej to strategiczny dokument, który wyznacza kierunki dla rozwoju Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, w zakresie działań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych w obszarach wyodrębnionych jako sekcje i działy gospodarki w Narodowym Programie Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (NPRGN), tj.:

1. Energetyka.
2. Budownictwo.
3. Transport.
4. Rolnictwo i rybactwo.
5. Leśnictwo.
6. Przemysł.
7. Handel i usługi.
8. Gospodarstwa domowe.
9. Odpady.
10. Edukacja/Dialog społeczny.
11. Administracja publiczna.

PGN wyznacza cele i działania w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych, efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Realizacja działań ujętych w Planie gospodarki niskoemisyjnej zgodna jest z obowiązującym Programem ochrony powietrza dla stref województwa dolnośląskiego.

Plan gospodarki niskoemisyjnej ma przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020¹, tj.:

- redukcji emisji gazów cieplarnianych;
- zwiększenia udziału energii pochodzącej z źródeł odnawialnych;
- redukcji zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej,

a także do poprawy jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu i realizowane są programy (naprawcze) ochrony powietrza (POP) oraz plany działań krótkoterminowych (PDK).

Plan wskazuje strategię długoterminową oraz konkretne działania służące jej realizacji na terenie WrOF. PGN stanowi również podstawę pozyskania finansowania zewnętrznego działań w zakresie gospodarki niskoemisyjnej. Według zapisów Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego posiadanie przez gminę strategii niskoemisyjnych (PGN) jest warunkiem koniecznym do uzyskania dofinansowania dla realizowanych działań w zakresie efektywności energetycznej, redukcji emisji zanieczyszczeń oraz niskoemisyjnego

¹ Zgodnie z przyjętym w 2009 r. pakietem energetyczno-klimatycznym do 2020 r. Unia Europejska:

- o 20% zredukuje emisje gazów cieplarnianych w stosunku do poziomu emisji z 1990 r.;
- o 20% zwiększy udział energii odnawialnej w finalnej konsumpcji energii (dla Polski 15%);
- o 20% zwiększy efektywność energetyczną, w stosunku do prognoz BAU na rok 2020.

transportu². Plan wyznacza również potencjalne źródła finansowania z funduszy zewnętrznych na lata 2014-2020.

Plany gospodarki niskoemisyjnej w hierarchii dokumentów strategicznych

Koncepcja zarządzania rozwojem Polski zakłada następujące usystematyzowanie dokumentów strategicznych:

1. Długookresowe horyzontalne dokumenty strategiczne o co najmniej 15-letniej perspektywie realizacji, np. Długookresowa strategia rozwoju kraju.
2. Horyzontalne strategie średniookresowe o horyzoncie czasowym od 4 do 10 lat, między innymi średniookresowa strategia rozwoju kraju (ŚSRK) i narodowa strategia spójności.
3. Strategie rozwoju, których horyzont czasowy uzależniony jest od jednostki opracowującej. W przypadku strategii opracowywanych przez administrację rządową szczebla centralnego są to dokumenty o 4-10-letniej perspektywie realizacji, ale nie dłuższej niż perspektywa realizacji aktualnie obowiązującej średniookresowej strategii rozwoju kraju, chyba, że dłuższy horyzont czasowy wynika ze specyfiki rozwojowej w danym obszarze, np. transport, ochrona środowiska, itp. Strategie opracowywane przez jednostki samorządu terytorialnego mogą przyjmować inny horyzont czasowy, niewykraczający poza okres objęty aktualnie obowiązującą ŚSRK. W hierarchii dokumentów strategicznych plany gospodarki niskoemisyjnej znajdują się w obrębie szczebla trzeciego.
4. Programy operacyjne i krajowe, których horyzont czasowy wynosi od 1 roku do kilku lat, ale nie dłużej niż horyzont ŚSRK lub odpowiedniej strategii rozwoju (Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski, 2009).

Zakres terytorialny opracowania

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT WrOF), obejmuje obszar 15 gmin: Gminy Wrocław, Gminy Jelcz-Laskowice, Miasta i Gminy Kąty Wrocławskie, Gminy Siechnice, Gminy Trzebnica, Miasta i Gminy Sobótka, Miasta Oleśnica, Gminy Długołęka, Gminy Czernica, Gminy Kobierzyce, Gminy Miękinia, Gminy Oleśnica, Gminy Wisznia Mała, Gminy Żórawina, Gminy Oborniki Śląskie.

² POIiŚ w zakresie Oś Priorytetowa I: zmniejszenie emisyjności gospodarki, Oś Priorytetowa VI: rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach. RPO WD w ramach Osi 3 Gospodarka Niskoemisyjna

IV.2. Międzynarodowe uwarunkowania realizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej

Plan gospodarki niskoemisyjnej realizuje cele określone w pakiecie klimatyczno-energetycznym oraz cele w zakresie jakości powietrza wynikające z Dyrektywy CAFE (Clean Air for Europe - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy, weszła w życie 11 czerwca 2008 r.). Jest spójny z najważniejszymi dokumentami strategicznymi i programowymi dotyczącymi gospodarki niskoemisyjnej, które obowiązują w Unii Europejskiej (Tabela 1).

Tabela 1. Zakres zgodności PGN z najważniejszymi dokumentami UE w zakresie gospodarki niskoemisyjnej

Dokument:	Zakres spójności:
Strategia „Europa 2020”	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20%; • zwiększenie do 20% udziału energii ze źródeł odnawialnych; • zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%.
Strategia Unii Europejskiej w zakresie przystosowania się do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój zielonej infrastruktury; • zapewnienie bardziej odpornej infrastruktury.
Dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (CAFE – Clean Air For Europe)	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenia emisji zanieczyszczeń: pyłu zawieszonego PM10, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu; • poprawa jakości powietrza.

źródło: opracowanie własne

IV.3. Krajowe i regionalne uwarunkowania prawne realizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Kobierzyce jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności z następującymi aktami prawnymi:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. poz.594 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r., poz.1232 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013 poz. 1235 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz.U. z 2011 r. Nr 94, poz. 551 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz.U. z 2012r., poz. 1059, z późn. zm.).

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej jest spójny z dokumentami strategicznymi i programowymi obowiązującymi w Polsce i w województwie dolnośląskim. Zakres zgodności przedstawiono w Tabela 2.

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego jest również zgodny z wymaganiami NFOŚiGW określonymi w Załączniku nr 9 do Regulaminu Konkursu nr 2/POIiŚ/9.3./2013 – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, Szczegółowe zalecenia dotyczące Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, Priorytet IX, Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna, Działanie 9.3. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, plany gospodarki niskoemisyjnej.

Tabela 2. Zakres zgodności PGN z najważniejszymi dokumentami krajowymi i regionalnymi

Dokument	Zakres spójności
Dokumenty krajowe	
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności	innowacyjność gospodarki
Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju (Strategia Rozwoju Kraju 2020, ŚSRK 2020)	zmiana struktury nośników energii, poprawa sprawności energetycznej procesów wytwarzania i przesyłu, efektywne wykorzystanie energii i paliw przez poszczególne sektory gospodarki, zwiększenie wykorzystania urządzeń i technologii energooszczędnych oraz tych opartych na odnawialnych źródłach energii;
Umowa partnerstwa	przejęcie na gospodarkę niskowęglową i niskoemisyjną, ograniczenie zużycia energii we wszystkich sektorach. poprawa infrastruktury drogowej, wprowadzanie zasad zrównoważonego transportu.
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Realizacja celów tematycznych: Cel tematyczny 4: Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach; Cel tematyczny 5: Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem; Cel tematyczny 6: Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami; Cel tematyczny 7: Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych.
Linia demarkacyjna	Realizacja działań w obszarach interwencji: infrastruktura transportowa (drogi, trasy rowerowe, transport publiczny), gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, ochrona środowiska, infrastruktura energetyczna (rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych, gazowych, elektroenergetycznych, termomodernizacje, wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych).
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego (KSRR)	efektywne wykorzystanie potencjału WrOF – wpływ na osiągnięcie celów rozwoju kraju; realizacja działań zawartych w dokumencie przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców.
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK)	dążenia do zrównoważonego rozwoju kraju poprzez wykorzystanie potencjału wewnętrznego WrOF, proponując działania służące poprawie stanu środowiska, rozwijaniu i poprawie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej, zwiększaniu bezpieczeństwa energetycznego WrOF.
Krajowa Polityka Miejska do 2020 roku	wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców, ograniczenie zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych.
Polityka Energetyczna Państwa do 2030 roku	poprawa efektywności energetycznej; wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii; rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw; ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Dokument	Zakres spójności
<p>Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016</p>	<p>uwzględnienie zasad ochrony środowiskach w strategiach sektorowych; aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska; zarządzanie środowiskowe; udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska; rozwój badań i postęp techniczny; aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym.</p>
<p>Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 roku (BEiŚ)</p>	<p>zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, zapewnienia gospodarce bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię poprawa stanu środowiska.</p>
<p>Krajowy Plan Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych do 2020 roku (KPD OZE)</p>	<p>cel w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych (do 15% w 2020 roku) uwzględnienie wykorzystania OZE w sektorze transportowym, sektorze energii elektrycznej, sektorze ogrzewania i chłodzenia.</p>
<p>Krajowy Plan Działań dot. efektywności energetycznej</p>	<p>cel w zakresie zwiększenia efektywności wykorzystania energii o 20%</p>
<p>Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (NPRGN) - założenia przyjęte przez Radę Ministrów dnia 16 sierpnia 2011 r.</p>	<p>w zakresie celów: głównego (rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju) i szczegółowych: rozwój niskoemisyjnych źródeł energii; poprawa efektywności energetycznej; poprawa efektywności gospodarowania zasobami ; rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych; zapobieganie powstawaniu oraz poprawa efektywności gospodarowania odpadami; promocja nowych wzorców konsumpcji.</p>
<p>Strategiczny Plan Adaptacji (SPA 2020) - przyjęty przez Radę Ministrów dnia 29 października 2013 r.</p>	<p>poprawa zdolności adaptacji obszarów miejskich do zmian klimatu; realizacja działań w sektorze „Lasy i tereny zielone” - zachowanie bioróżnorodności, poprawa warunków życia mieszkańców WroF.</p>
Dokumenty regionalne	
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 zatwierdzony przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego Uchwałą Nr 41/V/15 z 21 stycznia 2015 r.</p>	<p>Realizacja celów priorytetowych RPO: wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach; zachowanie i ochronę środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami; promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem; promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych;</p>
<p>Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2011-2020, przyjęta uchwałą nr 11149/IV/11 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 sierpnia 2011 r.</p>	<p>wspieranie rozwoju, dyfuzji i wydajnego użycia nowych produktów, usług i procesów (w kontekście gospodarki niskoemisyjnej); racjonalne korzystanie z zasobów przyrody oraz kształtowanie środowiska naturalnego, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju; innowacyjne działania dla sektora administracji publicznej.</p>

Dokument	Zakres spójności
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, przyjęty przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego w dniu 27 marca 2014 roku, na mocy uchwały Nr XLVIII/1622/2014	efektywne wykorzystanie zasobów województwa (w kontekście odnawialnych źródeł energii); kształtowanie sprawnych, bezpiecznych systemów transportu i komunikacji; kształtowanie sprawnych sieci infrastruktury technicznej, zapewniających dostawę wody i energii, właściwą gospodarkę odpadami.
Program ochrony powietrza, przyjęty 12 lutego 2014 r. przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego Uchwałą nr XLV/1544/14	realizacja działań naprawczych służących osiągnięciu celów redukcji zanieczyszczeń: na terenie aglomeracji wrocławskiej (PM10, benzo(a)piren) oraz strefy dolnośląskiej (PM10, benzo(a)piren, tlenek węgla, ozon); realizacja działań przełoży się na poprawę jakości powietrza.
Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 r. przyjęty 30 października 2014 roku przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą Nr LV/2121/14	działania ujęte w PGN są spójne z kierunkami działań programu i realizują ujęte w Programie cele w zakresie odnawialnych źródeł energii, poprawy jakości powietrza.
Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego	realizacja priorytetów w zakresie gospodarki niskoemisyjnej określonych w Strategii ZIT

źródło: opracowanie własne

IV.4. Lokalne uwarunkowania prawne realizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej – zgodność z lokalnymi dokumentami

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Kobierzyce jest zgodny z następującymi dokumentami gminy Kobierzyce:

- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Gminy Kobierzyce na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017, przyjęta Uchwałą Nr XLVIII/598/10 Rady Gminy Kobierzyce z dnia 22 października 2010 roku;
- Plan Urzędniowo-Rolny: Gmina Kobierzyce;
- Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Kobierzyce do roku 2020, przyjęta Uchwałą nr XXI/248/12 Rady Gminy Kobierzyce z dnia 31 sierpnia 2012 roku;
- Wieloletnia Prognoza Finansowa gminy Kobierzyce na lata 2014-2025, przyjęta Uchwałą Nr XXXVI/529/13 z dnia 30 grudnia 2013 roku.

W przypadku powstania niezgodności pomiędzy PGN a istniejącymi dokumentami gminnymi konieczną będzie ich aktualizacja, w celu wyeliminowania niezgodności. Ponadto gmina przy opracowywaniu nowych dokumentów planistycznych oraz planów finansowych na kolejne lata, uwzględni założenia PGN.

IV.5. Metodologia

IV.5.1. Wytyczne

Ramy merytoryczne PGN określają międzynarodowe, unijne i krajowe konwencje oraz dokumenty strategiczne, w tym w szczególności Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, Strategia Europa 2020, Program Czyste powietrze dla Europy (CAFE).

Struktura PGN dla ZIT WrOF oparta jest na dobrych praktykach wynikających m.in. z doświadczeń Porozumienia Burmistrzów, Carbon Disclosure Project, przy uwzględnieniu wytycznych UNFCCC i zachowaniu zgodności z metodologią IPCC.

PGN, których opracowanie jest finansowane ze środków POIiŚ muszą być zgodne z regulaminem konkursu nr 2/POIiŚ/9.3/2013 - Plany gospodarki niskoemisyjnej. Szczegółowe wytyczne dotyczące opracowania Planu gospodarki niskoemisyjnej zawarte są w załączniku nr 9 do regulaminu konkursu, oraz w Poradniku „Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii”. Struktura dokumentu określona została w załączniku nr 9 do Regulaminu Konkursu nr 2/PO IiŚ/9.3/2013 „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej plany gospodarki niskoemisyjnej”:

1. Streszczenie.
2. Ogólna Strategia.
 - a) Cele strategiczne i szczegółowe.
 - b) Stan obecny.
 - c) Identyfikacja obszarów problemowych.
 - d) Aspekty organizacyjne i finansowe (struktury organizacyjne, zasoby ludzkie, zaangażowane strony, budżet, źródła finansowania inwestycji, środki finansowe na monitoring i ocenę).
3. Wyniki bazowej inwentaryzacji emisji CO₂.
4. Działania/zadania i środki zaplanowane na cały okres objęty planem.
 - a) Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania.
 - b) Krótco/średnioterminowe działania/zadania (opis, podmioty odpowiedzialne za realizację, harmonogram, koszty, wskaźniki).

Wytyczne wskazują główne cele planów gospodarki niskoemisyjnej, założenia do sporządzania planów, wymagania, zalecaną strukturę planu oraz wskaźniki monitorowania realizacji działań ujętych w planie. Działania zawarte w planach muszą być spójne z zapisami w obowiązujących POP i PDK oraz w efekcie doprowadzić do redukcji emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń do powietrza (w tym: pyłów, dwutlenku siarki oraz tlenków azotu) oraz WPF.

Zgodnie z załącznikiem nr 9 do Regulaminu Konkursu przyjmuje następujące założenia do przygotowania dokumentu:

- zakres działań przewidzianych w PGN dotyczy szczebla gminnego;
- objęcie całości obszaru geograficznego gminy/gmin;
- koncentrowanie się na działaniach niskoemisyjnych i efektywnie wykorzystujących zasoby, w tym poprawie efektywności energetycznej, wykorzystaniu OZE, czyli wszystkich działań mających na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza w tym pyłów, dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz emisji dwutlenku węgla, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów, na których odnotowano przekroczenia dopuszczalnych stężeń w powietrzu;

- zapewnienie współuczestnictwa podmiotów będących producentami i/lub odbiorcami energii ze szczególnym uwzględnieniem działań w sektorze publicznym;
- objęcie obszarów, w których władze lokalne mają wpływ na zużycie energii w perspektywie długoterminowej (w tym planowanie przestrzenne);
- ujęcie działań mających na celu wspieranie produktów i usług efektywnych energetycznie (np. zamówienia publiczne);
- podjęcie działań mających wpływ na zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii (współpraca z mieszkańcami i zainteresowanymi stronami, działania edukacyjne);
- spójność z nowotworzonymi bądź aktualizowanymi założeniami do planów zaopatrzenia w ciepło, chłód i energię elektryczną bądź paliwa gazowe (lub założeniami do tych planów) i programami ochrony powietrza.

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego jest zgodny z wyżej wspomnianymi wytycznymi. Ujęte w planie działy i sektory gospodarki zgodne są z wytycznymi Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej.

IV.5.2. Metodologia opracowania Planu gospodarki niskoemisyjnej

I. Określenie roku bazowego

Rok bazowy określa punkt odniesienia w czasie w stosunku do którego określa się wielkość redukcji emisji. W przypadku dokumentu PGN dla WrOF, dla Wrocławia wybrano rok 1990 jako bazowy, zgodnie z przyjętymi konwencjami. Dla pozostałych gmin wchodzących w skład Obszaru Funkcjonalnego, rokiem bazowym jest rok 2013, ze względu na niewielką dostępność wiarygodnych danych dla wcześniejszych lat, co również jest zgodne z dobrymi praktykami.

Zapisy dotyczące wyboru roku 1990 r jako roku bazowego są rekomendowane w następujących dokumentach:

- Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu – art. 4 pkt 2. B) – „aby promować postęp w osiągnięciu tego celu każda ze Stron w ciągu sześciu miesięcy od wejścia niniejszej konwencji w życie oraz okresowo później, zgodnie z artykułem 12, przekaże szczegółowe informacje na temat swej polityki i środków, o których mowa w punkcie (a), jak również na temat przewidywanych antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych według źródeł i ich usuwania przez pochłaniacze, nie objętych kontrolą przez Protokół montrealwski w okresie, o którym mowa w punkcie (a), w celu indywidualnego lub wspólnego sprowadzenia emisji dwutlenku węgla i innych gazów cieplarnianych, nie objętych kontrolą przez Protokół montrealwski, do poziomu z roku 1990.”
- Protokół z Kioto - art. 3 ust. 1 – „w celu zredukowania antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych wymienionych w załączniku A, wyrażonych w ekwiwalencji dwutlenku węgla, w okresie zobowiązań od 2008 do 2012 r, o co najmniej 5% poniżej poziomu emisji z 1990 r.”
- Strategia Europa 2020, jako jeden z celów: „zmniejszenie emisji CO₂ o 20% w porównaniu z poziomem emisji z 1990 r”.

Zalecenia dotyczące roku 1990 r jako roku bazowego dla inwentaryzacji emisji, znalazły się wśród wytycznych dotyczących sporządzenia PGN (poradnik „Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP)” zaleca przyjęcie roku 1990 jako bazowego).

II. Analiza stanu obecnego i inwentaryzacja

Pozyskanie informacji i danych od interesariuszy wewnętrznych (Wydziałów i Referatów Urzędu Miasta/Gminy, jednostek gminnych) i zewnętrznych (uczestnicy życia gospodarczego). Analiza stanu obecnego dotyczy następujących sektorów:

<p>Energetyka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • instalacje produkujące energię elektryczną, ciepłą, chłód (rodzaj, lokalizacja, charakterystyka, zużycie paliw i wielkość emisji GHG oraz innych zanieczyszczeń); • instalacje EU-ETS (dane z Krajowego Rejestru Emisji) • instalacje OZE (rodzaj, lokalizacja, charakterystyka, produkcja energii); • oświetlenie uliczne (rodzaje i moc zainstalowanego oświetlenia, własność) <p>Źródła danych: przedsiębiorstwa energetyczne, istniejące dokumenty planistyczne (w tym ZPZC), URE, wydziały właściwe ds. oświetlenia ulicznego, istniejące bazy danych instalacji OZE.</p>
<p>Budownictwo i gospodarstwa domowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • budynki gminne (lokalizacja, charakterystyka, źródła ciepła, zużycie energii i paliw) – gminne budynki użyteczności publicznej, w tym obiekty techniczne i urządzenia związane z budynkami <ul style="list-style-type: none"> • budynki mieszkalne komunalne (lokalizacja, charakterystyka, źródła ciepła, zużycie energii i paliw); • statystyka budynków usługowych pozostałych – ilości, powierzchnia obiektów usługowych, zużycie energii i paliw; • statystyka budynków mieszkalnych – ilości, powierzchnia obiektów usługowych, zużycie energii i paliw; <p>Źródła danych: wydziały i jednostki gminy, statystyka GUS, przedsiębiorstwa energetyczne (dostawcy i sprzedawcy energii elektrycznej, gazu, ciepła sieciowego), istniejące opracowania planistyczne.</p>
<p>Transport</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ogólne informacje o sieci transportowej i charakterystyka funkcjonujących na terenie gminy systemów transportu zbiorowego; • pojazdy gminne (rodzaj, ilość, charakterystyka, zużycie paliw); • pojazdy komunikacji publicznej gminnej (rodzaj, ilość, charakterystyka, zużycie paliw); • ilość i charakterystyka zarejestrowanych pojazdów na terenie gminy;

	<ul style="list-style-type: none"> • dane o natężeniu ruchu pojazdów na terenie gminy; • dane o transporcie kolejowym (długości torowisk, liczba kursów pociągów); <p>Źródła danych: jednostki gminne, gminny operator transportu zbiorowego, GUS, rejestry powiatowe i centralne (pojazdy), GDDKiA, przewoźnicy kolejowi, istniejące opracowania planistyczne.</p>
<p>Gospodarka (przemysł, handel i usługi, rolnictwo i rybactwo, leśnictwo, obszary chronione)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sytuacja gospodarcza miasta; • istniejące zakłady przemysłowe (lokalizacja, charakterystyka, wielkość emisji GHG oraz innych zanieczyszczeń, ilości zużywanych paliw i surowców); • struktura użytkowania ziemi; • uprawy i hodowla (charakterystyka, ilości zużywanych paliw i surowców, nawozów); • obszary leśne (charakterystyka); <p>Źródła danych: GUS (Główny Urząd Statystyczny), Urząd Marszałkowski (rejestry opłatowe³), WIOŚ (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska- wielkości emisji), ARiMR (Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa), RDLP (Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych).</p>
<p>Gospodarka odpadami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakterystyka systemu gospodarki odpadami (organizacja systemu, instalacje gospodarki odpadami - charakterystyka); • ilości i rodzaje odebranych odpadów, sposób zagospodarowania; • charakterystyka systemu gospodarki wodno-ściekowej (organizacja systemu, instalacje wodno-kanalizacyjne - charakterystyka); • ilości odebranych ścieków, sposób przetwarzania i zagospodarowania osadów ściekowych; • wielkość emisji i sposób zagospodarowania biogazu; <p>Źródła danych: sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, przedsiębiorstwa komunalne, GUS, Urząd Marszałkowski, istniejące opracowania planistyczne</p>
<p>Edukacja/dialog społeczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • inicjatywy związane z ochroną klimatu, oszczędnością energii, zrównoważonym rozwojem realizowane we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi

³ Urząd Marszałkowski prowadzi rejestr przedsiębiorstw korzystających ze środowiska, które ponoszą opłaty, m.in. za emisje do powietrza. Przedsiębiorstwa te składają co pół roku odpowiednie sprawozdanie w tym zakresie do Marszałka.

	Źródła danych: gmina
Administracja publiczna	<ul style="list-style-type: none"> • charakterystyka istniejących struktur administracji publicznej na terenie gminy <p style="text-align: center;">Źródła danych: gmina, GUS</p>

III. Określenie wielkości emisji

W oparciu o zebrane dane na etapie inwentaryzacji dokonuje się obliczenia wielkości emisji. Szczegółowa metodologia obliczania wielkości emisji znajduje się w Rozdziale IV.4.3.

IV. Określenie obszarów problemowych

Na podstawie analizy stanu obecnego, w tym inwentaryzacji wielkości emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń, wskazuje się obszary problemowe, czyli takie sektory, w których widoczne są znaczące odchylenia od przeciętnych wartości⁴ w zakresie wielkości emisji GHG oraz innych zanieczyszczeń, zużycia energii, wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych.

V. Analiza SWOT i zaplanowanie działań

Podsumowaniem analizy uwarunkowań oraz dokumentów strategicznych i planistycznych jest analiza SWOT (S – silne strony, W – słabe strony, O – szanse, T – zagrożenia). Wyniki analizy są podstawą do planowania działań w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w mieście/gminie.

Planowanie działań należy rozpocząć od zebrania informacji na temat planowanych działań od wszystkich jednostek zaangażowanych w zbieranie danych do opracowania PGN. Należy wykorzystać aktualną Wieloletnią Prognozę Finansową, plany inwestycyjne jednostek oraz działania ujęte w aktualnym POP (Program Ochrony Powietrza), PDK (Plan Działań Krótkoterminowych), ZPZC (Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe).

Wszystkie zaplanowane działania muszą przyczyniać się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, oszczędności energii, wykorzystania energii z OZE oraz poprawy jakości powietrza.

Działania muszą zawierać opis, określenie podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację, okres realizacji, koszty wraz ze wskazaniem potencjalnego źródła finansowania oraz wskaźniki monitorowania realizacji.

VI. Konsultacje planu oraz strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, jako dokument strategiczny, zgodnie z Ustawą z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008 nr 199 poz. 1227), wymaga przeprowadzenia Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko (SOOŚ) polegającej na sporządzeniu dokumentacji oceny, czyli prognozy oddziaływania na środowisko, której zakres i stopień szczegółowości jest uzgadniany z organami określonymi ustawowo. Prognoza oddziaływania na środowisko wraz z planem, dla którego została sporządzona zostaje poddana opiniowaniu przez

⁴ dla porównywalnych gmin

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny we Wrocławiu.

W ramach SOOŚ konieczne jest przeprowadzenie konsultacji społecznych. Zgłoszone uwagi i wnioski muszą być uwzględnione w opracowywanym dokumencie, a podsumowanie z konsultacji stanowić powinno integralną część dokumentu.

VII. Uchwalenie

Po zakończeniu procedury udziału społeczeństwa oraz opiniowania PGN musi on zostać uchwalony przez radę gminy.

Uchwalony PGN daje podstawę do ubiegania się o środki finansowe z POiŚ o raz RPO WD na realizację działań w nim zawartych.

IV.5.3. Metodologia Inwentaryzacji emisji

IV.5.3.1. Podstawy metodologiczne

Inwentaryzację emisji wykonano zgodnie z „Global Protocol for Community-Scale Greenhouse Gas Emission Inventories. An Accounting and Reporting Standard for Cities” (dalej określane jako wytyczne GCP). Są to wytyczne, opracowane przez World Resources Institute, C40 Cities oraz ICLEI, których pełna wersja została wydana w grudniu 2014 roku. Jest to nowy międzynarodowy dokument stanowiący zbiór najlepszych praktyk przy sporządzaniu inwentaryzacji emisji dla miast, który daje możliwość porównywania wyników inwentaryzacji w skali międzynarodowej. Jest on uznany między innymi przez:

- The Compact of Mayors – porozumienie sieci miast i samych miast, w zakresie przejrzystego podejścia do raportowania redukcji emisji gazów cieplarnianych z obszaru miast; członkami porozumienia są największe miasta na świecie
- carbonn Climate Registry – jedna z największych światowych platform raportowania i monitorowania emisji GHG na poziomie gmin;
- CDP – Carbon Disclosure Project – międzynarodowy program dobrowolnego raportowania emisji GHG oraz działań w zakresie redukcji emisji, dla biznesu i samorządów lokalnych;
- PAS 2070 – brytyjski standard inwentaryzacji emisji GHG dla miast;
- ISO 37120 – międzynarodowy standard w zakresie wskaźników dotyczących zrównoważonego rozwoju miast;
- World Bank’s Low Carbon, Livable Cities Initiative – program Banku Światowego w zakresie zrównoważonego, niskoemisyjnego rozwoju miast;

Zasady inwentaryzacji wg GCP są zgodne z IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, co daje możliwość przeniesienia wyników inwentaryzacji na poziom krajowej inwentaryzacji emisji GHG wykonywanej na potrzeby UNFCCC. Obejmują one wytyczne zawarte w poradniku „Jak opracować Plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP)”, który jest zalecany jako podstawa do opracowania PGN, wskazany w zał. 9. Konkursu NFOŚiGW. Zakres inwentaryzacji według GCP jest jednak znacznie szerszy i kategorie źródeł emisji są różnie klasyfikowane w stosunku do wytycznych SEAP (porównanie przedstawiono w Tabeli 3). Zasadniczą różnicą jest pełniejsze ujęcie wszystkich emisji z obszaru miasta w GCP w porównaniu do SEAP, szczególnie w kontekście emisji z rolnictwa oraz emisji innych gazów cieplarnianych niż CO₂ oraz emisji pośrednich (tzw. zakres 3 inwentaryzacji).

Tabela 3. Porównanie pomiędzy wytycznymi GCP a SEAP – według kategorii źródeł emisji

Sektory	Podsektory	Zakres emisji (scope)			Odpowiada w SEAP
		1	2	3	
I. Użytkowanie energii w budynkach i instalacjach (stationary energy)	I.1. Budynki mieszkalne	+	+	(+)	Budynki mieszkalne
	I.2. Budynki instytucji i komercyjne	+	+	(+)	Budynki komunalne, sprzęt/wyposażenie Budynki usługowe pozostałe, sprzęt/wyposażenie
	I.3. Przemysł produkcyjny i budownictwo	+	+	(+)	Przemysł (non-ETS i ETS)
	I.4. Przemysł energetyczny	+	+	(+)	Przemysł (non-ETS i ETS)
	I.5. Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo	+	+	(+)	Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo
	I.6. Niesprecyzowane źródła	+	+	(+)	Inne
	I.7. Emisje niezorganizowane z górnictwa, przetwarzania, magazynowania i transportu węgla	+	-	o	Brak w SEAP
	I.8. Emisje niezorganizowane z systemów nafty i gazu	+	-	o	Brak w SEAP
II. Transport	II.1. Drogowy	+	+	(+)	Tabor miejski Transport publiczny Transport prywatny i komercyjny
	II.2. Kolejowy	+	+	(+)	Transport publiczny Transport prywatny i komercyjny
	II.3. Wodny	+	+	(+)	Transport publiczny Transport prywatny i komercyjny
	II.4. Lotniczy	+	+	(+)	Transport prywatny i komercyjny
	II.5. Poza drogowy	+	+	o	Transport prywatny i komercyjny
III. Odpady	III.1. Składowanie odpadów stałych	+	-	+	Gospodarka odpadami
	III.2. Biologiczne przetwarzanie odpadów	+	-	+	Gospodarka odpadami
	III.3. Spalanie odpadów	+	-	+	Gospodarka odpadami
	III.4. Oczyszczanie i zrzut ścieków	+	-	+	Gospodarka ściekami
IV. Procesy przemysłowe i wydobycie	IV.1. Procesy przemysłowe	(+)	-	o	Przemysł (non-ETS i ETS)

	IV.2.	Wykorzystanie produktów	(+)	-	o	Brak
V. Rolnictwo, leśnictwo i inne użytkowanie ziemi (AFOLU - agriculture, forestry, land use)	V.1.	Hodowla	(+)	-	o	Inne nie związane z energią
	V.2.	Użytkowanie ziemi	(+)	-	o	Inne nie związane z energią
	V.3.	Zagregowane źródła i inne źródła emisji poza CO ₂ z użytkowania ziemi	(+)	-	o	Inne nie związane z energią
VI. Inne (zakres 3)	VI.1.	Inne	(+)	-	o	Inne nie związane z energią

źródło: opracowanie własne

Objaśnienia:

- + emisje wymagane w zakresie raportowania GCP BASIC
- (+)** emisje wymagane w zakresie raportowania GCP BASIC+
- nie ma zastosowania
- o pozostałe źródła w zakresie 3 (nie ujęte w GCP)

IV.5.3.2. Zakres inwentaryzacji dla gmin Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego (WrOF)

Zakres terytorialny

Inwentaryzacja obejmuje obszar administracyjny gminy (jako podsumowanie przedstawione jest również podsumowanie emisji dla wszystkich gmin WrOF zbiorczo). Stosowane jest podejście terytorialne dla określania bilansu emisji gazów cieplarnianych, jednak jest ono poszerzone o uwzględnienie emisji wynikających ze zużycia energii elektrycznej i ciepła, powstających poza granicami gminy (zakres 2 emisji) oraz wynikających ze sposobu zagospodarowania odpadów wytworzonych na terenie gminy (zakres 3 emisji).

Zakres czasowy

Inwentaryzacja obejmuje okres jednego pełnego roku kalendarzowego.

Rok bazowy

Wrocław – rok 1990;

Pozostałe gminy WrOF – rok 2013.

Ujęte gazy

Inwentaryzacja obejmuje wszystkie GHG (GHG oraz odpowiadające im GWP przyjęte do obliczeń przedstawia Tabela 4. Ze względu na konieczność zachowania spójności z POP, ujęto również emisje innych zanieczyszczeń do powietrza: pyłów (PM₁₀, PM_{2,5}), tlenków azotu, benzo(a)pirenu, dwutlenku siarki.

Tabela 4. Potencjał globalnego ocieplenia (GWP) poszczególnych gazów cieplarnianych

GAZ	GWP
-----	-----

Dwutlenek węgla (CO ₂)	1
Metan (CH ₄)	25
Podtlenek azotu (N ₂ O)	298
Sześćciofuorek siarki (SF ₆)	22 800
Perfluorowęglowodory (PFC)	7 390-12 200
Hydrofluorowęglowodory (HFC)	92-14 800
Trójfluorek azotu (NF ₃)	17 200

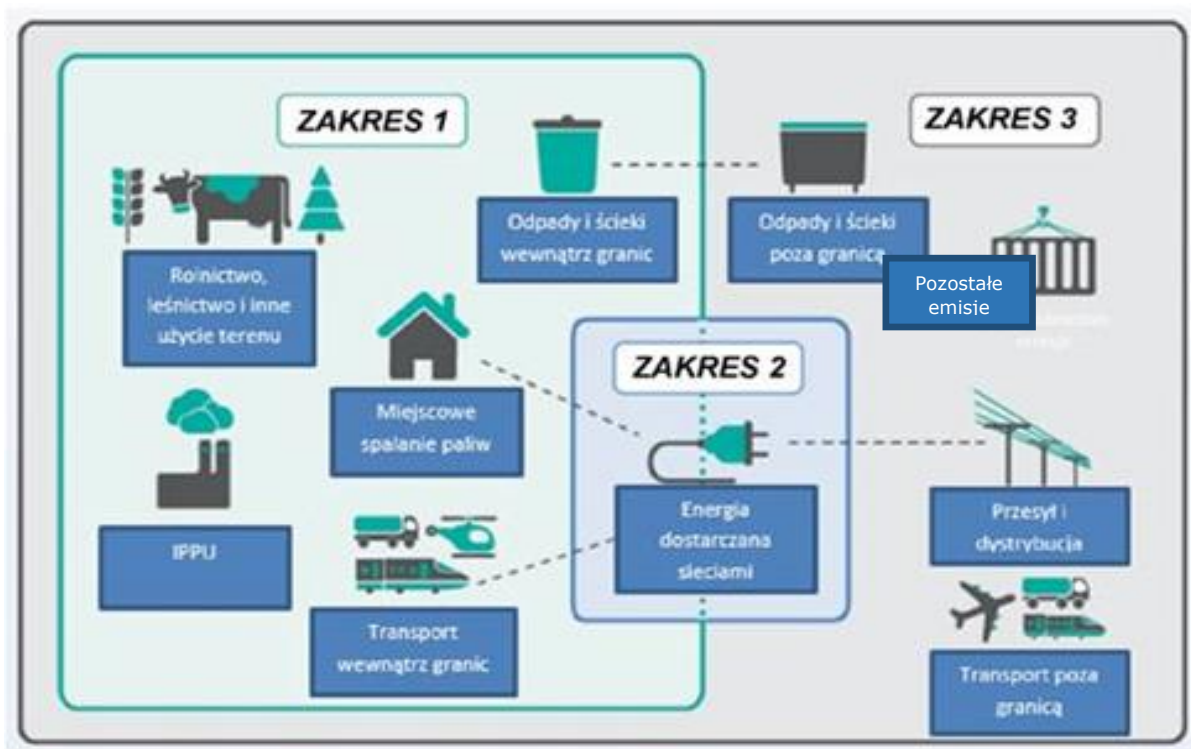
źródło: IPCC 4AR⁵

Zakres emisji ujęty w inwentaryzacji

Emisje, w zależności od lokalizacji źródła emisji (na terenie gminy, poza terenem gminy) dzieli się na zakresy 1-3. Poniżej przedstawiono definicje zakresów, bazujące na ramach użytych w GHG Protocol Corporate Standard:

- mające źródło w granicach gminy (zakres 1) – tzw. podejście terytorialne,
- o źródle w dowolnej lokalizacji związanym z produkcją energii dostarczanej sieciami dystrybucyjnymi wykorzystywanej w granicach gminy (zakres 2),
- mające źródło poza gminą (zakres 3) jako rezultat działalności mającej miejsce w granicach gminy.

Rysunek 1 ilustruje ideę zakresów inwentaryzacji emisji.

Rysunek 1. Źródła emisji i zakresy emisji GHG dla gmin

⁵ IPCC, 2007: Climate Change 2007: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Solomon, S., D. Qin, M. Manning, Z. Chen, M. Marquis, K.B. Averyt, M.Tignor and H.L. Miller (eds.)]. Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA.

źródło: Global Protocol for Community-Scale Greenhouse Gas Emission Inventories. An Accounting and Reporting Standard for Cities

Klasyfikacja źródeł emisji

Podział źródeł emisji w obszarze gminy dostosowano dokonując uszczegółowienia odpowiedniego do warunków lokalnych WrOF (tak by był on zgodny z obszarami przyjętymi w PGN). Klasyfikacja źródeł opiera się na podziale na Sektory, Podsektory i Kategorie. Podział przyjęty dla WrOF przedstawia Tabela 5.

Sektor I. Użytkowanie energii w budynkach i urządzeniach (stacjonarne spalanie paliw)

Źródła w tym sektorze są jednym z największych emitentów gazów cieplarnianych na terenie gmin. Emisja pochodzi ze spalania paliw i wykorzystania energii do celów gospodarczo-bytowych w budynkach mieszkalnych, komercyjnych i instytucjonalnych, a także z jednostek i zakładów przemysłowych (te emisje wliczono do sektora Przemysł w inwentaryzacji dla WrOF), budowlanych oraz źródeł produkcji energii (energetyka w inwentaryzacji dla WrOF została ujęta jako osobny sektor). W sektorze mogą być również ujęte emisje niezorganizowane, tj. pojawiające się przy wydobywaniu, przeróbce i transporcie podstawowych paliw kopalnych. GHG z tego sektora to przede wszystkim CO₂ z niewielkim udziałem CH₄ i N₂O (ok. 1% emisji)⁶.

Sektor ten jest znacznym emitentem pozostałych zanieczyszczeń – pyłów, benzo(a)pirenu i tlenków azotu oraz dwutlenku siarki, szczególnie ze źródeł zlokalizowanych w gospodarstwach domowych.

Sektor II. Transport (niestacjonarne spalanie paliw)

Sektor obejmuje swym zakresem transport drogowy, kolejowy, lotniczy i wodny, zawierając w zarówno przejazdy lokalne jak i tranzytowe, przecinające granice gminy. Gazy cieplarniane są emitowane bezpośrednio poprzez spalanie paliw w silnikach pojazdów, lub pośrednio poprzez zużycie energii elektrycznej. GHG z tego sektora to przede wszystkim CO₂ z bardzo niewielkim udziałem CH₄ i N₂O (ok. 0,1% emisji).

Sektor ten jest również znacznym emitentem pozostałych zanieczyszczeń – pyłów (głównie PM_{2,5}) oraz tlenków azotu.

Sektor III. Gospodarka odpadami

Emisje gazów cieplarnianych w tym sektorze powstają w wyniku tlenowego i beztlenowego rozkładu odpadów (w tym ścieków) oraz w wyniku ich spalania. GHG dla tego sektora to przede wszystkim metan i podtlenek azotu oraz w mniejszym stopniu dwutlenek węgla. Emisje z odpadów stałych są zależne od sposobu zagospodarowania odpadów (składowiska odpadów, przetwarzanie biologiczne, spalania). Jeśli metan jest odzyskiwany w procesie przetwarzania odpadów stałych bądź ciekłych – i spalany jako źródło energii – powinien być raportowany w sektorze użytkowania energii w budynkach i urządzeniach. Analogicznie, emisje CO₂ z procesu spalania z odzyskiem energii (tzw. energetyczne wykorzystanie odpadów).

⁶ Udział CH₄ i N₂O w całkowitej emisji z sektora I jest nominalnie niewielki, natomiast należy również zauważyć, że jest on relatywnie wysoki w porównaniu do udziału CH₄ i N₂O w innych sektorach, gdzie kształtuje się on na poziomie promili. Za ten relatywnie w stosunku do innych sektorów wysoki udział odpowiada przede wszystkim spalanie węgla w gospodarstwach domowych.

Tabela 5. Przyjęty podział źródeł emisji na sektory, podsektory i kategorie

GPC	Sektor/Podsektor/Kategoria	Zakres	Główne GHG	Objasnienie
I. Użytkowanie energii w budynkach i urządzeniach				
I.1.	Budynki mieszkalne			
I.1.a	Budynki mieszkalne komunalne	1, 2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	zużycie energii i paliw w budynkach gminy - komunalne mieszkalne
I.1.b	Budynki mieszkalne pozostałe	1, 2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	zużycie energii i paliw w budynkach wielorodzinnych, jednorodzinnych
I.2.	Budynki instytucji, komercyjne i urzędnia			
I.2.a	Budynki publiczne, użytkowe i urzędnia gminne	1, 2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	zużycie energii i paliw w budynkach gminy - budynki urzędu, szkoły, spółki gminne, urzędnia (np. wod-kan, gosp. odpadami)
I.2.b	Budynki publiczne, użytkowe, komercyjne i urzędnia	1, 2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	zużycie energii i paliw w budynkach - wszystkie pozostałe budynki niemieszkalne na terenie miasta
I.6. Oświetlenie publiczne				
I.6.a.	Oświetlenie uliczne	2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	zużycie energii - latarnie uliczne (wszystkie)
I.6.b.	Sygnalizacja	2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	zużycie energii - sygnalizacja (wszystkie)
I.6.c.	Oświetlenie budynków	2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	zużycie energii - podświetlenie budynków (wszystkie)
II. Transport				
II.1.	Transport drogowy			
II.1.a.	Transport drogowy gminny	1, 2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	zużycie paliw i energii - pojazdy gminne, poza transportem zbiorowym publicznym
II.1.b.	Transport drogowy publiczny gminny	1, 2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	zużycie paliw i energii - pojazdy gminne - transport zbiorowy publiczny
II.1.c.	Transport drogowy pozostały	1, 2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	zużycie paliw i energii - pozostałe pojazdy drogowe
II.2.	Transport szynowy			
II.2.a.	Transport szynowy publiczny gminny	1, 2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	zużycie paliw i energii - tramwaje
II.2.b.	Transport szynowy publiczny pozostały	1, 2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	zużycie paliw i energii - publiczny transport kolejowy
II.2.c.	Transport szynowy pozostały	1, 2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	zużycie paliw i energii - towarowy transport kolejowy
III. Gospodarka odpadami				
III.1.	Składowanie odpadów stałych	1, 3	CH ₄ , N ₂ O, (CO ₂)	emisje bezpośrednie z procesów składowania, CO ₂ jeżeli w wyniku spalania biogazu nie wykorzystuje się energii
III.2.	Biologiczne przetwarzanie odpadów	1, 3	CH ₄ , N ₂ O, (CO ₂)	emisje bezpośrednie z procesów kompostowania i in. biologicznych, CO ₂ jeżeli w wyniku spalania biogazu nie jest wykorzystywana wytworzona energia
III.3.	Spalanie odpadów	1, 3	CH ₄ , N ₂ O, (CO ₂)	emisje bezpośrednie z procesu spalania odpadów, CO ₂ jeżeli w wyniku procesów spalania nie jest wykorzystywana wytworzona energia

GPC	Sektor/Podsektor/Kategoria	Zakres	Główne GHG	Objasnienie
III.4.	Gospodarka wodno-ściekowa	1, 3	CH ₄ , N ₂ O, (CO ₂)	<i>emisje bezpośrednie z procesów oszyszczenia ścieków, CO₂ jeżeli w wyniku procesów spalania nie jest wykorzystywana wytworzona energia</i>
IV. Przemysł				
I.3.	Przemysł	1, 2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	<i>zużycie energii i spalanie paliw w przemyśle (poza ETS)</i>
IV.1.	Procesy produkcji przemysłowej	1, 2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, HFC, PFC, SF ₆ , NF ₃	<i>emisje procesowe z przemysłu</i>
I.4. Energetyka				
I.4.	Energetyka	1, 2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	<i>zużycie energii w procesach produkcji energii, emisje wynikające z produkcji energii do sieci dystrybucji</i>
Rolnictwo, leśnictwo rybactwo i inne użytkowanie ziemi				
I.5.	Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo			
I.5.a.	Rolnictwo	1, 2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	<i>zużycie paliw i energii w uprawie ziemi i hodowli</i>
I.5.b.	Leśnictwo	1, 2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	<i>zużycie paliw i energii w leśnictwie</i>
I.5.c.	Rybołówstwo	1, 2	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	<i>zużycie paliw i energii w rybołówstwie</i>
V	Rolnictwo, leśnictwo i inne użytkowanie ziemi (AFOLU)			
V.1.	Rolnictwo - hodowla	1	CH ₄ , N ₂ O	<i>emisje bezpośrednie ze zwierząt hodowlanych</i>
V.2.	Zmiany użytkowania ziemi	1	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	<i>emisje wynikające z użytkowania ziemi</i>
V.3.	Pozostałe źródła	1	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O	<i>stosowanie nawozów</i>

źródło: opracowanie własne na podstawie Global Protocol for Community-Scale Greenhouse Gas Emission Inventories. An Accounting and Reporting Standard for Cities

Sektor IV. Przemysł (IPPU – *industrial processes, product use*)

Gazy cieplarniane są emitowane z różnego typu gałęzi przemysłu niezwiązanych z produkcją energii. Głównym źródłem emisji są tutaj procesy przemysłowe, obejmujące swym zakresem fizyczne lub chemiczne przetwarzanie surowców. Dodatkowo, poszczególne produkty wykorzystywane przez przemysł lub końcowych konsumentów, jak np. aerozole, substancje chłodzące itp. zawierają w swoim składzie GHG, które mogą się uwalniać podczas użytkowania lub utylizacji substancji (te emisje nie są uwzględnione w inwentaryzacji dla WrOF). W sektorze przemysłu mogą być emitowane wszystkie rodzaje gazów cieplarnianych. W inwentaryzacji dla WrOF w sektorze przemysłu ujęto również spalanie paliw w przemyśle do produkcji energii na potrzeby własne.

Sektor ten jest znacznym emitentem innych zanieczyszczeń – pyłów, tlenków azotu i dwutlenku siarki.

Sektor I.4. Energetyka

Sektor ten został wydzielony z sektora I. w inwentaryzacji dla WrOF. Emisje bezpośrednie z energetyki nie są wliczane do bilansu, podawane są informacyjnie (są one uwzględnione pośrednio jako zakres 2 – wykorzystanie energii elektrycznej i ciepła). GHG z tego sektora to przede wszystkim CO₂ z bardzo niewielkim udziałem CH₄ i N₂O (poniżej 1%).

Sektor ten jest znacznym emitentem innych zanieczyszczeń – pyłów, tlenków azotu i dwutlenku siarki, małe źródła węglowe mogą być też źródłem emisji B(a)P.

Sektor V. Rolnictwo (AFOLU – *agriculture, forestry, land use*)

Emisje z tego sektora pochodzą z różnych źródeł, przede wszystkim z hodowli zwierząt (fermentacja jelitowa, odchody zwierzęce), użytkowanie ziemi i jego zmiany, a także inne źródła wynikające z użytkowania powierzchni ziemi (np. nawożenie). W tym sektorze emitowane są przede wszystkim CH₄ oraz N₂O i CO₂. W sektorze może również występować pochłanianie CO₂. Emisje GHG z sektora AFOLU są najbardziej złożonymi pod kątem szacowania i raportowania. W sektorze Rolnictwo inwentaryzacji dla WrOF uwzględniono również emisje wynikające ze spalania paliw w rolnictwie, leśnictwie i rybactwie.

Wyłączenie podsektorów z zakresu inwentaryzacji

Następujące podsektory zostały wyłączone z zakresu:

- krótkotrwałe emisje niezorganizowane z górnictwa, przetwarzania, magazynowania i transportu węgla;
- krótkotrwałe emisje niezorganizowane z procesów przetwarzania i transportu ropy i gazu;
- transport lotniczy;
- transport morski;
- użytkowanie produktów.

Według wytycznych do opracowania PGN nie są to sektory wymagane w inwentaryzacji emisji, a ich ujęcie wiązałoby się z koniecznością pozyskiwania dodatkowych danych, często szacunkowych, w związku z tym oszacowana wielkość emisji charakteryzowałaby się dużą niepewnością.

Podsumowanie podziału na sektory inwentaryzacji emisji dla WrOF, z zakresem ujętych emisji prezentuje Tabela 5.

IV.5.3.3. Ogólna metodologia obliczeń, źródła danych i przyjęte założenia

Wielkości emisji w bilansie emisji dla gmin WrOF przedstawione są w ekwiwalencie dwutlenku węgla (CO_{2e}).

Obliczenie emisji gazów cieplarnianych

Obliczenia wielkości emisji wykonano zgodnie z ogólną zasadą:

$$E_{GHG} = C \times EF$$

gdzie:

E_{GHG} – oznacza wielkość emisji CO₂ [Mg]

C – oznacza zużycie energii (elektrycznej, ciepła, paliwa), lub inne parametry aktywności⁷

EF – oznacza wskaźnik emisji (CO₂, lub inne gazy cieplarniane).

Obliczenie emisji ekwiwalentu dwutlenku węgla (CO_{2e})

Obliczenia wielkości emisji ekwiwalentu CO₂ wykonano zgodnie z ogólną zasadą:

$$E_{CO2e} = \sum_1^n (E_{GHG} \times GWP)$$

gdzie:

E_{CO2e} – oznacza wielkość emisji ekwiwalentu CO₂ [Mg]

E_{GHG} – oznacza emisję danego n-tego gazu cieplarnianego (CH₄, N₂O i inne)

GWP – oznacza przelicznik – potencjał globalnego ocieplenia danego gazu (Tabela 4).

Parametry paliw i energii przyjęte do obliczeń

Do obliczeń wielkości emisji zastosowano uogólnione kategorie paliw (o średnich parametrach). Dla każdego z paliw, określono wartość opałową oraz wskaźniki emisji (CO₂, CH₄, N₂O), jeżeli to było konieczne. Zużycie paliw do obliczeń wielkości emisji wyraża się w jednostkach energii (konieczne przeliczenie zużycia z jednostek miary i wagi na jednostki energii). Do obliczeń przyjęto wartości opałowe oraz wskaźniki emisji zawarte w krajowych i międzynarodowych wytycznych (paliwa, parametry oraz źródła zestawiono w Tabela 6.

⁷ Parametr aktywności charakteryzuje wielkość danej działalności dla której obliczana jest emisja, jest on powiązany ze wskaźnikiem emisji (wskaźnik musi być dopasowany do danej aktywności).

Tabela 6. Parametry paliw i energii wykorzystane w obliczeniach emisji

Paliwo/nośnik energii	Jednostka a zużycia	Wartość opałow ⁱ		Gęstość ⁱⁱ		Wskaźniki emisji [kg/GJ]		
						CO ₂ ⁱ	CH ₄ ⁱⁱⁱ	N ₂ O ⁱⁱⁱ
Gaz ziemny	tys.m ³	36,12	GJ/tys.m ³			55,82	0,001	0,0001
Gaz koksowniczy	tys.m ³	16,93	GJ/tys.m ³			47,43	0,001	0,0001
Gaz miejski	tys.m ³	16,93	GJ/tys.m ³			47,43	0,001	0,0001
Gaz ciekły	m ³	47,31	GJ/Mg	0,53	Mg/m ³	62,44	0,001	0,0001
Olej opałowy	Mg	40,19	GJ/Mg	0,86	Mg/m ³	76,59	0,01	0,0006
Olej napędowy	m ³	43,33	GJ/Mg	0,83	Mg/m ³	73,33	0,003	0,0006
Benzyna	m ³	44,80	GJ/Mg	0,75	Mg/m ³	68,61	0,003	0,0006
Koks	Mg	28,20	GJ/Mg			106	0,001	0,0014
Węgiel kamienny - energetyczny	Mg	26,49	GJ/Mg			93,96	0,001	0,0014
Węgiel kamienny - inne rodzaje	Mg	22,63	GJ/Mg			94,73	0,3	0,0014
Etanol ^{iv}	m ³	29,76	GJ/Mg	0,79	Mg/m ³	0	0	0
Biodiesel ^{iv}	m ³	40,52	GJ/Mg	0,88	Mg/m ³	0	0	0
Drewno	m ³	9,44		0,605 ^v	Mg/m ³	0	0,3	0,004
Energia elektryczna	MWh					831,5 ^{vi}	0,012 ^{vi}	0,018 ^{vii}
Ciepło sieciowe	GJ					103 ^{viii}	0	0

Objaśnienia źródeł:

ⁱ Wartości opałowe (WO) i wskaźniki emisji CO₂ (WE) w roku 2012 do raportowania w ramach Wspólnotowego Systemu Handlu Upewnieniami do Emisji za rok 2015

ⁱⁱ www.orlden.pl

ⁱⁱⁱ Good Practice Guidance and Uncertainty Management in National Greenhouse Gas Inventories - non-CO₂ emissions from stationary combustion

^{iv} EPA (2014). Emission Factors for Greenhouse Gas Inventories

^v gęstość w stanie powietrzno-suchym (15% wilgotności), jako średnia dla najpopularniejszych gatunków w Polsce (<http://www.itd.poznan.pl/>)

^{vi} www.kobize.pl

^{vii} Ecometrica (2011). Electricity-specific emission factors for grid electricity

^{viii} Kogeneracja S.A.

źródło: Opracowanie własne na podstawie wielu źródeł

- W przypadku spalania węgla kamiennego przyjęto podział na dwa rodzaje węgla:
 - Węgiel kamienny – energetyczny, dla którego przyjęto wskaźniki dla sektora „Instytucje/handel/usługi” podawane przez KOBIZE⁸;
 - Węgiel kamienny – inne rodzaje, dla którego przyjęto wskaźniki średnie krajowe podawane przez KOBIZE (mniejsza wartość opałow niż dla węgla energetycznego oraz znacznie wyższy wskaźnik emisji metanu);
- Wskaźnik emisji dla energii elektrycznej – przyjęto oficjalny krajowy wskaźnik, podawany przez KOBIZE (nie uwzględnia całkowitej produkcji energii z OZE w kraju)

⁸ Wartości opałowe (WO) i wskaźniki emisji CO₂ (WE) w roku 2012 do raportowania w ramach Wspólnotowego Systemu Handlu Upewnieniami do Emisji za rok 2015.

- szczegóły dotyczące wskaźnika emisji dla energii elektrycznej przedstawiono w załączniku II.2.; wskaźnik ten jest zmienny na przestrzeni lat;
- Wskaźnik emisji ze spalania biopaliw wynosi zero, zgodnie z wytycznymi IPCC – emisje ze spalania biomasy są traktowane jako neutralne dla bilansu emisji CO₂.

IV.5.3.4. Metodologia obliczeń, źródła danych i przyjęte założenia w poszczególnych sektorach

Sektor, podsektor i kategoria	<p align="center">I. Użytkowanie energii w budynkach i urządzeniach</p> <p align="center">I.1. Budynki mieszkalne (gospodarstwa domowe)</p> <p align="center">I.1.a. Budynki mieszkalne komunalne</p> <p>Wszystkie budynki mieszkalne komunalne zlokalizowane na terenie gminy.</p> <p align="center">I.1.b. Budynki mieszkalne pozostałe</p> <p>Wszystkie pozostałe (nie włączone w I.1.a) budynki mieszkalne zlokalizowane na terenie gminy.</p>
Źródła emisji	<p>Spalanie paliw w budynkach (zakres 1 – emisje bezpośrednie) oraz wykorzystanie energii (zakres 2 – emisje pośrednie).</p> <p>Paliwa/energia: wszystkie podstawowe paliwa wykorzystywane w mieszkalnictwie, energia elektryczna, ciepła</p> <p align="center">Gazy cieplarniane: CO₂, CH₄, N₂O</p> <p align="center">Inne emisje: PM₁₀, PM_{2,5}, B(a)P, NO_x, SO₂</p>
Parametry aktywności	<p>Energia elektryczna: zużycie na podstawie danych dystrybutorów energii elektrycznej oraz szacunkowe zużycia energii w przypadku brakujących danych (według wskaźnika GUS.)</p> <p>Ciepło sieciowe: zużycie na podstawie danych dystrybutorów i producentów ciepła</p> <p>Gaz ziemny: zużycie na podstawie danych dystrybutorów i sprzedawców gazu</p> <p>Pozostałe paliwa: szacunkowe zużycia na podstawie bilansu zapotrzebowania energetycznego budynków (wg danych GUS o powierzchni mieszkań); udział poszczególnych paliw w bilansie na podstawie danych GUS⁹</p>
Wskaźniki emisji	<p align="center">Tabela 6</p>
Założenia	<p>1) Spalany węgiel, średnio odpowiada parametrom węgla kamiennego – inne rodzaje węgla</p>

⁹ Zużycie paliw i energii w gospodarstwach domowych w 2012 roku, GUS, 2014

	2) W przypadku braku szczegółowych danych dla kategorii źródeł, zużycia paliw/energii oraz emisje przypisuje się do podsektora budynki mieszkalne ogółem.
--	---

Sektor, podsektor i kategoria	<p>I. Użytkowanie energii w budynkach i urządzeniach</p> <p>I.2. Budynki instytucji, komercyjne i urządzenia</p> <p>I.2.a. Budynki publiczne, użytkowe i urządzenia gminne</p> <p>Wszystkie budynki (publiczne jak i innych kategorii) należące do gminy i jednostek gminnych, lub spółek w których gmina ma większy udział.</p>
Źródła emisji	<p>Spalanie paliw w budynkach (zakres 1 – emisje bezpośrednie) oraz wykorzystanie energii (zakres 2 – emisje pośrednie).</p> <p>Paliwa/energia: wszystkie podstawowe paliwa wykorzystywane w budynkach i urządzeniach, energia elektryczna, ciepła</p> <p>Gazy cieplarniane: CO₂, CH₄, N₂O</p> <p>Inne emisje: PM₁₀, PM_{2,5}, B(a)P, NO_x, SO₂</p>
Parametry aktywności	<p>Energia elektryczna: szczegółowe zestawienia dotyczące poszczególnych obiektów, zużycie na podstawie danych dystrybutorów energii elektrycznej oraz szacunkowe zużycia energii w przypadku brakujących danych (wskaźniki obliczone na podstawie danych rzeczywistych dla poszczególnych typów budynków).</p> <p>Ciepło sieciowe: szczegółowe zestawienia dotyczące poszczególnych obiektów, zużycie na podstawie danych dystrybutorów i producentów ciepła.</p> <p>Gaz ziemny: szczegółowe zestawienia dotyczące poszczególnych obiektów, zużycie na podstawie danych dystrybutorów gazu</p>
Wskaźniki emisji	Tabela 6
Założenia	1) Nie szacowano zużycia innych paliw niż wykazane w ankietach od jednostek gminnych

Sektor, podsektor i kategoria	<p>I. Użytkowanie energii w budynkach i urządzeniach</p> <p>I.2. Budynki instytucji, komercyjne i urządzenia</p> <p>I.2.b. Budynki publiczne, użytkowe, komercyjne i urządzenia (handel i usługi)</p>
--------------------------------------	--

	Wszystkie budynki handlowe (np. sklepy), usługowe (np. banki) i publiczne (np. budynki administracji wojewódzkiej, szkoły wyższe) nie należące do gminy ani jej jednostek.
Źródła emisji	Spalanie paliw w budynkach (zakres 1 – emisje bezpośrednie) oraz wykorzystanie energii (zakres 2 – emisje pośrednie). Paliwa/energia: wszystkie podstawowe paliwa wykorzystywane w budynkach i urządzeniach, energia elektryczna, ciepła Gazy cieplarniane: CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O Inne emisje: PM ₁₀ , PM _{2,5} , B(a)P, NO _x , SO ₂
Parametry aktywności	Energia elektryczna: zużycie na podstawie danych dystrybutorów energii elektrycznej oraz szacunkowe zużycia energii w przypadku brakujących danych. Ciepło sieciowe: zużycie na podstawie danych dystrybutorów i producentów ciepła Gaz ziemny: zużycie na podstawie danych dystrybutorów i sprzedawców gazu Pozostałe paliwa: szacunkowe zużycia na podstawie bilansu zapotrzebowania energetycznego budynków (opracowanego wg danych GUS); udział poszczególnych paliw w bilansie na podstawie danych GUS
Wskaźniki emisji	Tabela 6
Założenia	1) Średnie zapotrzebowanie na energię elektryczną na m ² powierzchni użytkowej – wskaźniki określono na podstawie danych rzeczywistych i literaturowych 2) Średnie zapotrzebowanie na energię na ogrzewanie, na m ² powierzchni użytkowej – wskaźniki określono na podstawie danych rzeczywistych i literaturowych

Sektor, podsektor i kategoria	<p>I. Użytkowanie energii w budynkach i urządzeniach</p> <p>I.6. Oświetlenie publiczne</p> <p>Całość oświetlenia publicznego, za którego funkcjonowanie ponosi koszt gmina, w podziale na:</p> <p>I.6.a. Oświetlenie uliczne</p> <p>I.6.b. Sygnalizacja</p> <p>I.6.c. Oświetlenie budynków</p>
--------------------------------------	---

Źródła emisji	Wykorzystanie energii (zakres 2 – emisje pośrednie) oraz w przypadku Gminy Wrocław spalanie paliw (zakres 1 – emisje bezpośrednie). Paliwa/energia: gaz ziemny, energia elektryczna Gazy cieplarniane: CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O
Parametry aktywności	Energia elektryczna: zużycie na podstawie danych otrzymanych od jednostek gminnych, dystrybutorów energii elektrycznej oraz szacunkowe zużycia energii w przypadku brakujących danych. Gaz ziemny: zużycie wylicza się ryczałtowo
Wskaźniki emisji	Tabela 6
Założenia	1) Zużycie gazu ziemnego - przyjęto iż w roku oświetlenie świeci przez 3900 godz., 1 latarnia zużywa 0,128 m ³ /h

Sektor, podsektor i kategoria	I.4. Energetyka Wszystkie instalacje energetycznego spalania paliw (produkcja energii elektrycznej, ciepła i chłodu, również instalacje EU-ETS).
Źródła emisji	Spalanie paliw (zakres 1 – emisje bezpośrednie). Paliwa/energia: wszystkie powszechnie stosowane paliwa w energetyce Gazy cieplarniane: CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O Inne emisje: PM ₁₀ , PM _{2,5} , B(a)P, NO _x , SO ₂
Parametry aktywności	Paliwa: zużycie na podstawie danych otrzymanych od producentów energii Emisje bezpośrednie: na podstawie danych otrzymanych od przedsiębiorstw, rejestrów emisji (Urząd Marszałkowski) ¹⁰
Wskaźniki emisji	Tabela 6
Założenia	1) Emisji z energetyki nie wlicza się bezpośrednio do bilansu emisji z obszaru gminy. 2) Ze względu na ograniczone informacje o zużyciu paliw, przyjęto alternatywną metodę szacowania wielkości emisji –

¹⁰ Urząd Marszałkowski prowadzi rejestr przedsiębiorstw korzystających ze środowiska, które ponoszą opłaty, m.in. za emisje do powietrza. Przedsiębiorstwa te składają co pół roku odpowiednie sprawozdanie w tym zakresie do Marszałka.

	poprzez wprowadzenie wielkości emisji bezpośrednich (z pominięciem zużycia paliw)
--	---

Sektor, podsektor i kategoria	<p align="center">II. Transport</p> <p align="center">II.1. Transport drogowy</p> <p align="center">II.1.a. Transport drogowy gminny</p> <p>Wszystkie pojazdy będące własnością gminy i jednostek gminnych - pojazdy służbowe, techniczne itp.</p> <p align="center">II.1.b. Transport drogowy publiczny gminny</p> <p>Wszystkie pojazdy będące własnością gminy i jednostek gminnych - pojazdy komunikacji publicznej</p>
Źródła emisji	<p>Spalanie paliw (zakres 1 – emisje bezpośrednie), wykorzystanie energii (zakres 2 – emisje pośrednie).</p> <p>Paliwa/energia: wszystkie powszechnie stosowane paliwa w transporcie, energia elektryczna</p> <p>Gazy cieplarniane: CO₂, CH₄, N₂O</p> <p>Inne emisje: PM₁₀, PM_{2,5}, NO_x,</p>
Parametry aktywności	Paliwa: zużycie na podstawie danych otrzymanych od jednostek gminnych
Wskaźniki emisji	Tabela 6
Założenia	1) Dla pojazdów dla których nie jest dostępna informacja o zużyciu paliwa, szacuje się je na podstawie przeciętnych rocznych przebiegów i średniego spalania w danej kategorii pojazdów

Sektor, podsektor i kategoria	<p align="center">II. Transport</p> <p align="center">II.1. Transport drogowy</p> <p align="center">II.1.c. Transport drogowy pozostały</p> <p>Wszystkie pojazdy nie będące własnością gminy i jednostek gminnych poruszające się w granicach gminy.</p>
Źródła emisji	<p>Spalanie paliw (zakres 1 – emisje bezpośrednie), wykorzystanie energii (zakres 2 – emisje pośrednie).</p> <p>Paliwa/energia: wszystkie powszechnie stosowane paliwa w transporcie, energia elektryczna</p>

	<p>Gazy cieplarniane: CO₂, CH₄, N₂O</p> <p>Inne emisje: PM₁₀, PM_{2,5}, NO_x,</p>
Parametry aktywności	<p>Liczba zarejestrowanych pojazdów: dane z CEPiK.</p> <p>Średnie zużycia paliw/energii: dane szacunkowe (przeciętne wartości dla poszczególnych kategorii pojazdów).</p> <p>Średni dystans w granicach gminy: założenia dla poszczególnych kategorii pojazdów</p> <p>Natężenie ruchu: dane z pomiarów GDDKiA (GPR), skalowane dla konkretnego roku</p> <p>Udział pojazdów spoza gminy: dane z pomiarów na terenie gmin, lub szacunki</p>
Wskaźniki emisji	Tabela 6
Założenia	<ol style="list-style-type: none"> 1) Średnie zużycia paliw na podstawie danych przyjętych dla metodologii EMEP/CORINAIR¹¹. 2) Średni dystans – dla pojazdów osobowych dane GUS¹², dla pozostałych kategorii – szacunki własne dla gmin WrOF 3) Emisja obliczana jest dla wszystkich zarejestrowanych pojazdów (wszystkie paliwa), powiększona o emisję z pojazdów spoza gminy (podstawowe paliwa transportowe).

Sektor, podsektor i kategoria	<p>III. Gospodarka odpadami</p> <p>Odpady stałe i ciekłe zebrane z terenu gminy (odpady komunalne, ścieki), poddane procesom dalszego przetwarzania i składowania, w podziale na:</p> <p>III.1. Składowanie odpadów stałych</p> <p>III.2. Biologiczne przetwarzanie odpadów</p> <p>III.4. Gospodarka wodno-ściekowa</p>
Źródła emisji	<p>Emisje bezpośrednie z procesów zagospodarowania odpadów stałych i ciekłych (zakres 1 – emisje bezpośrednie oraz zakres 3 – emisje pośrednie).</p> <p>Paliwa/energia: nie dotyczy</p> <p>Gazy cieplarniane: CH₄</p>

¹¹ Methodology for the calculation of exhaust emissions – SNAPs 070100-070500, NFRs 1A3bi-iv, Guidebook 2014, EEA.

¹² Zużycie energii w gospodarstwach domowych w 2012 roku, GUS, 2014.

Parametry aktywności	Ilość odebranych odpadów i sposób zagospodarowania: dane od gmin (jednostki zarządzające systemem gospodarki odpadami) Emisje bezpośrednie z procesów przetwarzania ścieków: dane od jednostek gminnych
Wskaźniki emisji	Emisja ze zmieszanych odpadów komunalnych zdeponowanych na składowisku: 24,676 kg CH ₄ /Mg odpadów ¹³
Założenia	1) Emisja z odpadów obliczana jest tylko dla odpadów zdeponowanych na składowisku. 2) Dla gospodarki wodno-ściekowej określana jest emisja bezpośrednia dla zakresu 1 (terytorialnie)

Sektor, podsektor i kategoria	IV. Przemysł I.3 Przemysł Spalania paliw w przemyśle, również w instalacjach EU-ETS IV. Procesy produkcji przemysłowej Emisje bezpośrednie z przemysłu – powstające w procesie przetwarzania surowców
Źródła emisji	Spalanie paliw (zakres 1 – emisje bezpośrednie). Emisje bezpośrednie – procesowe (zakres 1 – emisje bezpośrednie). Paliwa/energia: wszystkie powszechnie stosowane paliwa w przemyśle Gazy cieplarniane: CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, HFC, PFC, SF ₆ , NF ₃ Inne emisje: PM ₁₀ , PM _{2,5} , B(a)P, NO _x , SO ₂
Parametry aktywności	Paliwa: zużycie na podstawie danych otrzymanych od przedsiębiorstw Emisje bezpośrednie: na podstawie danych otrzymanych od przedsiębiorstw, rejestrów emisji (Urząd Marszałkowski ¹⁴)
Wskaźniki emisji	Tabela 6
Założenia	1) Przy ograniczonej informacji o zużyciu paliw, przyjmuje się alternatywną metodę szacowania wielkości emisji – poprzez wprowadzenie wielkości emisji bezpośrednich (z pominięciem zużycia paliw)

¹³ Wg Krajowej inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych za rok 2012, Tabela 6.A,C.

¹⁴ Urząd Marszałkowski prowadzi rejestr przedsiębiorstw korzystających ze środowiska, które ponoszą opłaty, m.in. za emisje do powietrza. Przedsiębiorstwa te składają co pół roku odpowiednie sprawozdanie w tym zakresie do Marszałka.

Sektor, podsektor i kategoria	V. Rolnictwo, leśnictwo i inne użytkowanie ziemi (AFOLU) I.5. Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo Zużycie paliw w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie.
Źródła emisji	Spalanie paliw (zakres 1 – emisje bezpośrednie). Paliwa/energia: wszystkie powszechnie stosowane paliwa Gazy cieplarniane: CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O Inne emisje: PM ₁₀ , PM _{2,5} , NO _x ,
Parametry aktywności	Zużycie paliwa: szacunkowe zużycie na podstawie wskaźników GUS
Wskaźniki emisji	Tabela 6
Założenia	1) Zużycie energii elektrycznej i ciepłej na potrzeby budynków i urządzeń zakwalifikowano do sektora usług i handlu. 2) Wskaźnik zużycia oleju napędowego 120 l/ha (wg GUS)

Sektor, podsektor i kategoria	V. Rolnictwo, leśnictwo i inne użytkowanie ziemi (AFOLU) V.1. Rolnictwo – hodowla Działalność rolnicza - hodowla zwierząt V.2. Użytkowanie ziemi Zmiany użytkowania ziemi V.3. Pozostałe źródła Działalność rolnicza - wykorzystanie nawozów
Zakres	Emisje bezpośrednie wynikające z procesów użytkowania ziemi (zakres 1 – emisje bezpośrednie). Paliwa/energia: nie dotyczy Gazy cieplarniane: CH ₄ , N ₂ O, CO ₂
Parametry aktywności	Hodowla: dane o pogłowie z ARiMR oraz statystyk GUS Użytkowanie ziemi: dane katastralne od gmin oraz dane GUS Zużycie nawozów: dane wskaźnikowe GUS

Wskaźniki emisji	Zgodne z Krajową inwentaryzacją emisji gazów cieplarnianych ¹⁵
Założenia	1) Przyjęto metodykę na podstawie tabel CRF z Krajowej inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych

IV.5.3.5. Raportowanie emisji

Wytyczne GPC wymagają raportowania emisji gazów cieplarnianych w podziale na sektory i podsektory, a także z uwzględnieniem zakresów emisji (*scopes*). Wytyczne umożliwiają raportowanie wyników inwentaryzacji w podziale na dwa poziomy szczegółowości: BASIC i BASIC+.

Poziom podstawowy (BASIC) obejmuje emisje dla podstawowych sektorów i dla zakresu 1 i 2 oraz tylko częściowo zakres 3 (dla odpadów). Poziom rozszerzony (BASIC+) jest poszerzony o pozostałe wyróżnione sektory i pełny zakres emisji. BASIC+ pokrywa się także ze krajowym raportowaniem emisji gazów cieplarnianych według wytycznych IPCC. Szczegółowe rozróżnienie zakresu raportowania według poziomu podstawowego i rozszerzonego zawarto w Tabeli 3.

Dla gmin PGN WrOF przyjęto zakres raportowania zgodny z zakresem BASIC+, z wyłączeniem następujących sektorów i podsektorów (wynikającym z zakresu inwentaryzacji):

- krótkotrwałe emisje niezorganizowane z górnictwa, przetwarzania, magazynowania i transportu węgla;
- krótkotrwałe emisje niezorganizowane z procesów przetwarzania, transportu ropy i gazu;
- transport lotniczy;
- transport morski;
- użytkowanie produktów.

IV.5.3.6. Ślad węglowy

Pojęciem ślad węglowy (ang. *carbon footprint*) określana jest sumaryczna ilość CO₂ i innych gazów cieplarnianych emitowana w trakcie całego cyklu życia procesów i produktów, od momentu wytworzenia surowców, przez procesy produkcyjne, kończąc na unieszkodliwianiu produktów. Przenosząc definicję śladu węglowego na poziom gminy, można przyjąć, że jest on równoznaczny sumarycznej emisji gazów cieplarnianych dla każdej z gmin WrOF, wyrażonej w tonach ekwiwalentu dwutlenku węgla.

Na podstawie określonego śladu węglowego gminy, organizacje oraz mieszkańcy z terenu gminy mogą dokładniej oszacować swój ślad węglowy.

IV.5.4. Metodologia wyznaczania celów i szacowania efektów realizacji działań

Zgodnie z wytycznymi celem PGN jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Ze względu na konieczność zachowania zgodności z funkcjonującymi międzynarodowymi

¹⁵ Tabela 4.A – F, Tabela 5.

porozumieniami w zakresie redukcji emisji GHG, dla PGN ZIT WrOF przyjmuje się typ celu wyznaczonego w odniesieniu do roku bazowego.

Cele w PGN zostały określone zgodnie z zasadami wyrażonymi akronimem SMART¹⁶, jako cele:

- sprecyzowane;
- mierzalne;
- osiągalne;
- realistyczne;
- określone w czasie.

Ramą czasową dla przyjętych celów szczegółowych jest rok 2020. Dla określenia wielkości i umożliwienia mierzalności celów posłużono się wynikami inwentaryzacji emisji (inwentaryzacja bazowa). Cele dla gmin WrOF dotyczące redukcji emisji gazów cieplarnianych, ograniczenia zużycia energii oraz udziału energii z OZE zostały określone procentowo (jako procentowa redukcja emisji w stosunku do roku bazowego, lub udział w zużyciu energii, w przypadku OZE), a następnie na podstawie wyników inwentaryzacji bazowej określone zostały wymiernymi wielkościami.

IV.5.4.1. Metodyka wyznaczania celów

Metoda wyznaczania celu redukcji emisji gazów cieplarnianych

$$P_{CO_2e} = ECO_2e_{baz} \times (1 - C_{CO_2e})$$

gdzie:

P_{CO_2e} – poziom emisji w roku docelowym [Mg CO_{2e}]

ECO_2e_{baz} – wielkość emisji w roku bazowym [Mg CO_{2e}]

C_{CO_2e} – przyjęty procentowy cel redukcji emisji

Wymierną wielkość emisji, jaka musi być zredukowana dla realizacji celu określa zależność:

$$R_{CO_2e} = ECO_2e_{baz} - P_{CO_2e}$$

gdzie:

R_{CO_2e} – wielkość redukcji emisji [Mg CO_{2e}]

P_{CO_2e} – poziom emisji w roku docelowym [Mg CO_{2e}]

ECO_2e_{baz} – wielkość emisji w roku bazowym [Mg CO_{2e}].

Metoda wyznaczania celu redukcji zużycia energii

$$P_{MWh} = MWh_{baz} \times (1 - C_{MWh})$$

gdzie:

P_{MWh} – poziom zużycia energii w roku docelowym [MWh]

MWh_{baz} – wielkość zużycia energii w roku bazowym [Mg CO_{2e}]

C_{MWh} – przyjęty procentowy cel redukcji zużycia energii

Wymierną wielkość zużycia energii, jaka musi być zredukowana dla realizacji celu określa zależność:

$$R_{MWh} = MWh_{baz} - P_{MWh}$$

¹⁶ z j. ang. *Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-bounded*

gdzie:

R_{MWh} – wielkość redukcji zużycia energii [MWh]

P_{MWh} – poziom zużycia energii w roku docelowym [MWh]

MWh_{baz} – wielkość zużycia energii w roku bazowym [MWh]

Metoda wyznaczania celu udziału OZE w końcowym zużyciu energii

W przypadku energii ze źródeł odnawialnych istotny jest udział energii z OZE w zużyciu końcowym, a nie procentowa redukcja/wzrost zużycia energii, w związku z tym docelowy poziom zużycia energii z OZE określa się jako:

$$MWh_{OZE} = P_{MWh} \times C_{OZE}$$

gdzie:

MWh_{OZE} – wielkość zużycia energii z OZE w roku docelowym [MWh]

P_{MWh} – obliczony poziom zużycia energii w roku docelowym [MWh]

C_{OZE} – procentowy cel udziału OZE w końcowym zużyciu energii

Dla każdej gminy WrOF zostały wyznaczone procentowe cele redukcji emisji, zużycia energii oraz udziału OZE w roku 2020, które następnie zostały przeliczone na podstawie wyników inwentaryzacji bazowej na wielkości docelowe oraz wymagane wielkości redukcji (emisji i zużycia energii).

W przypadku Wrocławia wielkości redukcji emisji (R_{CO_2e}) i ograniczenia zużycia energii (R_{MWh}) obliczone są na podstawie wielkości emisji i zużycia energii z roku 2013 (który nie jest rokiem bazowym) i oznaczone jako pozostała wymagana redukcja emisji/zużycia energii.

IV.5.4.2. Metodyka szacowania efektów ekologicznych planu

Efekty ekologiczne planu określone jako redukcja emisji GHG, redukcja zużycia energii, i produkcja energii z OZE (udział w zużyciu energii) odpowiadają wyznaczonym celom PGN. Dla oszacowania planowanych do osiągnięcia efektów ekologicznych planu dokonano zsumowania efektów ekologicznych zaplanowanych zadań. Zsumowane wielkości zostały porównane z wymaganymi wielkościami redukcji (lub udziału OZE) i odniesione do wielkości z roku bazowego. Dla Wrocławia w obliczeniu dodatkowo została uwzględniona różnica wielkości emisji pomiędzy rokiem bazowym (1990), a rokiem 2013 wynikająca z inwentaryzacji emisji.

Efekty ekologiczne redukcji emisji i redukcji zużycia energii podawane są jako procentowa wielkość w odniesieniu do roku bazowego oraz wymierne wartości liczbowe. Efekt ekologiczny udziału OZE określany jest jako udział energii z OZE w przewidywanym na skutek realizacji PGN końcowym zużyciu energii w roku docelowym oraz wymierna wartość liczbową.

IV.5.4.3. Metodyka szacowania efektów ekologicznych zadań

Dla każdego ze zgłoszonych do PGN zadań szacowane są efekty ekologiczne (jeżeli została określona wystarczająca ilość informacji wejściowych do wykonania szacunków).

Do określania szacunkowych efektów zadań stosuje się następujące zasady:

- oszacowane wielkości podawane są jako wartości roczne, dla roku 2020 (efektów nie określa się jako skumulowanych wartości);
- wielkości wyrażone są w jednostkach zgodnych z inwentaryzacją emisji;

- szacowane są efekty bezpośrednie (występujące wprost na skutek realizacji zadania – redukcja u źródła) i pośrednie (występujące pośrednio na skutek realizacji zadania – w innych źródłach), które mogą wystąpić na terenie gminy;
- stosowana jest uproszczona metoda szacowania efektów oparta na wskaźnikach dopasowanych do typów zadań i wielkościach charakterystycznych dla danego typu zadań;
- w przypadku braku danych o wielkościach charakterystycznych dla zadań, przyjęto założenia (jeżeli było to możliwe);
- w przypadku zadań związanych z rozbudową, tworzeniem nowych źródeł emisji, efekt ekologiczny określany jest jako emisja uniknięta (w porównaniu do wysokoemisyjnych rozwiązań), dotyczy to w szczególności zadań w obszarze energetyki (rozbudowa sieci ciepłowniczej dla nowych odbiorców, budowa nowych źródeł wytwórczych);
- przyjęto założenie, że wzrost zużycia energii i paliw w przypadku projektów w obszarze transportu publicznego jest przewyższany przez efekty redukcji;
- dla zadań, dla których jednoznacznie, w sposób uproszczony, nie można określić efektów ekologicznych, a które przyczyniają się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, ograniczenia zużycia energii i produkcji energii z oze efekt ekologiczny nie jest oszacowany – efekty określa się jako „pośrednie”.

Metody i wskaźniki oraz wielkości charakterystyczne do szacowania poszczególnych typów zadań oparte są na wytycznych zawartych w:

- poradniku „Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP)”,
- Metodologii szacowania wartości docelowych dla wskaźników wybranych do realizacji w RPO WD 2014-2020,
- Wytycznych do określania efektów ekologicznych projektów realizowanych w ramach programów finansowanych z NFOŚiGW,
- Opracowania „Reducing Carbon Emissions from Transport Projects” Asian Development Bank,
- ogólnodostępnych efektach realizacji określonych typów zadań (raporty i strony WWW dotyczące realizowanych projektów).

Szacowanie efektów zadań wykonywane jest za pomocą opracowanej bazy emisji.

IV.5.5. Metodologia opracowania bazy emisji

W ramach projektu opracowania planu gospodarki niskoemisyjnej, na potrzeby inwentaryzacji emisji oraz szacowania efektów działań, została stworzona baza emisji – narzędzie do zarządzania energią i emisjami w gminach WrOF. Celem opracowania bazy emisji jest umożliwienie monitoringu emisji gazów cieplarnianych, zużycia paliw i energii dla poszczególnych sektorów gminy i pojedynczych budynków użyteczności publicznej oraz monitoringu realizacji zadań ujętych w PGN. Baza emisji umożliwia dostęp do wyselekcjonowanych i usystematyzowanych informacji, które pozwalają na ocenę gospodarki energią i surowcami na obszarze ZIT WrOF i w poszczególnych gminach Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, zgodnie z wyodrębnionymi sekcjami/działami gospodarki oraz inwentaryzację emisji gazów cieplarnianych. Aplikacja pozwala na zarządzanie energią, szacowanie wielkości emisji oraz monitorowanie i określanie efektów realizowanych działań. Założenia metodyczne do bazy emisji opierają się na metodologii inwentaryzacji emisji oraz metodologii szacowania efektów realizacji działań.

V. PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY KOBIERZYCE

V.1. OGÓLNA STRATEGIA GMINY KOBIERZYCE

W związku ze znaczącym oddziaływaniem człowieka na środowisko przyrodnicze, wynikającym z rozwoju technologii i cywilizacji, zaistniała potrzeba podjęcia działań rekompensujących szkody środowiskowe. Na przestrzeni lat dynamiczny rozwój gospodarki, połączony z wprowadzaniem nowych technologii przemysłowych, odbił się negatywnie na jakości środowiska. Emisje zanieczyszczeń i energii do powietrza, gleby, wody i innych komponentów środowiska spowodowały w wielu przypadkach degradację i dewastację przyrodniczą. Jakość życia człowieka jest również determinowana przez stan środowiska, dlatego idea ekorozwoju jest coraz szerzej realizowana.

Gmina Kobierzyce w swojej Strategii rozwoju ujęła cele i zadania strategiczne dot. środowiska, które realizować mają wizję gminy Kobierzyce, wg której region będzie charakteryzować się wysoką jakością komponentów środowiskowych, objętych systemem sprawnego monitoringu i wymiany informacji. Ważnym aspektem jest tutaj wykształcenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców, co przyczyni się do wzrostu skuteczności realizacji zadań środowiskowych.

V.1.1. Cele strategiczne i szczegółowe

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Kobierzyce realizuje cele określone dla Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego. Cele te są zbieżne z celami na poziomie UE oraz krajowym.

Celem strategicznym PGN dla gminy Kobierzyce jest:

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych z obszaru gminy o 40% w stosunku do przyjętego roku bazowego w perspektywie do 2050 r. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez: redukcję emisji, ograniczenie zużycia energii (ze źródeł konwencjonalnych) i surowców, a także zwiększenie energii ze źródeł odnawialnych w perspektywie do roku 2050.

Do celów szczegółowych w perspektywie średnioterminowej należą:

1. Ograniczenie do roku 2020 emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do roku bazowego.
2. Ograniczenie do roku 2020 zużycia energii o 20% w stosunku do roku bazowego.
3. Wzrost do roku 2020 udziału energii ze źródeł odnawialnych do 15% w końcowym zużyciu energii¹⁷.

Realizacja celów szczegółowych przyczyni się bezpośrednio do realizacji celów w zakresie ochrony powietrza wyznaczonych w obowiązującym POP.

Powyższe cele są zgodne z dokumentami strategicznymi na poziomie UE, krajowym i regionalnym (dokumenty scharakteryzowano w rozdziale IV.2, IV.3 i IV.4).

¹⁷ Zgodnie z przyjętym w 2009 r. pakietem energetyczno-klimatycznym do 2020 r. Unia Europejska:
- o 20% zredukuje emisje gazów cieplarnianych w stosunku do poziomu emisji z 1990 r.;
- o 20% zwiększy udział energii odnawialnej w finalnej konsumpcji energii (dla Polski 15%);
- o 20% zwiększy efektywność energetyczną, w stosunku do prognoz BAU na rok 2020.

Cele szczegółowe w perspektywie do roku 2018:

Założone cele w perspektywie krótkoterminowej (do roku 2018) wynikają bezpośrednio z obecnie zaplanowanych działań, wpisanych do WPF i są następujące:

- Redukcja emisji CO₂e – 225 Mg CO₂e/rok;
- Oszczędność energii – 923 MWh/rok;
- Produkcja energii z OZE – 32 MWh/rok.

Celem w zakresie redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza jest osiągnięcie i utrzymanie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu zgodnie z art. 85, 86 i 91 ustawy Prawo ochrony środowiska oraz zgodnie z aktualnym Programem ochrony powietrza dla strefy dolnośląskiej.

Tabela 7 zawiera zestawienie szacowanych wartości wskaźników bezwzględnych i procentowych, jakie gmina osiągnie w 2020 r. w wyniku realizacji zadań w podziale na kategorie.

Tabela 7 Zestawienie szacowanych wartości wskaźników w 2020 r. w podziale na kategorie zadań

Wskaźnik	Zadania						Suma wartości wskaźników	
	gminne wpisane do WPF		gminne planowane		interesariuszy zewnętrznych			
	wartość	[%]	wartość	[%]	wartość	[%]	wartość	[%]
Redukcja emisji [Mg CO₂e/rok]	1 526	0,72	23 904	11,22	77	0,034	25 507	11,97
Oszczędność energii [MWh/rok]	5 965	0,70	2 305	0,27	321	0,04	8 591	1,02
Produkcja energii z OZE [MWh/rok]	42	0,0005	27 453	0,033	0	0	27 495	0,033

źródło: opracowanie własne

V.1.2. Stan obecny

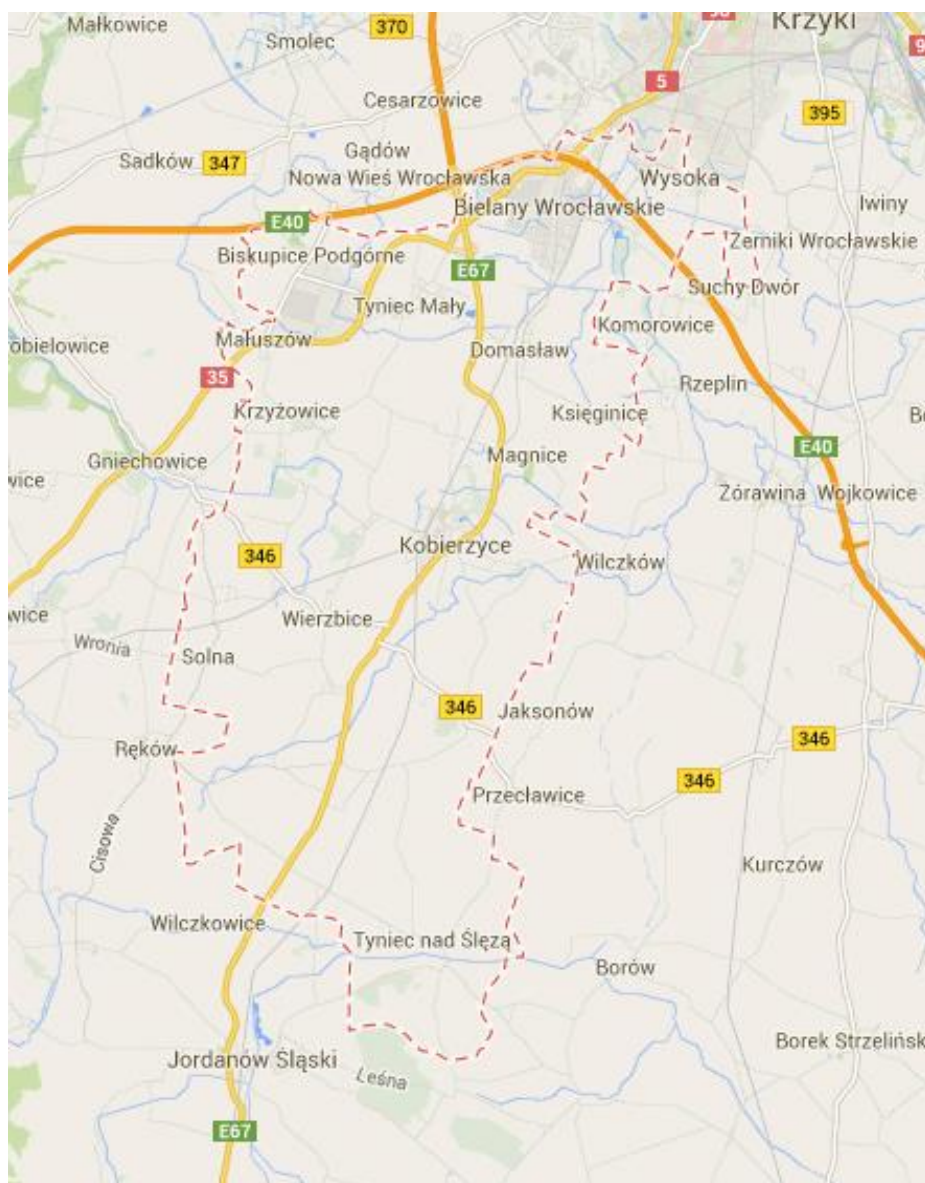
V.1.2.1. Dane ogólne

Gmina położona jest na terenie Niziny Śląskiej. Gmina leży w powiecie wrocławskim, przy południowej granicy miasta Wrocławia.

Powierzchnia gminy Kobierzyce wynosi 149,26 km², co stanowi 0,7% powierzchni województwa dolnośląskiego i 0,047% powierzchni Polski.

Gminę Kobierzyce tworzy 32 sołectwa: Bąki, Bielany Wrocławskie, Biskupice Podgórne, Budziszów, Chrzanów, Cieszyce, Damianowice, Dobkowice, Domasław, Jaszowice, Kobierzyce, Królikowice, Nowiny, Krzyżowice, Księginice, Kuklice, Magnice, Małuszów, Owsianka, Pełczyce, Pustków Wilczkowski, Pustków Żurawski, Rolantowice, Solna, Szczepanowice, Ślęza, Tyniec Mały, Tyniec nad Ślęzą, Wierzbice, Wysoka, Żerniki Małe-Raławice Wielkie, Żurawice. Gmina nie posiada miejscowości na prawach miejskich.

Rysunek 2 przedstawia granice administracyjne Gminy Kobierzyce.

Rysunek 2. Gmina Kobierzyce-granice administracyjne

źródło: www.maps.google.pl

V.1.2.2. Dane demograficzne

Dane GUS wskazują, iż w grudniu 2013 r. gminę zamieszkiwało 18 232 mieszkańców. W porównaniu do roku 2010, kiedy w gminie zamieszkiwało 15 575 mieszkańców nastąpił wzrost liczby ludności. Dodatnia tendencja wzrostu ludności świadczy, że z roku na rok następuje dynamiczny rozwój gminy, że działania i inwestycje gminne oraz walory turystyczno-przyrodnicze przyczyniają się do osiedlania na jej terenie. Gmina w ostatnich latach zanotowała dodatni przyrost naturalny. Gęstość zaludnienia wynosi 122 os/km². Wskaźnik feminizacji wynosi 106 i jest niezmienny od 3 lat. Mężczyźni stanowią 48,5%, a kobiety 51,5% społeczeństwa. Ponad 65% ludności zamieszkującej obszar gminy jest w wieku produkcyjnym.

V.1.2.3. Energetyka

V.1.2.3.1. Energia elektryczna

Wszystkie miejscowości w gminie Kobierzyce są zelektryfikowane. Przesyłanie energii elektrycznej do poszczególnych odbiorców odbywa się napowietrznymi lub kablowymi liniami niskiego napięcia, poprzez sieć stacji transformatorowych 20/0,4 kV, z których większość to stacje słupowe w wykonaniu napowietrznym. Na terenie gminy znajduje się główny punkt zasilania – GPZ Bielany (110/20kV) – zlokalizowany w obrębie Bielan Wrocławskich. Ponadto na obszarze gminy istnieją jeszcze następujące główne punkty zasilania: GPZ 110/20 kV w Biskupicach Podgórnych oraz GPZ 400/110kV w miejscowości Krzyżowice. W zakresie sieci dystrybucyjnej średniego napięcia (SN) w Kobierzycach występuje 5 linii opisanych poniżej (Tabela 8).

Tabela 8. Zestawienie linii średniego napięcia w gminie Kobierzyce w 2013 r.

Lp	Nazwa linii	Kierunek przebiegu linii
1	L-3084	GPZ R-142 Wieczysta – R-2013 Wysoka
2	K-1288	GPZ R-122 Bielany do R-3235 Wrocław
3	K-1287	GPZ R-122 Bielany do R-3234 Wrocław
4	K-1012	GPZ R-106 Żelazna – GPZ R-122 Bielany
5	K-1011	GPZ R-19 Wrocław Zachód - GPZ R-122 Bielany

źródło: Aktualizacja ZPZC gminy Wrocław, 2012

W obrębie gminy istnieje również fragment linii przesyłowej NN Klecina-Świebodzice i napowietrzne wysokiego napięcia relacji: 110 kV (S-175) Bielany – Żórawina, 110 kV (S-173) Klecina – Bielany, dwie linie 110 kV (S-171/172) Klecina – Zacharzyce, oraz linia 400 kV z GPZ 400/110kV Małuszowice-Krzyżowice.

V.1.2.3.2. Oświetlenie uliczne

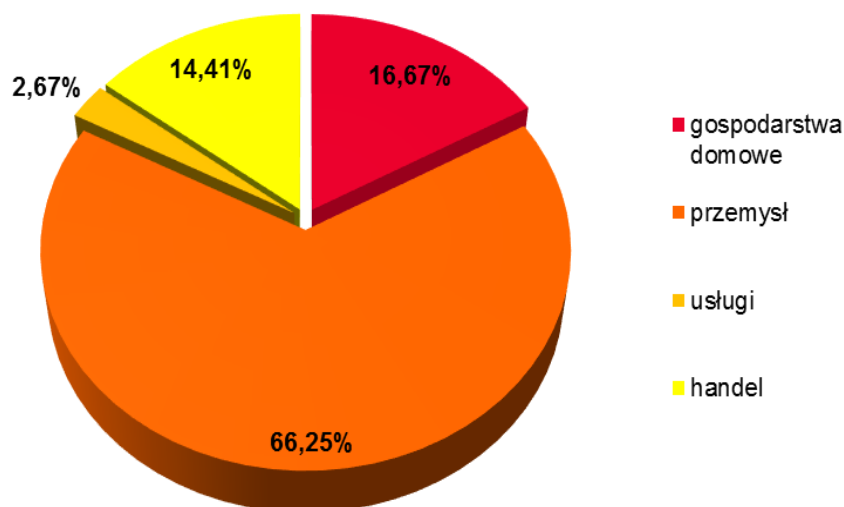
Gminna infrastruktura oświetleniowa obejmuje 3 567 punktów świetlnych w technologii sodowej (moce od 70 W do 250 W) oraz 4 punkty w technologii LED (moc 30 W). Wydatki związane z opłatami za energię wyniosły 1 100 000 PLN brutto za 2013 r. W roku 2013 gmina poniosła również wydatki inwestycyjne w wysokości 440 000 PLN (rozbudowa oświetlenia – 200 000 PLN, budowa oświetlenia w Tyńcu Małym – 150 000 PLN, w Bielanach Wrocławskich – 90 000 PLN).

V.1.2.3.3. Zaopatrzenie w paliwa gazowe

Jedenaście miejscowości na terenie gminy (2012 r.) podłączonych jest do sieci gazowej. W przypadku wsi znajdujących się w centralnej części gminy prowadzone są prace analityczne nad możliwościami gazyfikacji. Na terenie gminy ponad 25% mieszkań wyposażonych jest w instalację gazową (z gazowej sieci przesyłowej) (PS GAZ, 2013r.). Odbiorcy gazu 96,5% zużywają go w celach grzewczych. z gazu sieciowego korzysta 5 721 osób. Miejscowości Ślęza i Bielany Wrocławskie podłączone są pod gazociąg GZ-50 – gaz ziemny wysokometanowy. Parametry przekazywanego gazu (kwiecień 2014): ciepło spalania 40 MJ/m³ (11 kWh/m³), wartość opałowa 36 MJ/m³ (10 kWh/m³). Gmina pełni również funkcję tranzytową dla przesyłanego gazu - przez północną część gminy przebiegają gazociągi (5 nitek) wysokiego i podwyższonego średnio ciśnienia. Całkowita długość czynnej sieci gazowej wynosi 113 353 m.

Ogółem, w 2013 roku do gminy Kobierzyce dostarczono 29 277,3 tys. m³ gazu. Najwięcej, bo aż 19 397,1 tys. m³ zostało zużyte przez sektor przemysłowy. Strukturę zużycia gazu wg poszczególnych sektorów w gminie Kobierzyce przedstawia Rysunek 3.

Struktura zużycia gazu ziemnego wg sektorów w gminie Kobierzyce w 2013 r.

Rysunek 3. Zużycie zużycia gazu ziemnego w gminie Kobierzyce wg sektorów w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych od PG GAZ, 2013

W gminie Kobierzyce 1 775 gospodarstw domowych wykorzystuje gaz sieciowy do ogrzewania domostw. Gospodarstwa domowe wykorzystujące do ogrzewania gaz sieciowy stanowią 25% ogółu gospodarstw. Ponad 90% mieszkańców w gminie wyposażonych jest w instalacje centralnego ogrzewania.

V.1.2.3.4. Energetyka ciepła

Na terenie gminy Kobierzyce zlokalizowanych jest 11 budynków mieszkalnych komunalnych, o łącznej powierzchni użytkowej 2 789,1 m². Aż 9 spośród nich (co stanowi 81,82% wszystkich budynków mieszkalnych komunalnych) wykorzystuje do ogrzewania węgiel kamienny.

V.1.2.3.5. Alternatywne źródła energii

W Tabeli 9 zestawiono instalacje do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, zlokalizowane na terenie gminy Kobierzyce.

Tabela 9. Zestawienie urządzeń OZE w gminie Kobierzyce

Lp	Typ	Urządzenie	Specyfikacja			Ilość	Miejscowość
			Opis	Wartość	Jednostka		
1	Energetyka słoneczna	Kolektory słoneczne	Powierzchnia	8	m ²	1	Kobierzyce
2	Energia geotermalna	Geotermalne pompy ciepła	Moc	16,6	kW	1	Kobierzyce
3	Energia geotermalna	Geotermalne pompy ciepła	Moc	8	kW	2	Królikowice
4	Energia geotermalna	Geotermalne pompy ciepła	Moc	10	kW	1	Krzyżowice
6	Energia geotermalna	Geotermalne pompy ciepła	Moc	8	kW	1	Tyniec Mały
7	Biomasa	Kotłownia na biomasę-słoma	Moc	2000	kW	1	Krzyżowice

źródło: repowermap.org

Ze względu na rolniczy charakter gminy, potencjał dla wykorzystania OZE występuje przede wszystkim w możliwości produkcji biogazu – szacunkowy potencjał to odpowiednio 709 560 m³/rok i 191 515,5 m³/rok (Badania i analizy potencjału, 2010).

V.1.2.3.6. Budownictwo i gospodarstwa domowe

Na obszarze gminy znajduje się 3 454 budynków mieszkalnych (2012 r.) w tym budynki komunalne. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy wynoszą 7 158 mieszkań. Mieszkania posiadają bardzo dobrze rozwinięte zaplecze techniczno-sanitarne. Ponad 96,8% mieszkań posiada łazienkę. Blisko 99% mieszkań jest podłączonych do instalacji wodociągowej, zaś centralne ogrzewanie posiada 90,08% mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosi 40,4 m². Budynki mieszkalne komunalne posiadają łączną powierzchnię użytkową 2 789,1 m². Na terenie gminy Kobierzyce znajduje się 47 obiektów architektury i budownictwa chronionych wpisem do rejestru zabytków. Dominują dawne zespoły pałacowe i dworskie oraz obiekty sakralne.

W budynkach mieszkalnych komunalnych, zlokalizowanych w Budziszowie, Chrzanowie, Pustkowie Wilczkowskim, Wysokiej oraz Kobierzycach nie została jeszcze przeprowadzona termomodernizacja w zakresie docieplenia. Należy jednak zaznaczyć, że we władaniu gminy jest tylko pewna część lokali – obecnie ANR i PKP czynią starania o przekazanie gminie kolejnych budynków, które również są w bardzo złym stanie technicznym.

V.1.2.4. Transport

V.1.2.4.1. Transport drogowy

Duży wpływ na rozwój gminy Kobierzyce ma jej strategiczne położenie w bliskości ważnych szlaków drogowych, takich jak: DK-5, DK-8, DK-35, autostrady A4 oraz Autostradowej Obwodnicy Wrocławia – zbiegających się w „Węźle Bielańskim”, stanowiącym bramę wjazdową do miasta Wrocławia. Gmina leży w obszarze dróg tranzytowych Medyka – Zgorzelec należących do transeuropejskich szlaków Wschód – Zachód. Klasyfikacja dróg publicznych (GDDKiA Wrocław, 2011 r.):

- drogi międzynarodowe – 8,58 km;
- drogi krajowe – 25,06 km;
- drogi wojewódzkie – 8,85 km;

- drogi powiatowe – 69,11 km;
drogi będące w zarządzie Gminy Kobierzyce (na podstawie ewidencji z roku 2014) (446.772 km), drogi gminne (gminne + wewnętrzne):
 - masa bitumiczna 121,501 km;
 - nawierzchnia brukowa 1,120 km;
 - nawierzchnia betonowa 1,749 km;
 - nawierzchnia tłuczniowa 3,647 km;
 - nawierzchnia z kostki kamiennej 1,137 km;
 - nawierzchnia z kostki prefabrykowanej 10,870 km;
 - nawierzchnia z prefabrykatów betonowych 3,495 km;
 - nawierzchnia GR, GŻ, ŻW 289,094+10,650+3,509 = 303,253 km.

V.1.2.4.2. Transport kolejowy

Na terenie gminy znajduje się linia kolejowa nr 285 (Wrocław – Świdnica). Jest to linia jednotorowa, wykorzystywana obecnie sporadycznie do celów transportu towarów. Województwo dolnośląskie podjęło jednak starania o przywróceniu ruchu pasażerskiego na tej linii – na razie podjęto decyzję o przekazaniu praw do własności linii władzom województwa.

V.1.2.4.3. Transport publiczny

Komunikacja międzygminna Gminy Kobierzyce funkcjonuje od roku 2008., Obecnie w wyniku rozstrzygnięcia przetargu usługa komunikacji międzygminnej realizowana jest przez konsorcjum firm, którego liderem jest "BUS MARCO POLO WRATISLAVIA 1992" Spółka z o.o. oraz partner: Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Oławie S.A. W 2008 r. zostały uruchomione 4 linie autobusowe. Aktualnie 12 pojazdów obsługuje jest 7 linii realizujących połączenia pomiędzy Kobierzycami a Wrocławiem, w tym jedna linia nocna działająca od czwartku do niedzieli. We flocie pojazdów znajdują się następujące modele: SOR CN 12 (2 szt.), SOR C10,5 (2 szt.) SOLARIS URBINO 11.001 (1 szt.), NEOPLAN N4420 (1 szt.), NEOPLAN N4016 (1 szt.), MAN NL202 (1 szt.), AUTOSAN AL9-MO2-V01 (2 szt.), AUTOSAN A8V-03-01(1 szt.), AUTOSAN H7-20 07.02 (1 szt.). W sumie jest 12 pojazdów. W roku 2011 realizując wnioski mieszkańców została utworzona dodatkowa linia. Ponadto w obszarze gminy funkcjonują połączenia między Strefą Ekonomiczną (LG Display Poland Sp. z o.o., LG Chem Poland Sp. z o. o.), a Biskupicami Podgórnymi (linie 602 i 607) oraz Centrum Handlowym Bielany i Wrocławiem (dwie linie autobusowe), a także połączenie Wrocław – Centrum Handlowe (dwa połączenia autobusowe).

V.1.2.4.4. Transport rowerowy

Na obszarze gminy znajdują się ścieżki rowerowe o długości całkowitej 0,7 km (2012 r.). Obecnie gmina opracowała koncepcję tras rowerowych. Plany wieloletnie przewidują budowę zarówno dróg rowerowych jak i ciągów pieszo-rowerowych, a także znakowanie tras na mniej obciążonych ruchem drogach. Wśród głównych tras znajdują się połączenia Wrocław – Bielany Wr. - Kobierzyce, Wrocław – Wysoka – Ślęza – Bielany, Pełczyce – Kobierzyce- Królikowice, Księginice – Domasław - Tyniec Mały. Trasy te stanowią istotne połączenia umożliwiające dojazd mieszkańców aglomeracji do miejsc pracy, nauki, handlu i usług, komunikacji zbiorowej, a także do atrakcji turystycznych. Nadto wytypowano połączenia z sąsiednimi gminami: Kąty Wrocławskie, Sobótka, Żórawina i dalej do Siechnic,

co pozwoli na integrację mieszkańców aglomeracji oraz także realizację wyżej opisanych potrzeb wykraczając poza granice gmin.

V.1.2.5. Gospodarka

Gmina Kobierzyce jest jedną z najprężniej rozwijających się gmin w Polsce. Na jej obszarze pojawia się coraz więcej jednostek gospodarczych i w 2013 roku ich liczba wynosiła 2 522 (2009 r. – 1 598 podmiotów), w tym 33 jednostki są zarejestrowane w sektorze publicznym, a 2 489 jednostek w sektorze prywatnym. Ponadto o wysokim wskaźniku przedsiębiorczości świadczy również liczba jednostek gospodarczych przypadająca na 1 000 osób w wieku produkcyjnym wynosząca 216,5. Gmina charakteryzuje się niską stopą bezrobocia. Jedynie 3,4% ludności w wieku produkcyjnym jest bezrobotna. W ciągu ostatnich lat dzięki ulokowaniu na terenie gminy wielu inwestycji zatrudnienie znalazło ok. 25 000 osób z całego regionu.

W Kobierzycach udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w stosunku do powierzchni ogółem wynosi 100%.

V.1.2.5.1. Przemysł

Uzyskanie zgody na zmianę przeznaczenia gruntu rolnego o powierzchni ok. 80 ha w rejonie „Węzła Bielańskiego” na cele nierolnicze spowodowało napływ inwestycji zagranicznych na teren gminy Kobierzyce. Tylko w latach 1992-1998 inwestorzy zrealizowali przedsięwzięcia o wartości około 250 mln USD. Na terenie gminy ulokowały się firmy: Kraft Foods Polska Confectionery Production (produkcja czekolady), PAOLA (zakład produkcji syropów owocowo-warzywnych), CARGILL MILLING (zakład produkcji syropu skrobiowego), PEPSI-COLA GENERAL BOTTLERS (centrum dystrybucji napojów), KIM (fabryka koncentratów spożywczych typu instant), GARDINIA (dystrybucja, sprzedaż i produkcja żaluzji i rolet), SANBET (wyrób betonów oraz sprzedaż materiałów betonowych), SONKO HEALTHY FOOD PRODUCTION (linia do pakowania ryżu oraz produkcji pieczywa lekkiego), LG PHILIPS LCD (fabryka modułów do ekranów LCD, światowego producenta i dostawcy paneli TFT-LCD) oraz inne przedsiębiorstwa. Ponadto, w październiku 2014 roku na terenie gminy Kobierzyce otwarto dwa centra logistyczne Amazon, każde o powierzchni 95 tys. m².

Na terenie gminy Kobierzyce funkcjonują następujące strefy inwestycyjno-ekonomiczne:

- **Park Technologiczno-Przemysłowy „Biskupice Podgórne”**, o powierzchni ok. 190 ha na którego terenie znajduje się Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna „WISŁO-SAN” Podstrefa Wrocław-Kobierzyce, (obecnie największe europejskie centrum produkcji paneli LCD. Strategicznymi inwestorami na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej są zakłady LG Display, LG Electronics, Toshiba oraz ich poddostawcy);
- **Regionalna Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości „Węzeł Bielański”**, o powierzchni ok. 160 ha (Cargill, Mondelez Polska Production, Tesco, Makro Cash&Carry, IKEA, Castorama, OBI, Auchan, ATM, Prologis, Panattoni, Goodman, Amazon);
- **Regionalna Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości „Domasław Magnice”** zajmująca obszar ok. 200 ha (Gardinia, EFL oraz Netto);
- **Regionalna Strefa Rozwoju Przedsiębiorczości „Węzeł Wierzbicki”** o powierzchni ok. 50 ha (Leoni Kabel, Avo – Werke, ATS).

V.1.2.5.2. Handel i usługi

Na terenie gminy znajdują się 3 hipermarkety, 2 supermarkety. Ze względu na położenie obszaru i sąsiedztwo w wyniku dynamicznego rozwoju w obszarze gminy powstało Centrum Bielany Inter Ikea Centre Polska S.A. Bielany Park Handlowy o powierzchni handlowo-usługowej 80 000 m². W gminie zlokalizowane jest także Centrum usług magazynowych Panattoni Park Wrocław I o powierzchni magazynowej 84 000 m² oraz Prologis Park Wrocław B składający się z 4 magazynów o łącznej powierzchni magazynowej 90 000 m². Ponadto w obszarze gminy znajdują się dwa budynki biurowe o kubaturze 15 777 m³ (powierzchnia użytkowa – 2 974 m²), dwa budynki handlowo-usługowe o kubaturze 422 784 m³ (powierzchnia użytkowa – 41 789 m²). W obszarze gminy znajduje się 1 obiekt hotelowy o kubaturze 9 316 m³ (pow. użytkowa 1 450 m²). Działalność usługowa prowadzona jest również w obszarze Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej podstrefa Wrocław-Kobierzyce, gdzie działalność usługowa prowadzona jest przez POSCO-PWPC Sp. z o. o. (galwanizowanie metali) oraz SAMWHA POLAND Sp. z o. o. (usługi logistyczne i magazynowania).

V.1.2.5.3. Rolnictwo i rybactwo

Gmina Kobierzyce jest gminą rolniczą, w której znajduje się 675 gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni 10 973 ha, co stanowi ok 73,5% terenu gminy. Sama gmina Kobierzyce ma powierzchnię 14 911 ha, gdzie na użytki rolne przypada powierzchnia 12 508 ha (84,2%). Rozparcelowanie jest stosunkowo niskie, gdyż tylko 127 gospodarstw nie przekracza powierzchni 1 ha. Pod zasiew przeznaczony jest 10 217 ha, a sady zajmują powierzchnię 43 ha. Na terenie gminy Kobierzyce przeważają gleby dobre i bardzo dobre, co stwarza optymalne warunki do uzyskiwania wysokich efektów w produkcji rolniczej. Udział gruntów szczególnie cennych tj. w klasach I-III wynosi 85,5%. Głównymi roślinami uprawnymi są: zboża, ziemniaki, rzepak i rzepik oraz inne rośliny przemysłowe. Warzywa gruntowe stanowią niewielki procent, co świadczy o tym, iż produkowane są na małą skalę, w większości przypadków na własny użytek. Obecnie zaledwie 178 gospodarstw posiada zwierzęta gospodarskie, z czego większość to drób. Na terenie gminy powszechnie stosuje się nawozy: mineralne, azotowe i wieloskładnikowe.

Ilość zarejestrowanych zwierząt na terenie gminy Kobierzyce w 2013 roku wyniosła (ARiMR): 451 świń, 50 sztuk bydła, 18 owiec oraz 1 koza.

Całkowita powierzchnia gruntów ornych zgłoszonych we wnioskach dot. płatności bezpośrednich w 2013 roku wyniosła 10 752,02 m² (ARiMR).

V.1.2.5.4. Leśnictwo

W granicach gminy znajduje się 389,8 ha gruntów leśnych w tym 385,2 ha to powierzchnia lasów. Do Skarbu Państwa należy 330,4 ha gruntów leśnych a 56 ha to grunty prywatne, które są w całości pokryte biocenozą leśną. Lesistość na terenie gminy wynosi 2,6%. Własność gminną stanowią lasy o powierzchni 3,4 ha (2011 r.). W 2012 roku pozyskiwano drewno wyłącznie z lasów prywatnych i ilość grubizny wyniosła 39 m³. Na obszarze gminy dominują lasy liściaste i mieszane pogrupowane w małych maksymalnie kilkunastohektarowych kompleksach. Występują niewielkie powierzchnie lasów łęgowych, przeważnie w obszarze dolin rzecznych. Obszar leśny gminy kwalifikuje się w całości do I grupy lasów ochronnych. Tak mały obszar zalesiony jest ściśle związany z warunkami historycznymi oraz występowaniem gleb w wysokich wartościach bonitacyjnych kwalifikującej się pod uprawę.

W obszarach ochrony ścisłej leżą ekosystemy wodno-leśne w dolinach rzecznych (łąki i pola uprawne, zespoły parkowe, lasy położone wzdłuż rzek i pozostałych cieków wodnych powierzchniowych).

Tabela 10 przedstawia informacje dotyczące gruntów leśnych w Gminie Kobierzyce.

Tabela 10. Zestawienie danych dotyczących powierzchni gruntów leśnych w gminie Kobierzyce

	2000	2005	2010	2013
Grunty leśne [ha]	367,9	356,0	387,6	391,33
Powierzchnia lasów [ha]	362,4	351,1	382,6	386,66
Lesistość [%]	2,4	2,4	2,6	2,6

źródło: *GUS 2000-2013*

V.1.2.5.5. Obszary chronione

W obszarze gminy Kobierzyce nie występują stanowiska obszaru Natura 2000. Nie występują również Parki Narodowe oraz rezerваты przyrody. Istnieją układy zieleni w zabudowaniach parkowych, cmentarnych oraz alejowych. Na obszarze gminy znajdują się następujące zespoły parków:

- Zespół parkowy w Kobierzycach;
- Zespół parkowy w Pełczycach;
- Zespół parkowo-leśny w Królikowicach;
- Park dworski w Królikowicach;
- Zespół pałacowo-parkowy w Cieszycach;
- Zespół parkowo-leśny w Tyńcu Małym;
- Zespół pałacowo-parkowy w Biskupicach Podgórnym;
- Zespół pałacowy w Krzyżowicach;
- Zespół pałacowo-parkowy w Pustkowie Wilczkowskim;
- Zespół pałacowo-parkowy w Pustkowie Żurawskim;
- Park pałacowy w Raławicach Wielkich;
- Zespół parkowy w Magnicach;
- Zespół pałacowo-parkowy w Solnej;
- Zespół pałacowy w Szczepankowicach;
- Park w Tyńcu nad Ślężą;
- Park i ogród w Wierzbicach;
- Park pałacowy w Wysokiej;
- Park w Ślężie.

Na obszarze gminy występuje 21 gatunków roślin chronionych na 136 stanowiskach, w tym również stanowiska 3 pomników przyrody.

W zakresie obszarów objętych ochroną ścisłą należą ekosystemy wodno-leśne w dolinach rzek (lasy, łąki oraz zespoły parków zielenie wzdłuż rzek i cieków wodnych).

V.1.2.6. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Kobierzyce gospodarka odpadami uregulowana jest przez Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012. Gmina posiada dokument pt. „Aktualizacja planu gospodarki odpadami Gminy Kobierzyce na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017”. Od lipca 2013 r. odpady komunalne są odbierane w ramach nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi prowadzonego przez

gminę Kobierzyce i wywożone są do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK). Dla roku 2013 wywieziono odpady w ilości 6 353,1 ton zmieszanych odpadów komunalnych o kodzie 200301. W roku 2012 stwierdzono występowanie „dzikich wysypisk śmieci” o całkowitej powierzchni 20 m², z czego zlikwidowano 9 m² zbierając 34 t śmieci.

Na terenie gminy Kobierzyce znajduje się jedno nieczynne już składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowane w Cieszycach. Składowisko zostało zamknięte z końcem 2007 r. Prace rekultywacyjne zakończono w 2010 roku. Zakończenie prac rekultywacyjnych na składowisku to początek obowiązkowego 30-letniego monitoringu poeksploatacyjnego składowiska, w trakcie którego badane będą jakość wód podziemnych, emisji biogazu, osiadania bryły składowiska oraz wielkość opadów.

W Gminie Kobierzyce od kilku lat trwają prace nad zbiorowym systemem odprowadzania nieczystości ciekłych. Skanalizowana jest już północna część gminy, dobiega końca budowa kanalizacji dziesięciu wsi w części południowo-zachodniej gminy. z danych za rok 2012 wynika że Gmina posiadała 1640 podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania z kanalizacji korzysta 51,4% (9 097 osób) ludności gminy. Całkowita długość sieci kanalizacyjnej wynosi 82,5 km. W roku 2012 odprowadzono 333 000 m³ ścieków. Zgodne z przyjętymi planami w roku 2015 r. planowane jest zakończenie budowy kanalizacji w dziesięciu wsiach w części południowo-zachodniej gminy i wówczas około 80% mieszkańców będzie miało dostęp do sieci zbiorczej. .

Na obszarze gminy znajdują się 2 oczyszczalnie komunalne biologiczne oraz 1 oczyszczalnia z podwyższonym usuwaniem biogenów w Kobierzycach (przepustowość 300 m³/dobę). W roku 2012 odprowadzone ścieki w 100% zostały oczyszczone. W oczyszczalniach biologicznych oczyszczono 99 000 m³ ścieków, a w oczyszczalniach z podwyższonym usuwaniem biogenów 234 000 m³ ścieków. z oczyszczalni korzysta 4 227 mieszkańców gminy (36% z biologicznych, 64 z podwyższonym usuwaniem biogenów).

W roku 2012 wytworzono 49 ton osadów, które w całości składowano. Oczyszczalnia w miejscowości Wysoka odbiera tylko część ścieków z tej miejscowości i jest przewidziana do likwidacji. Tylko nowe osiedla mieszkaniowe podłączone są do kanalizacji sanitarnej m. Wrocławia. Obecnie trwa rozruch nowo wybudowanej kanalizacji sanitarnej w 10 miejscowościach południowej części gminy (w tym rozbudowanego systemu kanalizacyjnego w Pustkowie Żurawskim). Ponadto zawarto umowę na budowę kanalizacji sanitarnej w Królikowicach – termin realizacji inwestycji został określony na 2015 rok.

Mieszkańcy miejscowości, w których brak jest kanalizacji sanitarnej odprowadzenie ścieków sanitarnych odbywa się głównie do zbiorników bezodpływowych, osadników gnilnych lub dołów chłonnych z przeznaczeniem do wywożenia. Nieliczne gospodarstwa posiadają indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków (np. w Chrzanowie, Małuszowie czy Pełczycach). Poza wyżej wymienionymi, na terenie gminy Kobierzyce funkcjonują również dwie przykładowe oczyszczalnie ścieków (Kraft Foods Polska Confectionery Production i Cargill) w Bielanach Wrocławskich. Pozostałe zakłady przemysłowe oraz obiekty handlowo – usługowe z rejonu Węzła Bielańskiego i Biskupic Podgórných odprowadzają ścieki do oczyszczalni we Wrocławiu.

Ciągły wzrost ilości generowanych ścieków powoduje konieczność rozbudowy urządzeń z zakresu gospodarki ściekowej (sieci kanalizacyjnej, a także oczyszczalni ścieków).

V.1.2.7. Edukacja/Dialog społeczny

Na obszarze gminy znajduje się 5 szkół podstawowych, 2 gimnazja, 1 technikum, 1 liceum ogólnokształcące.

Szkoła Podstawowa w Kobierzycach była uczestnikiem konkursu zorganizowanego przez firmę IKEA pt.: „SEGREGUJESZ – WYGRYWASZ - Bądź EKO- logiczny!”. Wśród działań które zaplanowano do realizacji były: organizacja eko-giełdy, działania zmierzające do oszczędzania papieru, akcja: „bidon kontra plastikowa butelka” oraz „śniadaniówka kontra folia aluminiowa”, warsztaty edukacyjne: „jak prawidłowo sortować odpady”, konkursy ekologiczne: „eko-klasa”, „coś pożytecznego z niczego”; akcja: „jednorazówkom mówimy – nie!!!”; działania edukacyjne: apel na Dzień Ziemi, prezentacje multimedialne, plakaty tematyczne, ulotki informacyjne. W ramach działań ekologicznych ponadto Szkoła Podstawowa w Kobierzycach prowadzi od wielu lat segregację surowców wtórnych.

Gimnazjum w Kobierzycach w grudniu 2013 roku w ramach kampanii edukacyjnej dla klimatu „Zmienia nawyki – nie klimat” uczestniczyło w konkursie ogólnopolskim „Aktywni dla klimatu”. W ramach drugiego etapu tego konkursu przeprowadzona została zbiórka elektroodpadów adresowana do Rodziców, Uczniów i Mieszkańców gminy.

Gmina stworzyła dedykowany serwis z zakresu gospodarki odpadami, który jest dostępny na stronie internetowej www.ugk.pl, pozwalający na łatwą wymianę informacji pomiędzy gminą, a mieszkańcami.

Dialog społeczny wśród mieszkańców prowadzony jest przede wszystkim poprzez konsultacje społeczne. Konsultacje prowadzone są drogą elektroniczną oraz tradycyjną – za pośrednictwem spotkań z mieszkańcami. Informacje na temat konsultacji znajdują się na platformie BIP gminy Kobierzyce.

V.1.2.8. Administracja publiczna

Urząd Gminy mieści się w Kobierzycach. Funkcjonuje w nim 6 referatów oraz 10 samodzielnych stanowisk. W skład Rady Gminy wchodzi 15 przedstawicieli, którzy pracują w 4 stałych komisjach: Budżetu i Rozwoju Gospodarczego; Użyteczności Publicznej; Rolnictwa, Zagospodarowania Przestrzennego i Ochrony Środowiska oraz Komisja Rewizyjna.

V.1.2.9. Analiza SWOT

Podsumowaniem analizy uwarunkowań oraz dokumentów strategicznych i planistycznych jest analiza SWOT. Analiza ta prezentuje zidentyfikowane czynniki wewnętrzne: silne strony (S – *strenghts*), słabe strony (W – *weaknesses*) oraz czynniki zewnętrzne: szanse (O – *opportunities*) i zagrożenia (T – *threats*), które mają, albo mogą mieć wpływ na realizację w gminie działań w zakresie zrównoważonej energii i ograniczania emisji. Wyniki analizy SWOT (Tabela 11) są podstawą do planowania działań w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych w gminie. Silne strony i szanse są czynnikami sprzyjającymi realizacji planu, natomiast słabe strony oraz zagrożenia wpływają na ryzyko niepowodzenia konkretnych działań, bądź całego planu. W związku z tym, zaplanowane w PGN działania koncentrują się na wykorzystaniu szans i mocnych stron, przy jednoczesnym nacisku na minimalizację zagrożeń.

Tabela 11. Analiza SWOT – uwarunkowania realizacji celu redukcji emisji gazów cieplarnianych w gminie Kobierzyce do roku 2020

	(S) SILNE STRONY	(W) SŁABE STRONY
UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE	<ul style="list-style-type: none"> • dobre uzbrojenie gminy w sieci infrastruktury technicznej (m.in. wodociągowe, kanalizacyjne, energetyczne); • strefa ekonomiczna w której aktywnie działają inwestorzy; • potencjał do wykorzystania energii słonecznej; • dostęp do sieci wysokiego napięcia; • rozwinięta sieć transportowa na poziomie dróg krajowych, powiatowych i gminnych; • duży popyt na usługi przewozowe ze strony mieszkańców dojeżdżających do zakładów pracy; • wysoko rozwinięty sektor handlowo-usługowy; • niski poziom bezrobocia. 	<ul style="list-style-type: none"> • słabo rozwinięta sieć gazownicza; • ograniczone środki finansowe w budżecie gminy na realizację działań; • niewielki potencjał energii wodnej na terenie gminy; • problem niskiej emisji na obszarze gminy; • brak parkingów P+R; • zanieczyszczenie powietrza pochodzące z komunikacji; • niska lesistość regionu; • niedostateczna liczba ciągów rowerowych i pieszych.
	(O) SZANSE	(T) ZAGROŻENIA
UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	<ul style="list-style-type: none"> • krajowe zobowiązania dotyczące zapewnienia odpowiedniego poziomu energii odnawialnej i biopaliw na poziomie krajowym, w zużyciu końcowym; • wymagania dotyczące efektywności energetycznej i OZE (dyrektywy UE); • wzrastająca presja na racjonalne gospodarowanie energią i ograniczanie emisji w skali europejskiej i krajowej; • rozwój technologii energooszczędnych oraz ich coraz większa dostępność; • naturalna wymiana floty transportowej na pojazdy zużywające coraz mniej paliwa; • wzrost cen nośników energii powodujący presję na ograniczenie końcowego zużycia energii; • wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, a także znaczenia ekologii w mediach – wzrost wymagań społeczności lokalnej dotyczącej stanu środowiska; • wzrost udziału energii odnawialnej w skali kraju do 15% w końcowym zużyciu energii w roku 2020 (według wymogów UE); 	<ul style="list-style-type: none"> • brak kompromisu w skali globalnej co do porozumienia w sprawie celów redukcji emisji GHG i osłabienie roli polityki klimatycznej UE; • ogólnokrajowy trend wzrostu zużycia energii elektrycznej; • wzrost udziału transportu indywidualnego i tranzytu w zużyciu energii i emisjach z sektora transportowego na terenie gminy; • kryteria zadłużenia samorządów niekorzystne dla prowadzenia inwestycji w gminie • brak aktualnych regulacji prawnych - zagrożona realizacja wypełnienia celów wskaźnikowych OZE (15%) w skali kraju.

	<ul style="list-style-type: none">• nowa perspektywa unijna 2014-2020 jako wsparcie dla inwestycji w OZE, termomodernizację i rozbudowę sieci ciepłowniczej, fundusze zewnętrzne i rządowe na działania na rzecz efektywności energetycznej i redukcji emisji;• rozwój technologii energooszczędnych oraz ich coraz większa dostępność (np. tanie świetlówki energooszczędne).	
--	---	--

V.2. IDENTYFIKACJA SEKTORÓW PROBLEMOWYCH

Na podstawie analizy uwarunkowań prawnych opisanych w rozdziałach 0, 0, 0 oraz stanu obecnego w 2013 r. w kontekście realizacji strategii niskoemisyjnego rozwoju, w gminie Kobierzyce wyznaczono sektory problemowe. W każdym z analizowanych sektorów, wskazano kwestie problemowe w znacznym stopniu przyczyniające się do niekorzystnej sytuacji w mieście w zakresie emisji gazów cieplarnianych i jakości powietrza.

W kontekście realizacji strategii niskoemisyjnego rozwoju w gminie Kobierzyce, zidentyfikowano następujące sektory problemowe:

1. Budownictwo.
2. Transport.
3. Energetyka i oświetlenie publiczne.

V.2.1. Budownictwo i gospodarstwa domowe

Podstawowym problemem w zakresie budownictwa w gminie Kobierzyce jest niski poziom termomodernizacji obiektów, z których większość budowana była w okresie przed 1930 r. W związku z tym obiekty charakteryzują się wysokim zapotrzebowaniem energetycznym, zwłaszcza na energię na ogrzewanie. Ponadto należy również wskazać, że najczęściej źródłem ogrzewania w takich budynkach są indywidualne piece węglowe, które w znacznym stopniu przyczyniają się do zwiększenia poziomu emisji gazów cieplarnianych, pyłów, oraz benzo(a)piren-u.

Prowadzenie działań służących poprawie złego stanu jest utrudnione, ze względu na:

- konieczność zachowania zabytkowych cech starej zabudowy (co utrudnia prowadzenie termomodernizacji);
- kapitałochłonność działań w zakresie termomodernizacji-brak wystarczających środków finansowych (właściciele lokali i budynków).

Jako główne kierunki działań¹⁸ w tym obszarze należy wskazać:

- realizację przez gminę działań w zakresie renowacji i termomodernizacji oraz wymiany ogrzewania na efektywne;
- wsparcie finansowe działań mieszkańców w zakresie termomodernizacji i wymiany ogrzewania na efektywne;
- działania informacyjno-edukacyjne w zakresie efektywności energetycznej i właściwych postaw wśród mieszkańców.

V.2.2. Transport

Na terenie gminy zlokalizowany jest bardzo ważny węzeł komunikacyjny (A4-DK35-DK8), strefy przemysłowe i tereny aktywności gospodarczej, a także część Parku Handlowego Bielany. Skutkuje to występowaniem jednych z najwyższych natężeń ruchu drogowego w Polsce (od 30 tys. do 60 tys. samochodów w ciągu doby), powodujące uciążliwość dla mieszkańców.

Ponadto, z biegiem czasu zwiększyło się zapotrzebowanie na energię w obszarach transportu – stale wzrasta liczba osób korzystających z transportu samochodowego prywatnego, co powoduje zwiększoną emisję zanieczyszczeń do powietrza. z uwagi na

¹⁸ Szczegółowy wykaz działań został opisany w rozdziale XIII.5. „Działania, zadania i środki zaplanowane w perspektywie długoterminowej i krótkoterminowej dla Gminy Kobierzyce”.

wzrost liczby mieszkańców, powstaje konieczność poprawy infrastruktury transportowej. Większe natężenie ruchu w gminie stwarza potrzebę rozwoju sieci komunikacyjnej wewnątrz gminy, która poprawiła by bezpieczeństwo podróżujących oraz pieszych.

Jako główne kierunki działań w tym obszarze należy wskazać:

- rozbudowę i usprawnienie systemu komunikacji publicznej;
- działania informacyjno-edukacyjne zachęcające do korzystania z komunikacji publicznej;
- rozwój transportu kolejowego (przywrócenie ruchu pasażerskiego);
- budowę parkingów dla rowerzystów przy przystankach autobusowych lub kolejowych w gminie Kobierzyce;
- poprawę jakości sieci dróg w gminie Kobierzyce;
- wytyczenie ścieżek rowerowych w gminie Kobierzyce oraz budowa wypożyczalni rowerów.

V.2.3. Energetyka i oświetlenie

W obszarze gminy Kobierzyce dominuje oświetlenie uliczne w technologii opraw sodowych, z czego 1 467 opraw jest umieszczonych na słupach stanowiących własność gminy. Na obszarze gminy zlokalizowanych jest 3 567 punktów świetlnych, w tym 4 w technologii LED.

W zakresie energetyki głównym obszarem problemowym jest niski poziom wykorzystania potencjału energetyki odnawialnej. Region charakteryzuje się korzystnymi warunkami geotermicznymi oraz solarnymi.

Jako główne kierunki działań w tym obszarze należy wskazać:

- modernizację i rozbudowę oświetlenia w oparciu o technologię LED;
- zastosowanie systemów oświetleniowych nadążnych;
- budowa i rozbudowa systemów oświetlenia na ścieżkach rowerowych;
- budowa i rozbudowa instalacji wykorzystujących OZE.

V.3. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA I GAZÓW CIEPLARNIANYCH

V.3.1. Emisja gazów cieplarnianych

Emisja gazów cieplarnianych (CO_2 , CH_4 , N_2O , PFC, HFC oraz SF_6) z obszaru gminy Kobierzyce to emisje bezpośrednie (4,2% emisji) oraz pośrednie (95,8% emisji), a głównymi źródłami emisji na terenie gminy są: sektor komunalno-bytowy (mieszkalnictwo), sektor transportowy oraz sektor usługowy.

Emisja bezpośrednia jest przede wszystkim rezultatem energetycznego wykorzystania paliw kopalnych na terenie gminy – zarówno do celów gospodarczo-bytowych (np. ogrzewanie domów), transportowych jak i przemysłowych. Główne paliwa kopalne odpowiedzialne za emisję GHG z gminy Kobierzyce to przede wszystkim: węgiel i gaz ziemny (paliwa wykorzystywane na cele gospodarczo-bytowe oraz przemysłowe) jak również olej napędowy i benzyna (paliwa wykorzystywane w transporcie). Emisje bezpośrednie GHG z zakładów przemysłowych powstają również, poza energetycznym wykorzystaniem paliw, w stosowanych procesach technologicznych, w których uwalniany jest dwutlenek węgla (np. w procesie kalcynacji) lub inne gazy cieplarniane (gazy przemysłowe – PFC, HFC i SF_6). Poza emisjami bezpośrednimi wynikającymi z energetycznego wykorzystania paliw oraz innymi emisjami z procesów technologicznych w przemyśle, do emisji bezpośrednich należy włączyć emisje metanu i podtlenku azotu wynikające z procesów naturalnych zachodzących na składowiskach odpadów, w oczyszczalniach ścieków oraz z rolniczego użytkowania gruntów i hodowli zwierząt (emisje wynikające z rozkładu materii organicznej).

Emisje pośrednie związane są z wykorzystaniem nośników energii na terenie gminy, takich jak: energia elektryczna oraz ciepło sieciowe. Ponieważ energia elektryczna wykorzystywana na terenie gminy Kobierzyce pochodzi z krajowej sieci elektroenergetycznej, należy przyjąć krajowy wskaźnik emisji dla energii elektrycznej (0,8315 Mg CO_2 /MWh energii). W emisjach pośrednich uwzględnia się również niewielkie ilości CH_4 oraz N_2O powstające w procesach produkcji energii. Za emisje pośrednie w gminie Kobierzyce odpowiedzialne są przede wszystkim sektor: komunalno-bytowy (mieszkalnictwo – energia elektryczna oraz ciepło sieciowe) oraz usługowy (mieszkalnictwo – energia elektryczna, w mniejszym stopniu ciepło sieciowe).

Naturalnym procesem, który również ma znaczenie dla bilansu gazów cieplarnianych z obszaru gminy jest pochłanianie gazów cieplarnianych przez roślinność w fazie wzrostu. Na terenie gminy Kobierzyce na system pochłaniania emisji składają się lasy i urządzone oraz nieurządzone tereny zieleni, zwłaszcza zieleni wysokiej.

Główne źródła emisji gazów cieplarnianych na terenie gminy Kobierzyce zostały zebrane i przedstawione w Tabeli 12.

Tabela 12. Główne źródła emisji gazów cieplarnianych na terenie gminy Kobierzyce

Źródło	Emisje bezpośrednie	Emisje pośrednie
Sektor komunalno-bytowy (mieszkalnictwo)	CO ₂ – spalanie paliw kopalnych (węgiel, gaz ziemny, olej opałowy)	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O – wykorzystanie energii elektrycznej, wykorzystanie ciepła sieciowego z M.S.C.
Sektor usługowy	CO ₂ – spalanie paliw kopalnych (węgiel, gaz ziemny, olej opałowy)	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O – wykorzystanie energii elektrycznej, wykorzystanie ciepła sieciowego z M.S.C.
Sektor przemysłowy	CO ₂ – spalanie paliw kopalnych (węgiel, gaz ziemny, olej opałowy) N ₂ O, PFC, HFC, SF ₆ – niewielkie ilości – procesy przemysłowe	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O – wykorzystanie energii elektrycznej, wykorzystanie ciepła sieciowego z M.S.C.
Sektor transportowy	CO ₂ – spalanie paliw kopalnych (olej napędowy, benzyna, LPG) CH ₄ , N ₂ O – spalanie paliw kopalnych (olej napędowy, benzyna, LPG)	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O – wykorzystanie energii elektrycznej (pojazdy elektryczne, w tym tramwaje i kolej)
Sektor rolniczy	CO ₂ – spalanie paliw kopalnych (węgiel, gaz ziemny, olej opałowy) – cele gospodarczo-bytowe CH ₄ , N ₂ O – spalanie paliw kopalnych (olej napędowy, benzyna, LPG) – cele transportowe CH ₄ , N ₂ O – użytkowanie rolnicze ziemi oraz hodowla	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O – wykorzystanie energii elektrycznej
Gospodarka odpadami i gospodarka wodno-ściekowa	CO ₂ – spalanie paliw kopalnych (węgiel, gaz ziemny, olej opałowy) – cele gospodarczo-bytowe CH ₄ , N ₂ O – rozkład materii organicznej	CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O – wykorzystanie energii elektrycznej

źródło: opracowanie własne

Jako główne zjawiska, przyczyniające się do wysokiej emisji gazów cieplarnianych z terenu gminy Kobierzyce należy wskazać:

1. W zakresie emisji bezpośrednich:
 - Wysokie zużycie paliw kopalnych w transporcie – zwłaszcza w transporcie prywatnym;
 - Energetyczne wykorzystanie węgla na potrzeby gospodarczo-bytowe;
2. W zakresie emisji pośrednich:
 - Wysokie zapotrzebowanie energetyczne znacznej części obiektów mieszkalnych na terenie gminy;
 - Niska świadomość mieszkańców w zakresie oszczędności energii.

V.3.2. Jakość powietrza

Zgodnie z art. 88 i 89 Ustawy *Prawo Ochrony Środowiska* z dnia 27 kwietnia 2001 (Dz.U. 2008 nr 25 poz. 150) oceny jakości powietrza dokonuje się w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska, w specjalnie wydzielonych strefach na terenie każdego z województw. Oceny tej dokonuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska nie rzadziej niż co 5 lat. Najczęściej dokonuje się rocznej i pięcioletniej oceny jakości powietrza. Wobec powyższego, w województwie dolnośląskim wyznaczono 4 strefy, w których dokonuje się oceny jakości powietrza. Wyodrębnienie tych stref wynikało z w/w przepisów prawnych oraz dodatkowo z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w *sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza* (Dz. U. z dnia 10 sierpnia 2012 poz. 914).

Na terenie województwa dolnośląskiego znajduje się 15 stacji automatycznego monitoringu jakości powietrza, które są zlokalizowane w miejscowościach: Wrocław (3 stacje), Działoszyn, Czerniawa, Nowa Ruda, Dzierżonów, Wałbrzych, Zgorzelec, Legnica, Ząbkowice Śląskie, Oława, Kłodzko, Osieczów oraz Jelenia Góra. W ramach monitoringu dokonuje się pomiaru stężeń zanieczyszczeń: SO₂, NO, NO₂, NO_x, CO, C₆H₆, PM_{2.5} i PM₁₀, a także warunków meteorologicznych: prędkość i kierunek wiatru, ciśnienie atmosferyczne, temperatura, wilgotność, ilość opadu i radiacja całkowita.

W 2012 roku wykonana została roczna „Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za 2011 rok”. Dokument ten wskazał na konieczność opracowania Programu Ochrony Powietrza dla strefy dolnośląskiej (kod strefy PL0204), ze względu na przekroczenia dopuszczalnych stężeń dla pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2.5}, dwutlenku azotu, poziomów docelowych benzo(a)pirenu i ozonu. Szczegółowe charakterystyki strefy przedstawiono w tabeli poniżej (Tabela 14). Strefa dolnośląska została zakwalifikowana do klasy C. Program Ochrony Powietrza został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr XLVI/1544/14 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 lutego 2014 r. (Dz. U. Województwa Dolnośląskiego z dnia 25 lutego 2014 r. poz. 985).

Tabela 13 zawiera zestawienie dopuszczalnych poziomów stężeń zanieczyszczeń do osiągnięcia i utrzymania w strefy dolnośląskiej, jak również dopuszczalną częstość ich przekraczania, według rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z dnia 18 września 2012 r., poz. 1031).

Tabela 13. Dopuszczalne poziomy zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza

Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom dopuszczalny substancji w powietrzu w $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym	Termin osiągnięcia poziomów dopuszczalnych
pył zawieszony PM _{2,5}	rok kalendarzowy	25	-	2015
		20	-	2020
pył zawieszony PM ₁₀	24 godziny	50	35 razy	2005
	rok kalendarzowy	40	-	2005
benzo(a)piren	rok kalendarzowy	1 ng/m ³	-	2013
dwutlenek azotu	1 godzina	200	18	2010
	rok kalendarzowy	40		2015
ozon	8 godzin	120	25	2010

źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska, z dnia 24 sierpnia 2012 r., w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu

Tabela 14. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń pyłu PM₁₀, benzo(a)pirenu i ozonu

Rodzaj zanieczyszczenia	Pył PM ₁₀ 24h	Pył PM ₁₀ rok		Benzo(a)piren rok	Ozon 8h
Kod strefy	Ds11sDsPM10d01	Ds11sDsPM10a04	Ds11sDsPM10a08	Ds11sDsB(a)Pa01	Ds11sDsO38h01
Lokalizacja	Gminy: Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Siechnice, Żórawina, m. Siechnice	Gmina Kobierzyce	Gmina Kobierzyce	Gminy: Oleśnica, Jelcz-Laskowice, Czernica, Długoleka, Siechnice, Żórawina, Miękinia, Oborniki Śląskie, Trzebnica, Wisznia Mała, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Miasta: Oleśnica, Trzebnica, Kąty Wrocławskie, Sobótka,	Cała strefa dolnośląska
Opis obszaru	Obszar zajmuje powierzchnię 128,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 13,7 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	Obszar zajmuje powierzchnię 3,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 344 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	Obszar zajmuje powierzchnię 1,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 163 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	Obszar zajmuje powierzchnię 8378,9 km ² , zamieszkiwany jest przez 1186 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	Obszar obejmuje teren całej strefy dolnośląskiej, powierzchnia obszaru to 19,5 tys. km ² , zamieszkiwany jest przez 2,062 mln

					osób; jest to obszar o charakterze miejskim i rolniczym.
Powód wystąpienia przekroczeń	W stężeniach przeważa emisja napływowa, emisja powierzchniowa oraz emisja liniowa	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa	W stężeniach przeważa emisja punktowa oraz emisja napływowa	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa	Ze względu na specyfikę ozonu brak możliwości określenia powodu wystąpienia przekroczeń
Łączna emisja w obszarze [Mg/rok]	1327,7	90,4	44,4	2,3662	-
Wartość stężeń z obliczeń [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	112,8	47,8	43,7	8,59	2,062 mln
Wartość stężeń z pomiarów [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	-	-	-	4,9-12,2	-

źródło: opracowanie własne na podstawie Programu ochrony powietrza dla województwa dolnośląskiego

Za poziom **stężeń pyłu zawieszonego PM10**, a także benzo(a)pirenu na terenie gminy, w największym stopniu odpowiedzialna jest emisja powierzchniowa, liniowa i punktowa, a w mniejszym stopniu emisja napływowa.

Analizując rozkład stężeń pyłu zawieszonego PM10 widoczny jest wyraźny wzrost występowania wysokich stężeń (przekroczeń) w miesiącach chłodnych, co jest związane ze spalaniem paliw stałych w celach grzewczych, a także częściowo z występującymi niekorzystnymi warunkami meteorologicznymi (cisze i inwersje termiczne). Najważniejszymi źródłami emisji na terenie gminy, przyczyniającymi się do występowania przekroczeń, są źródła powierzchniowe (indywidualne systemy grzewcze na paliwo stałe – węgiel), a także źródła liniowe (ciągi komunikacyjne).

Emisja ze źródeł indywidualnych (obszar mieszkalnictwo) na terenie gminy ma duże znaczenie dla występowania przekroczeń ze względu na:

- stosowanie przestarzałych instalacji o niewielkiej mocy i niskiej sprawności;
- duży udział indywidualnego ogrzewania węglowego;
- złą i niedostosowaną do rodzaju kotła jakość paliwa;
- niską świadomość ekologiczną mieszkańców w zakresie zanieczyszczenia powietrza;
- niską stopę życiową części społeczeństwa – spalanie paliwa gorszej jakości lub odpadów.

Stężenia benzo(a)pirenu, pochodzącego przede wszystkim ze spalania paliw stałych, wykazują wyraźny wzrost występowania wysokich stężeń (przekroczeń) w miesiącach chłodnych, co jest związane częściowo z występującymi niekorzystnymi warunkami meteorologicznymi (cisze i inwersje termiczne). Najważniejszymi źródłami emisji na terenie gminy, przyczyniającymi się do występowania przekroczeń, są źródła powierzchniowe (indywidualne systemy grzewcze na paliwo stałe – węgiel).

Jako przyczyny przekroczenia dopuszczalnych wartości pyłów i B(a)P należy wskazać:

- emisję ze źródeł powierzchniowych związanych ze zużyciem paliw stałych (np. węgiel, drewno) na cele komunalne i bytowe;
- emisję liniową związaną z ruchem samochodowym – dotyczy to w szczególności pojazdów ze starymi silnikami diesla;
- emisję ze źródeł spoza gminy (emisja napływowa);
- emisję ze źródeł punktowych związanych z dużymi instalacjami spalania paliw (np. kotły, piece przemysłowe) oraz ze źródłami technologicznymi;
- emisję wtórną zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników i boisk;
- niekorzystne warunki meteorologiczne, szczególnie w chłodnej porze roku.

Przyczyną przekroczeń **stężeń ozonu troposferycznego** są przede wszystkim naturalne procesy związane z fotochemicznymi przekształceniami zanieczyszczeń obecnych w atmosferze pochodzenia naturalnego oraz antropogenicznego (przede wszystkim NO_x). Stężenia ozonu wykazują wzrost częstości przekroczeń w miesiącach letnich, spowodowany intensywnym promieniowaniem słonecznym oraz wysoką temperaturą.

Jako główne kierunki działań w tym obszarze należy wskazać:

1. Wspieranie stosowania nisko i bez emisyjnych źródeł ciepła (np.: sieć gazownicza, pompy ciepła, kolektory słoneczne).
2. Tworzenie i realizowanie gminnych programów termomodernizacyjnych.
3. Tworzenie i realizowanie gminnych programów wymiany źródeł ciepła na niskoemisyjne.
4. Promowanie ruchu rowerowego, budowa ścieżek rowerowych, rozwój infrastruktury rowerowej itd.
5. Przeprowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnych w zakresie szkodliwości zanieczyszczeń w przyziemnej warstwie atmosfery, włączając zagadnienie szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych.
6. Stosowanie zasad „zielonych zamówień publicznych”, uwzględniających potrzebę ochrony powietrza.
7. Wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zapisów eliminujących (ograniczających) stosowanie uciążliwych i szkodliwych dla ludzi i środowiska źródeł ciepła, zgodnie z Programem Ochrony Powietrza dla strefy dolnośląskiej.

V.4. WYNIKI BAZOWEJ INWENTARYZACJI EMISJI DWUTLENKU WĘGLA

Inwentaryzację emisji wykonano zgodnie z metodologią opisaną w rozdziale II. Dla gminy Kobierzyce wartości emisji zostały określone dla roku 2013. Poniżej przedstawiono podsumowanie wyników inwentaryzacji.

Opracowana inwentaryzacja dla roku 2013 odzwierciedla udział poszczególnych sektorów w sumarycznej wielkości emisji z terenu gminy. Wyniki inwentaryzacji emisji, wyrażone jako całkowita emisja z poszczególnych sektorów w Mg CO₂ oraz w przeliczeniu na procentowy udział zostały zestawione w Tabeli 15. Zestawienie wyników inwentaryzacji emisji w podziale na nośniki energii (zarówno w Mg CO₂ jak i jako udział procentowy) przedstawia Tabela 16.

Tabela 15. Wielkość emisji CO₂ i zużycie energii w gminie Kobierzyce w 2013 roku według podsektorów

Emisje i zużycie energii wg podsektorów	Wielkość emisji [Mg CO ₂ e]	Udział	Zużycie energii [MWh]	Udział
Budynki mieszkalne	32 560	15,3%	126 355,22	15,1%
Budynki instytucji, komercyjne i urzędnia	6 574	3,1%	51 491,68	6,2%
Oświetlenie publiczne	470	0,2%	2 675,00	0,3%
Transport drogowy	117 406	55,1%	460 456,93	55,1%
Transport szynowy	-	0,0%	0,00	0,0%
Przemysł	51 625	24,2%	193 942,04	23,2%
Gospodarka odpadami	2 270	1,1%	0,00	0,0%
Rolnictwo, leśnictwo (AFOLU)	2 073	1,0%	0,00	0,0%
SUMA	212 978	100%	834 920,87	100,0%

źródło: opracowanie własne

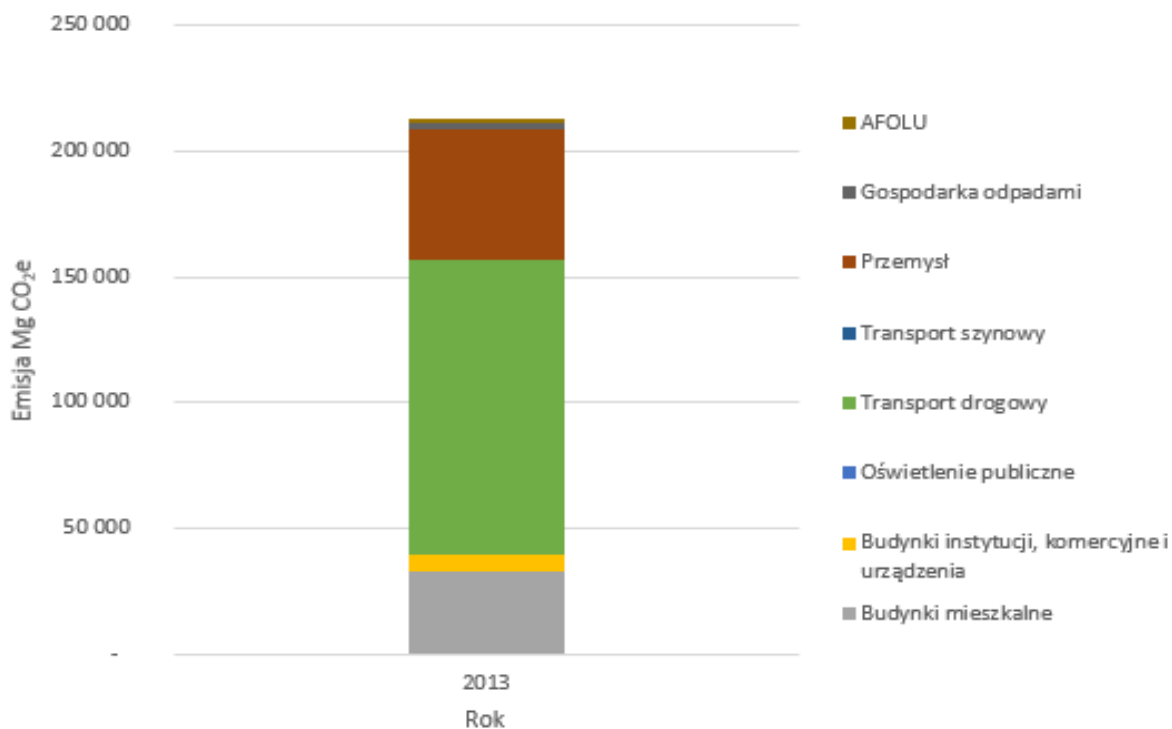
Tabela 16. Wielkość emisji CO₂ w gminie Kobierzyce w latach w 2013 roku według nośników energii

Emisje wg źródeł energii	Wielkość emisji [Mg CO₂e]	Udział
Gaz ziemny	39 102	19,8%
Gaz koksowniczy	-	0,0%
Gaz miejski	-	0,0%
Gaz ciekły	7 929	4,0%
Olej opałowy	844	0,4%
Olej napędowy	64 657	32,8%
Benzyna	46 087	23,4%
Węgiel kamienny - energetyczny	6 177	3,1%
Węgiel kamienny – inne rodzaje	24 167	12,2%
Energia elektryczna	8 336	4,2%
Ciepło sieciowe	-	0,0%
SUMA	197 299	100,0%
Emisje bezpośrednie		
CO ₂	15 679	1,9%
CH ₄		
N ₂ O		
SUMA (CO ₂ e)	15 679	1,9%
SUMA KONTROLNA	212 978	100,0%

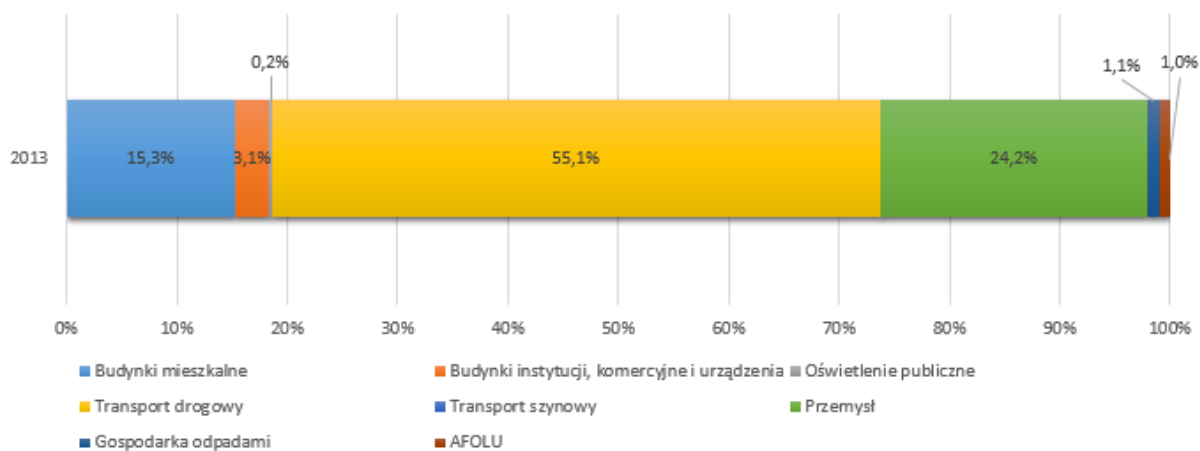
źródło: opracowanie własne

Na podstawie obliczeń określono, iż całkowita wielkość emisji CO₂ z terenu gminy Kobierzyce wyniosła w 2013 roku 212 978 Mg CO₂. Za emisję odpowiedzialny był przede wszystkim sektor transportu drogowego, który wygenerował łącznie ok. 55,1% sumarycznej emisji (117 406 Mg CO₂). Wysoki udział transportu wynika z częstego wykorzystywania indywidualnego transportu drogowego przez mieszkańców (dojazdy do pracy, szkoły itp.). Drugim głównym źródłem emisji jest sektor przemysłu, którego udział w całkowitej emisji z terenu gminy Kobierzyce wyniósł 24,2% (51 625 Mg CO₂). Zjawisko to wynika z umiejscowienia na terenie gminy 4 stref ekonomiczno-inwestycyjnych, w których zlokalizowanych jest wiele zakładów przemysłowych.

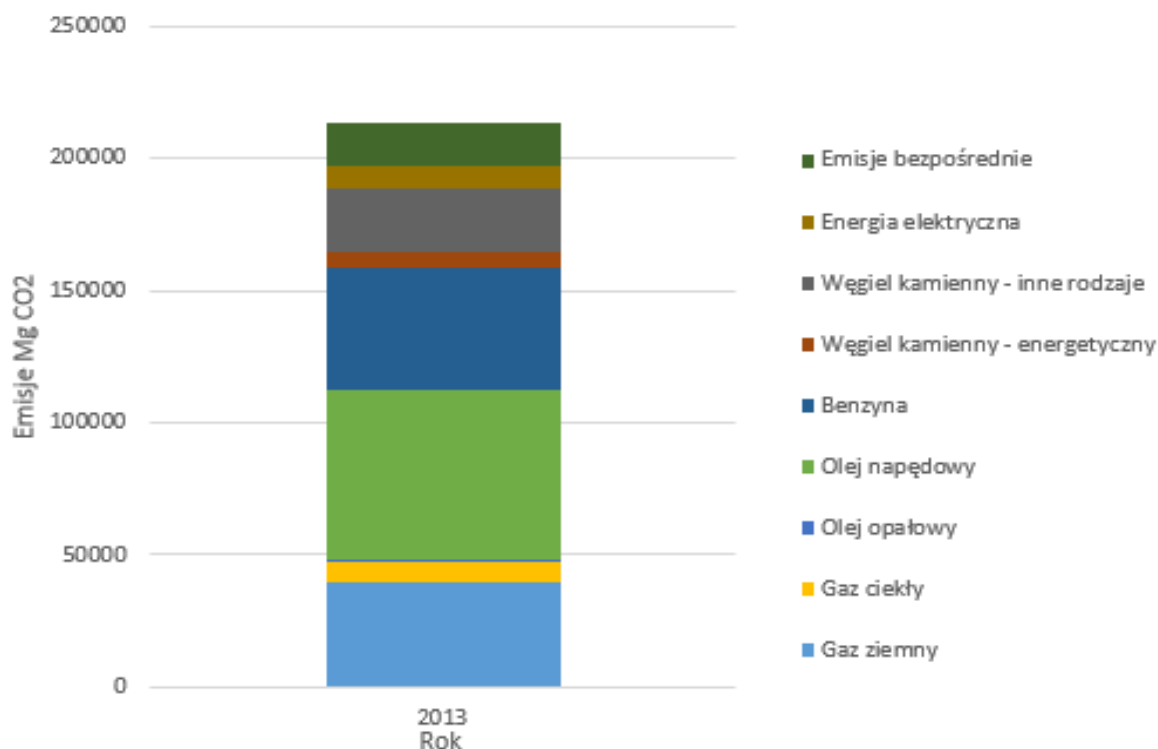
Udziały poszczególnych podsektorów i nośników energii przedstawiono graficznie na poniższych wykresach (Rysunek 4 - Rysunek 7).

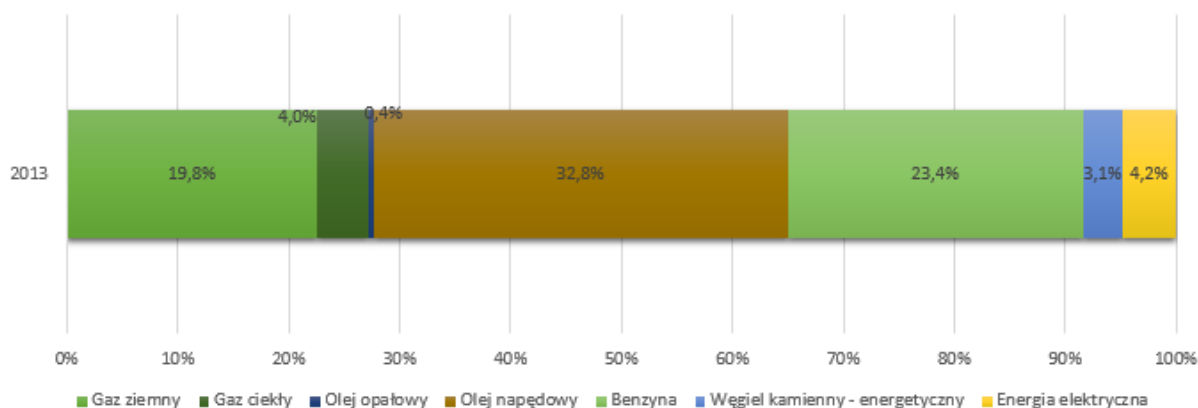
Rysunek 4 Wielkość emisji CO₂ w gminie Kobierzyce w 2013 roku według podsektorów
 źródło: opracowanie własne

Rysunek 5 Udział podsektorów w całkowitej emisji CO₂ w gminie Kobierzyce w 2013 roku
 źródło: opracowanie własne

Rysunek 6 Wielkość emisji CO₂ w gminie Kobierzyce w 2013 roku według nośników energii
źródło: opracowanie własne

Rysunek 7 Udział nośników energii w całkowitej emisji CO₂ w gminie Kobierzyce w 2013 roku

źródło: opracowanie własne

Spośród nośników energii największym udziałem w całkowitej emisji CO₂ charakteryzują się: olej napędowy, benzyna i gaz ziemny. Nośniki te generują odpowiednio: 32,8%, 23,4% oraz 19,8% sumarycznej emisji z terenu gminy Kobierzyce.

V.5. DZIAŁANIA, ZADANIA I ŚRODKI ZAPLANOWANE W PERSPEKTYWIE DŁUGOTERMINOWEJ I KRÓTKOTERMINOWEJ DLA GMINY KOBIERZYCE

V.5.1. Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania

Strategia długoterminowa gminy Kobierzyce w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, zakładająca osiągnięcie znaczącej 80% redukcji emisji gazów cieplarnianych w perspektywie do roku 2050, realizowana będzie we wszystkich wyznaczonych obszarach działania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.

V.5.1.1. Hierarchia obszarów działań

Z perspektywy realizacji celu strategicznego należy wskazać najistotniejsze obszary, w których realizacja działań w najbardziej znaczącym stopniu przyczyni się do osiągnięcia celu. Na wybór obszarów mają znaczenie zarówno potencjał ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (różnymi metodami) jak też realne możliwości realizacji działań przez władze gminy. Działania w ramach pozostałych obszarów są uzupełniające w stosunku do wskazanych obszarów priorytetowych. Układ i numeracja obszarów odzwierciedla również hierarchię obszarów pod względem wpływu podejmowanych w ich ramach działań na osiągnięcie celu ogólnego. Hierarchię przedstawiono w Tabeli 17. Dla wskazanych obszarów priorytetowych wskazano harmonogram wdrażania działań (w ramach działań średnioterminowych i krótkoterminowych).

Tabela 17. Hierarchia obszarów dla realizacji działań w kontekście osiągnięcia celu strategicznego

Numer w hierarchii działań	Obszar	Uzasadnienie
1	Budownictwo i gospodarstwa mieszkaniowe	<p>Emisje pochodzące z użytkowania energii w budynkach stanowią 18,4% całkowitej emisji gazów cieplarnianych z obszaru gminy. Potencjał redukcji emisji związany z termomodernizacją i efektywnym wykorzystaniem energii w budynkach jest bardzo duży.</p> <p>Władze gminy posiadają wiedzę na temat stanu technicznego budynków, dzięki czemu sukcesywnie realizują inwestycje z zakresu m.in.: termomodernizacji.</p>
2	Transport	<p>Emisje z sektora transportowego stanowią około 55,1% całkowitej emisji z terenu gminy. Potencjał redukcji emisji zarówno metodami technicznymi jak i organizacyjnymi jest bardzo duży, zarówno w transporcie zbiorowym jak i prywatnym.</p> <p>Władze gminy mają największe możliwości realizacji działań w obszarze (rozwiązania w zakresie transportu zbiorowego, ograniczenia dla transportu prywatnego, rozwój transportu rowerowego).</p>
3	Energetyka	<p>Energetyka – zwłaszcza produkcja i dystrybucja energii ma istotny wpływ na wielkość emisji w gminie. Wykorzystanie paliw kopalnych oraz nieefektywne rozwiązania w zakresie zaopatrzenia w energię funkcjonujące w gminie stwarzają duży potencjał redukcji emisji, zwłaszcza w kontekście rozwoju sieci ciepłowniczej oraz wykorzystania rozproszonych odnawialnych źródeł energii.</p> <p>Władze gminy mają duże możliwości realizacji oraz wsparcia działań, także tych realizowanych przez zewnętrznych interesariuszy.</p>
4	Lasy i tereny zielone	<p>Obszar ten ma znaczenie w zakresie pochłaniania dwutlenku węgla z atmosfery, a także wspomaganie działań w zakresie niskoemisyjnego – realizacja działań ma znaczenie wspomagające w kontekście wartości bezwzględnej redukcji emisji z obszaru gminy.</p> <p>Działania w tym obszarze będą realizowane głównie przez władze gminy.</p>
5	Edukacja i dialog społeczny	<p>Zmiana zachowań (<i>ang. behavioural change</i>) jest kluczowa dla osiągnięcia istotnych efektów w zakresie redukcji emisji w obszarach, gdzie władze gminy nie mają bezpośredniej, technicznej (inwestycyjnej) możliwości ograniczenia emisji. Bez działań nakierowanych na zmianę zachowań wszystkich interesariuszy (mieszkańcy, przedsiębiorcy, instytucje) nie uda się osiągnąć istotnego efektu redukcji emisji w skali gminy</p> <p>Władze gminy wraz z partnerami (interesariusze zewnętrzni) mają bardzo duże możliwości realizacji działań w zakresie edukacji i dialogu społecznego.</p>

Pozostałe, nie wymienione w tabeli obszary posiadają mniejszy potencjał redukcji emisji gazów cieplarnianych, jednak stanowią uzupełnienie obszarów w kontekście realizacji PGN. Poniżej przedstawiono uzasadnienie:

- Przemysł – sektor ten objęty jest regulacjami prawnymi, które obligują do redukcji emisji (dyrektywy i rozporządzenia UE, prawo polskie);
- Handel i usługi – Ze względu na intensywny rozwój tego sektora konieczna jest realizacja działań zarówno inwestycyjnych jak i nie inwestycyjnych służących ograniczeniu emisji.
- Rolnictwo i rybactwo – ze względu na niewielki udział tego sektora w emisji realizacja działań nie będzie przynosić znaczących efektów w kontekście wartości bezwzględnej redukcji emisji z obszaru gminy;
- Gospodarka odpadami – ze względu na niewielki udział tego sektora w emisji realizacja działań nie będzie przynosić znaczących efektów w kontekście wartości bezwzględnej redukcji emisji z obszaru gminy;
- Administracja publiczna – realizacja działań ma znaczenie wspomagające kontekście wartości bezwzględnej redukcji emisji z obszaru gminy.

V.5.1.2. Struktura długoterminowa

Strategia długoterminowa przedstawia kierunki realizacji działań w gminie Kobierzyce, realizowanych zarówno przez gminę, jej jednostki a także interesariuszy zewnętrznych, w perspektywie do roku 2050. Kierunki wyznaczono dla każdego z obszarów opisanych w rozdziale Stan obecny. Kierunki działań w obszarach wzajemnie się uzupełniają i są ze sobą ściśle powiązane. Strategia długoterminowa jest zgodna z Narodowym Programem Gospodarki Niskoemisyjnej.

V.5.1.2.1. Energetyka

W ramach tego obszaru realizowane są działania w zakresie efektywnej produkcji i dystrybucji energii służące ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń:

1. Rozwój indywidualnych niskoemisyjnych źródeł ciepła, które powinny wykorzystywać energię odnawialną, lub niskoemisyjne paliwa kopalne (np. gaz ziemny).
2. Maksymalne ekonomicznie uzasadnione wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych – w różnych formach (szczególnie energia słoneczna, geotermalna, biopaliwa).
3. Modernizacja oświetlenia publicznego – całkowita modernizacja systemu oświetlenia ulic, sygnalizacji ulicznej i podświetlenia budynków, z uwzględnieniem ekonomicznie uzasadnionych rozwiązań.
4. Stosowanie innych rozwiązań przyczyniających się do ograniczenia emisji w obszarze produkcji i dystrybucji energii oraz oświetlenia (np. stwarzanie możliwości uzyskania dofinansowania na realizację inwestycji związanej z OZE i efektywnością energetyczną).

V.5.1.2.2. Budownictwo i gospodarstwa domowe

W ramach tego obszaru realizowane są działania w zakresie podnoszenia efektywności wykorzystania i produkcji energii w budynkach służące ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń:

1. Termomodernizacja oraz zastosowanie środków poprawy efektywności energetycznej i ograniczania emisji w budynkach użyteczności publicznej – zapewnienie maksymalnej, ekonomicznie uzasadnionej modernizacji termicznej tychże budynków. .

2. Termomodernizacja oraz zastosowanie środków poprawy efektywności energetycznej i ograniczania emisji w budynkach mieszkalnych, w zarządzie spółdzielni, wspólnot i indywidualnych właścicieli.
3. Termomodernizacja oraz zastosowanie środków poprawy efektywności energetycznej i ograniczania emisji w pozostałych budynkach (handel, usługi, przemysł i in.).
4. Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej oraz sektora mieszkaniowego i pozostałych z uwzględnieniem wysokich wymogów efektywności energetycznej (zwłaszcza standard pasywny i niskoenergetyczny) i zastosowaniem OZE.
5. Wsparcie mieszkańców w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków i ograniczania emisji (mechanizmy finansowania, udostępnianie wiedzy i narzędzi).
6. Wdrażanie systemów certyfikacji energetycznej i środowiskowej budynków.
7. Stosowanie innych rozwiązań przyczyniających się do ograniczenia emisji w budownictwie.

V.5.1.2.3. Transport

Strategia w obszarze zakłada tworzenie optymalnych warunków do zrównoważonej mobilności - efektywnego i bezpiecznego przemieszczania osób oraz towarów w mieście i obszarze metropolitalnym, przy spełnieniu wymogu ograniczenia uciążliwości transportu dla środowiska (zgodnie z założeniami do planu zrównoważonej mobilności). W ramach tego obszaru realizowane są działania szczególnie w zakresie transportu publicznego, prywatnego, rowerowego, a także zrównoważonej mobilności mieszkańców, służące ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń.

1. Rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego – zastosowanie niskoemisyjnych pojazdów (niskoemisyjne konwencjonalne, hybrydowe, elektryczne, biopaliwa 2 i 3 generacji oraz inne paliwa alternatywne); zastosowanie energooszczędnych elektrycznych pojazdów szynowych (m.in. z odzyskiem energii).
2. Rozwój sieci transportu publicznego – transport autobusowy, szynowy, wodny (infrastruktura dla komunikacji zbiorowej, parkingi Park&Ride i Bike&Ride).
3. Rozwój sieci połączeń drogowych o układzie obwodnicowo-promienistym, z uwzględnieniem multimodalności (w tym ścieżki rowerowe, drogi piesze).
4. Rozwój sieci wypożyczalni i infrastruktury dla pojazdów niskoemisyjnych (samochody, rowery).
5. Zmniejszanie udziału indywidualnego transportu samochodowego w bilansie transportowym gminy (maksymalny udział - 35%).
6. Wdrażanie rozwiązań organizacyjnych, sterowania ruchem i zarządzania komunikacją zbiorową – inteligentne systemy transportowe, jednolity system opłat itp.
7. Wdrażanie niskoemisyjnych rozwiązań logistyki towarów na terenie gminy (np. elektryczne pojazdy dostawcze, centra dystrybucji);
8. Wdrażanie stref ograniczonego ruchu, stref ograniczonej emisji, mechanizmów preferencji pojazdów niskoemisyjnych.
9. Stosowanie rozwiązań ograniczających wtórną emisję pyłów z dróg (m.in. czyszczenie ulic na mokro).

V.5.1.2.4. Rolnictwo i rybactwo

W ramach tego obszaru realizowane są działania w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń związanych z użytkowaniem ziemi na cele rolnicze oraz rybactwem:

1. Wdrażanie nowych technik uprawy i hodowli ograniczających emisję gazów cieplarnianych (m.in. pasze, zarządzanie odpadami oraz właściwe stosowanie nawozów);
2. Wdrażanie rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną gospodarstw rolnych.
3. Promowanie lokalnych produktów rolnych, tworzenie warunków do lokalnej produkcji owocowo-warzywnej w obszarach zabudowy miejskiej (np. uprawy na dachach).
4. Przekształcanie terenów rolniczych w tereny zieleni miejskiej.
5. Wdrażanie innych rozwiązań przyczyniających się do ograniczenia emisji z gospodarki rolnej i rybactwa.

V.5.1.2.5. Lasy i tereny zielone

W ramach tego obszaru realizowane są działania w zakresie zwiększania zdolności pochłaniania dwutlenku węgla z atmosfery oraz wspomagająco w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń z pozostałych obszarów (szczególnie z transportu):

1. Zwiększanie udziału powierzchni lasów na obszarze gminy (min. 10% udziału terenów leśnych).
2. Zwiększanie powierzchni terenów zielonych (szczególnie parki, aleje i inne formy zieleni uwzględniające drzewa).
3. Tworzenie nowych form zieleni – szczególnie w obszarach zwartej zabudowy – zielone dachy oraz zielone ściany.
4. Tworzenie połączeń istniejących terenów zieleni (sieć terenów zielonych) umożliwiających niskoemisyjną komunikację (piesza, rowery).
5. Wdrażanie innych rozwiązań przyczyniających się do zwiększenia zdolności pochłaniania oraz ograniczenia emisji.

V.5.1.2.6. Przemysł

W ramach tego obszaru realizowana jest strategia Unii Europejskiej w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń, a także efektywnego wykorzystania zasobów. W szczególności realizowane będą działania w zakresie:

1. Realizacja wymogów dyrektyw i polskiego prawa dotyczących ograniczania emisji i efektywności energetycznej w przemyśle (m.in. dyrektywa w sprawie systemu handlu emisjami, dyrektywa o emisjach przemysłowych, dyrektywa o efektywności energetycznej).
2. Wdrażanie nowych, innowacyjnych rozwiązań technologicznych ograniczających emisję z zakładów przemysłowych.
3. Wdrażanie nowych rozwiązań logistycznych i organizacyjnych ograniczających emisję z zakładów przemysłowych.
4. Wdrażanie rozwiązań ograniczających emisję w zakresie budownictwa przemysłowego.
5. Wdrażanie innych rozwiązań służących ograniczeniu emisji w przemyśle.

V.5.1.2.7. Handel i usługi

W ramach tego obszaru realizowane są działania służące ograniczeniu emisji z działalności usługowej i handlowej na terenie gminy, w zakresie:

1. Wdrażanie rozwiązań ograniczających emisję w zakresie budownictwa handlowo-usługowego.
2. Wdrażanie nowych, innowacyjnych rozwiązań technologicznych ograniczających emisję z działalności handlowej i usługowej.
3. Wdrażanie nowych rozwiązań logistycznych i organizacyjnych ograniczających emisję z działalności handlowej i usługowej.
4. Wdrażanie innych rozwiązań służących ograniczeniu emisji w handlu i usługach.

V.5.1.2.8. Gospodarka odpadami

W ramach obszaru realizowane są działania służące ograniczeniu wytwarzanej ilości odpadów oraz ich efektywnego zagospodarowania z uwzględnieniem ograniczenia emisji gazów cieplarnianych:

1. Ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów – poprzez efektywne wykorzystanie surowców oraz recykling materiałów.
2. Ponowne wykorzystanie odpadów nadających się do odzysku, w tym wykorzystanie energetyczne.
3. Ograniczenie ilości składowanych odpadów.
4. Ograniczenie ilości powstających ścieków (racjonalne wykorzystanie wody).
5. Ograniczenie emisji bezpośrednich powstających w procesie oczyszczania ścieków (rozwiązania technologiczne).
6. Ograniczenie emisji w procesie przetwarzania i zagospodarowania odpadów poprzez wdrażanie rozwiązań technologicznych i organizacyjnych (w tym m.in. zagospodarowanie biogazu).
7. Ograniczenie emisji w procesie transportu odpadów.
8. Wdrażanie innych rozwiązań służących ograniczeniu ilości powstających odpadów oraz ograniczeniu emisji w obszarze gospodarki odpadami.

V.5.1.2.9. Edukacja i dialog społeczny

Strategia w tym obszarze obejmuje realizację działań wspomagających realizację strategii ograniczania emisji w pozostałych obszarach poprzez:

1. Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych skierowanych do wszystkich grup społecznych w zakresie zasad zrównoważonego rozwoju, ograniczania emisji – aktywne działanie na rzecz zmiany zachowań we wszystkich obszarach PGN.
2. Angażowanie społeczeństwa (współpraca z interesariuszami) w procesy planistyczne i decyzyjne w kontekście niskoemisyjnego rozwoju.
3. Kształcenie w określonych specjalnościach istotnych z punktu widzenia gospodarki niskoemisyjnej (np. technologie OZE, niskoemisyjny transport itp.).
4. Prowadzenie prac badawczo-rozwojowych w zakresie gospodarki niskoemisyjnej.
5. Realizacja innych działań w zakresie edukacji i dialogu społecznego służących ograniczaniu emisji.

V.5.1.2.10. Administracja publiczna

Strategia w tym obszarze obejmuje realizację działań organizacyjnych i innowacyjnych ograniczających emisję gazów cieplarnianych oraz wspierających realizację działań w innych obszarach:

1. Tworzenie i realizacja strategii, niskoemisyjne planowanie przestrzenne.
2. Tworzenie struktur organizacyjnych związanych z niskoemisyjnym rozwojem.

3. Wdrażanie rozwiązań organizacyjnych ograniczających emisję w organizacji (np. wsparcie dojazdów do pracy komunikacją publiczną) oraz interesariuszy korzystających z usług administracji (np. e-usługi).
4. Stosowanie kryteriów zrównoważonego rozwoju w zamówieniach publicznych.
5. Udział w sieciach wymiany doświadczeń i projektach pilotażowych.
6. Realizacja działań innowacyjnych, demonstracyjnych, również nieuzasadnionych ekonomicznie.
7. Tworzenie mechanizmów wsparcia finansowego (w zakresie realizacji działań ograniczających emisję) skierowanych do określonych grup interesariuszy.
8. Realizacja innych działań administracyjnych służących ograniczaniu emisji na terenie gminy.

V.5.2. Krótkoterminowe i średnioterminowe działania oraz zadania do roku 2020

W kontekście realizacji strategii długoterminowej, dążenia do osiągnięcia wyznaczonych celów konieczne jest zaplanowanie działań i zadań do realizacji przez gminę w krótszej perspektywie czasowej.

W **perspektywie krótkoterminowej** znajdują się przede wszystkim zadania i działania zaplanowane do realizacji w okresie czasu: od roku do czterech lat od momentu opracowania PGN. Większość tychże działań i zadań jest uwzględniona w budżecie gminy oraz WPF, natomiast z racji ograniczeń w budżecie gminy, nie jest możliwe aby uwzględnić wszystkie zadania. Dlatego też w momencie pojawienia się możliwości dofinansowania, takie zadanie zostanie wprowadzone do budżetu gminy oraz do WPF.

Zadania realizowane przez gminę i jednostki gminne powinny być wprowadzone do WPF. Mają one również możliwie dokładnie określone pozostałe parametry realizacji oraz zdefiniowane przewidywane źródła finansowania.

Założone cele w perspektywie krótkoterminowej (do roku 2018) wynikają bezpośrednio z obecnie zaplanowanych działań, wpisanych do WPF i są następujące:

- **Redukcja emisji CO₂e – 225 Mg CO₂e/rok;**
- **Oszczędność energii – 923 MWh/rok;**
- **Produkcja energii z OZE – 32 MWh/rok.**

W ramach **perspektywy średnioterminowej** znajdują się działania zaplanowane do realizacji do roku 2020. z uwagi na fakt, że władze gminy nie mogą zaplanować szczegółowej realizacji zadań w perspektywie czasowej do roku 2020 dlatego działania te należy traktować jako perspektywiczne – planowane do realizacji.

Działania te nie mają ściśle ustalonego kosztu i źródeł finansowania oraz precyzyjnie zdefiniowanych pozostałych parametrów realizacji (dane i wartości umieszczone w tabelach na końcu każdego z zadań). Nie są również uwzględnione w istniejących planach finansowych (np.: budżet, WPF). Uszczegółowienie tych działań będzie następowało stopniowo, w miarę realizacji PGN.

Układ zadań nawiązuje do zdefiniowanych w ramach strategii długoterminowej obszarów i priorytetów działania gminy na lata do roku 2020 i kolejne. Należy podkreślić, że działania i zadania wymienione w PGN nie stanowią zamkniętej listy i w każdym momencie realizacji PGN mogą być dodane przez gminę, bądź zewnętrznych interesariuszy kolejne nowe zadania, które wpisują się w zdefiniowane w strategii długoterminowej obszary i priorytety działań.

Szczegółowe parametry przewidzianych działań i zadań (jednostka odpowiedzialna, koszty, przewidywane źródła finansowania, efekty realizacji) określono w harmonogramie rzeczowo-finansowym PGN.

Zgodność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Zaplanowane działania i zadania są zgodne z gminnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi wymienionymi w rozdziale IV.4. W przypadku konieczności uwzględnienia w PGN zadań, które nie są zgodne z tymi dokumentami konieczna jest ich aktualizacja, w celu wyeliminowania niezgodności.

Zgodność z Programem Ochrony Powietrza

Plan gospodarki niskoemisyjnej jest zgodny z obowiązującym POP, a kierunki działań przewidziane w PGN realizują działania naprawcze przewidziane w POP dla gmin strefy dolnośląskiej. Działania naprawcze przewidziane w POP zostały ujęte w Załączniku nr 3.

Działania interesariuszy zewnętrznych realizowane na terenie gminy

Przedsięwzięcia realizowane na terenie gminy Kobierzyce, za których realizację odpowiedzialne są jednostki inne niż gminne również przyczyniają się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, poprawy efektywności energetycznej oraz wzrostu wykorzystania OZE i poprawy jakości powietrza, tym samym realizując cele PGN.

W ramach działań średnio- i krótkoterminowych przedstawiono wykaz zgłoszonych i perspektywicznych przedsięwzięć realizowanych w perspektywie do roku 2020 (i kolejnych latach) wraz z ich szacunkowymi efektami. Poniższego wykazu nie należy traktować jako zamkniętej listy. Wszystkie działania przyczyniające się do osiągnięcia celów PGN, które będą realizowane na terenie gminy należy traktować jako spójne i realizujące strategię niskoemisyjną Gminy Kobierzyce. Przedsięwzięcia interesariuszy zewnętrznych oznaczone są jako „zaplanowane zadania interesariuszy zewnętrznych”. Na realizację i osiągnięte efekty tych zadań gmina nie ma wpływu.

V.5.2.1. Energetyka

Strategia

Pod nazwą obszar „Energetyka” w gminie, należy rozumieć jednostki i instalacje produkujące energię ciepłą i elektryczną, miejskie i lokalne sieci ciepłownicze, instalacje OZE, oświetlenie uliczne (w tym sygnalizację świetlną oraz podświetlenie budynków i obiektów miejskich), a także systemy zarządzania energią, szczególnie energią ciepłą i elektryczną.

W perspektywie średnioterminowej zakłada się rozwój i modernizację sieci ciepłowniczej, zwiększenie udziału OZE w produkcji energii na terenie gminy oraz modernizację oświetlenia ulicznego.

Rezultatami działań będą m.in.:

- przyłączenie nowych odbiorców do sieci ciepłowniczej;
- zmniejszenie strat ciepła na przesyle energii cieplnej;
- wzrost udziału sieci preizolowanych w całkowitej długości sieci ciepłowniczej;
- roczne oszczędności w zużyciu energii pierwotnej;
- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery;
- poprawa efektywności zaopatrzenia w ciepło odbiorców podłączonych do sieci ciepłowniczej;
- promowanie strategii i rozwiązań niskoemisyjnych;
- poprawa jakości powietrza, poprzez likwidację niskiej emisji;
- poprawa komfortu cieplnego użytkowników.

Katalog przykładowych działań

1. Budowa lub modernizacja wewnętrznych systemów dystrybucji ciepła.
2. Zarządzanie siecią dystrybucji ciepła i wdrażanie systemów zarządzania energią – rozwiązania teleinformatyczne przyczyniające się do ograniczenia strat cieplnych.
3. Budowa lub przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, systemów automatyki pogodowej itd.
4. Inteligentne sieci – wdrażanie inteligentnych liczników energii (elektrycznej, cieplnej, gazu), z umożliwieniem odczytu użytkownikom energii.
5. Budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji i trigeneracji, również wykorzystujących OZE.
6. Realizacja kompleksowych programów związanych z działaniami o charakterze prosumenckim, zmierzających do zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym oraz do ograniczenia emisji „kominowej” (w tym realizacja programów ograniczania niskiej emisji).
7. Budowa jednostek mikrogeneracji i mikrotrigeneracji.
8. Instalacja systemów chłodzących, w tym również z OZE.
9. Zastąpienie istniejących jednostek i źródeł wytwarzania energii, jednostkami w wysokosprawnej kogeneracji i trigeneracji.
10. Budowa oraz modernizacja infrastruktury służącej wytwarzaniu energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, mających na celu produkcję energii elektrycznej i/lub cieplnej wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej.
11. Wsparcie dla instalacji odzyskujących ciepło odpadowe.
12. Budowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej umożliwiającej przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do systemów dystrybucyjnych i Krajowego Systemu Elektroenergetycznego.

13. Modernizacja oświetlenia ulicznego do najwyższych uzasadnionych parametrów energetycznych (zapewnienie oszczędności energii).
14. Realizacja innych niewymienionych działań, przyczyniających się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz innych zanieczyszczeń i poprawy efektywności energetycznej w zakresie produkcji i dystrybucji energii.

Spójność z przykładowymi programami wsparcia

Program wsparcia	Priorytet inwestycyjny
POIiŚ 2014-2020	PI 4.I. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
	PI 4.III. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym.
	PI 4.IV. Rozwijanie i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji działających na niskich i średnich poziomach napięcia.
	PI 4.V. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla sektorów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.
	PI 4.VI. Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe.
	PI 7. e. Zwiększenie efektywności energetycznej i bezpieczeństwa dostaw przez rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu energii oraz poprzez integrację rozproszonego wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.
RPO WD 2014-2020	PI 3.1 Produkcja i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych.
	PI 3.2 Efektywność energetyczna w MŚP.
	PI 3.3 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym.
	PI 3.5 Wysokosprawna kogeneracja.
INTERREG EUROPE	Oś 3. Gospodarka niskoemisyjna.

ZAPLANOWANE ZADANIA GMINNE

Bieżąca rozbudowa oświetlenia drogowego

W zakresie wysoko efektywnej energetycznie modernizacji, istnieje możliwość zastosowania ulicznych opraw oświetleniowych ze źródłami LED. W zakresie inwestycji mogą być ujęte również działania z zakresu: modernizacji słupa oświetleniowego, zmian dotycząca gęstości sieci słupów oświetleniowych. W przypadku budowy nowych ciągów oświetlenia ulicznego powinno się stosować rozwiązania technologiczne oparte na technologii LED, optymalizując temperaturę barwową oraz moc źródeł światła, wysokości słupów, długości wysięgników oraz gęstości sieci słupów. Ponadto modernizacja i budowa nowego oświetlenia ulicznego wpłynie na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców gminy. Zadanie będzie polegało na rozbudowie i modernizacji oświetlenia na terenach inwestycyjnych gminy.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania

Moc wymienionych pkt świetlnych na LED [kW]

Projekt: Budowa oświetlenia

Kategorie działań: OZE

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 4 190 000,00 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne

Środki własne

Lata wdrażania działania: 2011-2020

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Produkcja energii z OZE (MWh/r): -

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 804

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 668

ZAPLANOWANE ZADANIA INTERESARIUSZY ZEWNĘTRZNYCH

Budowa instalacji odnawialnych źródeł energii w Tyńcu nad Ślężą

Na podstawie specjalistycznych analiz stwierdzono, iż korzystne warunki wiatrowe w gminie Kobierzyce występują w miejscowości Tyniec nad Ślężą. Tereny te cechują się wysokim potencjałem uzyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. W związku z powyższym opracowano plany budowy 11 turbin wiatrowych o mocy łącznej 36 MW w obrębie działek 67, 178, 137, 181, 2/16, 402, 594, 607, 532, 537. Założono średni roczny czas pracy na poziomie 2 300 godzin oraz średnią siłę wiatru na poziomie 4 m/s.

W chwili obecnej przedsięwzięcie nie zostanie zrealizowane, z powodu decyzji odmawiającej wydania decyzji środowiskowej (przyczyna odmowy - brak odpowiedniego wpisu w planie zagospodarowania). Tereny przeznaczone pierwotnie pod energetykę wiatrową zostaną zagospodarowane prawdopodobnie pod fotowoltaikę (projekt w fazie opracowania).

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania

Moc zainstalowanych źródeł OZE (wg rodzaju OZE) [kW]

Projekt: Budowa instalacji odnawialnych źródeł energii w Tyńcu nad Ślężą

Kategorie działań: OZE

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 237 000 000,00 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne

Środki własne

Lata wdrażania działania: 2014-2020

Podmiot realizujący zadanie: inwestor prywatny

Produkcja energii z OZE (MWh/r): 27 324

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): -

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 22 720

V.5.2.2. Budownictwo i gospodarstwa domowe

Strategia

Pod nazwą sektor „Budownictwo i gospodarstwa domowe” w gminie, należy rozumieć budynki użyteczności publicznej (będące własnością gminy oraz nie będące własnością gminy), komunalne budynki mieszkalne, spółdzielcze i wspólnotowe budynki mieszkalne, budynki mieszkalne prywatne jedno i wielorodzinne, a także budynki usługowe i przemysłowe. Z racji kompleksowego podejścia do omawianego sektora, zalicza się tutaj także wewnętrzne instalacje budynków, z naciskiem na instalacje ogrzewania i produkcji ciepła (centralne ogrzewanie, kotły itd.) jak również instalacje oświetleniowe pomieszczeń budynków i ich wyposażenie (m.in.: sprzęt ITC, systemy wentylacji i klimatyzacji).

W perspektywie średnioterminowej zakłada się przede wszystkim działania w zakresie termomodernizacji budynków (publicznych i prywatnych), wdrażanie rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną w budynkach oraz wymianę źródeł ciepła małej mocy (indywidualnych i zbiorowych) o niskiej sprawności, na wysokosprawne.

Rezultatami działań będą m.in.:

- zwiększenie udziału budynków z przeprowadzoną termomodernizacją, w całkowitej liczbie budynków w gminie;
- zmniejszenie strat ciepła i energii w codziennym użytkowaniu budynków i ich instalacji oraz wyposażenia;
- poprawa stanu substancji mieszkaniowej gminy;
- likwidacja nieefektywnych i przestarzałych, indywidualnych źródeł ciepła;
- roczne oszczędności w zużyciu energii pierwotnej;
- roczne oszczędności finansowe dla zarządców budynków, z racji zmniejszonego zużycia mediów;
- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery;
- promowanie strategii i rozwiązań niskoemisyjnych;
- poprawa jakości powietrza, poprzez likwidację niskiej emisji;
- poprawa komfortu użytkowania budynków.

Katalog przykładowych działań

1. Kompleksowa (w tym głęboką) termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w zasobie gminy, pozwalającą na uzyskanie znacznych oszczędności energii.
2. Kompleksowa (w tym głęboką) termomodernizacja budynków publicznych, usługowych i handlowych, budynków mieszkaniowych zarządzanych przez spółdzielnie bądź wspólnoty mieszkańców, pozwalających na uzyskanie znacznych oszczędności energii.
3. Realizacja kompleksowych programów związanych z działaniami o charakterze prosumenckim, zmierzających do zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym oraz do ograniczenia emisji „kominowej” (w tym realizacja programów ograniczania niskiej emisji).
4. Wdrażanie systemów zarządzania energią w gminnych budynkach publicznych i pozostałych budynkach.
5. Budowa lub przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, systemów automatyki pogodowej itd.
6. Wymiana wyposażenia obiektów na efektywne energetycznie, np.: oświetlenie wnętrz, sprzęt ITC, wymianę systemów klimatyzacji i wentylacji.

7. Instalacja OZE dostarczających energię na potrzeby budynków (energia ciepła, elektryczna).
8. Projekty demonstracyjne w zakresie budownictwa, o znacznie podwyższonych parametrach energetycznych, szczególnie w budynkach użyteczności publicznej.
9. Realizacja przedsięwzięć w formie PPP oraz realizacja przedsięwzięć przez przedsiębiorstwa ESCO.
10. Audyt energetyczny i certyfikacja energetyczna budynków, jako składowe działanie kompleksowej termomodernizacji.
11. Realizacja innych działań w budownictwie i gospodarstwach domowych, które będą się przyczyniały do redukcji emisji gazów cieplarnianych, innych zanieczyszczeń oraz poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania OZE.

Spójność z przykładowymi programami wsparcia

Program wsparcia	Priorytet inwestycyjny
PO IiŚ 2014-2020	PI 4.II. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach.
	PI 4.III. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym.
RPO WD 2014-2020	PI 3.3 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym.
	PI 3.4 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych.
INTERREG EUROPE	PI 4c: Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i infrastrukturze mieszkaniowej.

ZAPLANOWANE ZADANIA GMINNE WPISANE DO WPF

Budowa przedszkola w Kobierzycach

Projekt „Budowa przedszkola w Kobierzycach” jest częścią kompleksowego z EFS projektu strategicznego „Wsparcie infrastruktury edukacyjnej na terenie WrOF”.

Projekt: Wsparcie infrastruktury edukacyjnej na terenie WrOF

Kategorie działań: ograniczenie emisji w budynkach

Obszar działań: Gminy: Długołęka, Czernica, Jelcz Laskowice, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Miękinia, Miasto Oleśnica, Oborniki Śląskie, Wisznia Mała, Wrocław, Żórawina,
Szacowany koszt i sposób finansowania: 169 354 799 PLN (netto), 208 085 256 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne –

Środki własne –

Lata wdrażania działania: 2015-2020

Podmiot realizujący zadanie: Gminy Długołęka, Czernica, Jelcz Laskowice, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Miękinia, Miasto Oleśnica, Oborniki Śląskie, Wisznia Mała, Wrocław, Żórawina.

Celem ogólnym projektu jest poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej na terenie WrOF, poprzez działania modernizacyjne oraz budowę nowych obiektów i ich wyposażenie.

Celami szczegółowymi są m.in.:

- poprawa warunków kształcenia tj. poprawa stanu technicznego budynków a także budowa nowych obiektów;
- wyposażenie i wymiana sprzętu edukacyjnego na nowoczesny, energooszczędny;
- rozwój bazy edukacyjnej, w tym obiektów sportowych.

Obiekty poddane termomodernizacji stają się mniej uciążliwe dla środowiska oraz tańsze w eksploatacji. Jednocześnie nastąpi poprawa warunków życia mieszkańców oraz warunków korzystania z takich budynków. Innymi efektami działania jakie można wymienić będą m.in.: wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców czy promocja budownictwa w technologii niskoenergetycznej lub pasywnej.

W ramach projektu do realizacji przewiduje wsparcie dla ok. 40 obiektów edukacji ogólnej i ok. 7 obiektów infrastruktury przedszkolnej.

Zadanie „Budowa Przedszkola w Kobierzycach” to budowa nowoczesnego obiektu w technologii energooszczędnej, obejmującego swym zakresem wykonanie budynku wolnostojącego parterowego niepodpiwniczonego o powierzchni 9 700 m² i całkowitej powierzchni zabudowy 1 820 m². W obiekcie wydzielone zostaną: Część przedszkolna, część żłobkowa (poza tym projektem), zaplecze administracyjne i zaplecze kuchenne. Istotną z punktu widzenia efektywności energetycznej częścią projektu jest wdrożenie innowacyjnego rozwiązania polegającego na zastosowaniu OZE w formie systemów fotowoltaicznych wbudowanych w ekrany akustycznych. Zastosowanie paneli fotowoltaicznych w ekranach dźwiękoszczelnych pozwala na produkcję energii elektrycznej w praktyce bez emisji gazów cieplarnianych. Przedstawiony schemat obrazuje ideę zastosowania paneli fotowoltaicznych wbudowanych w strukturę ekranu dźwiękoszczelnego.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania
Moc zainstalowanych paneli fotowoltaicznych [kW]
Powierzchnia nowych budynków o standardzie energooszczędnym [m ²]

Projekt: Budowa Przedszkola w Kobierzycach

Kategorie działań: ograniczenie emisji w budynkach

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 8 130 081,30 PLN (netto), 10 000 000,00 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne

Środki własne

Uwzględniono w WPF: tak, nr 1.3.2.26

Lata wdrażania działania: 2015-2020

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Produkcja energii z OZE (MWh/r): 10

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 137

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 38

Przebudowa budynku szkolnego w Kobierzycach

Zakres rzeczowy inwestycji obejmuje kompleksową termomodernizację budynku szkoły oraz wymianę stolarki drzwiowej, pokrycia dachowego i instalacji c.o./c.w.u. Dodatkowo, na niezagospodarowanym dotychczas terenie wokół budynku wybudowany zostanie parking i plac zabaw.

Działania termomodernizacyjne wpłyną na zmniejszenie zapotrzebowania budynku na ciepło i energię elektryczną ze źródeł konwencjonalnych. Dzięki temu nastąpi redukcja emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń pyłowych do atmosfery, tym samym poprawie ulegnie jakość życia mieszkańców gminy. W szerszej perspektywie koszty eksploatacji budynku ulegną zmniejszeniu (poprzez ograniczone wydatki na energię).

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania

Powierzchnia użytkowa budynków poddanych kompleksowej (głębokiej) termomodernizacji [m²]

Projekt: Przebudowa budynku szkolnego w Kobierzycach

Kategorie działań: budownictwo niskoemisyjne

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 7 000 000,00 PLN

Środki zewnętrzne

Środki własne

Uwzględnione w WPF: tak, nr 1.3.2.21

Lata wdrażania działania: 2014-2020

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Produkcja energii z OZE (MWh/r): -

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 111

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 27

Budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego – Wysoka

Projekt „Budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Wysoka” jest częścią kompleksowego z EFS projektu strategicznego „Wsparcie infrastruktury edukacyjnej na terenie WrOF”.

Projekt: Wsparcie infrastruktury edukacyjnej na terenie WrOF

Kategorie działań: ograniczenie emisji w budynkach

Obszar działań: Gminy Długołęka, Czernica, Jelcz Laskowice, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Miękinia, Miasto Oleśnica, Oborniki Śląskie, Wisznia Mała, Wrocław, Żórawina,
Szacowany koszt i sposób finansowania: 169 354 799 PLN (netto), 208 085 256 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne –

Środki własne – **Lata wdrażania działania:** 2015-2020

Podmiot realizujący zadanie: Gminy Długołęka, Czernica, Jelcz Laskowice, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Miękinia, Miasto Oleśnica, Oborniki Śląskie, Wisznia Mała, Wrocław, Żórawina.

Celem ogólnym projektu jest poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej na terenie WrOF, poprzez działania modernizacyjne oraz budowę nowych obiektów i ich wyposażenie.

Celami szczegółowymi są m.in.:

- poprawa warunków kształcenia tj. poprawa stanu technicznego budynków a także budowa nowych obiektów;
- wyposażenie i wymiana sprzętu edukacyjnego na nowoczesny, energooszczędny;
- rozwój bazy edukacyjnej, w tym obiektów sportowych.

Obiekty poddane termomodernizacji stają się mniej uciążliwe dla środowiska oraz tańsze w eksploatacji. Jednocześnie nastąpi poprawa warunków życia mieszkańców oraz warunków korzystania z takich budynków. Innymi efektami działania jakie można wymienić będą m.in.: wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców czy promocja budownictwa w technologii niskoenergetycznej lub pasywnej.

W ramach projektu do realizacji przewiduje wsparcie dla ok. 40 obiektów edukacji ogólnej i ok. 7 obiektów infrastruktury przedszkolnej.

Zadanie „Budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego - Wysoka” obejmuje swym zakresem budowę nowej placówki edukacyjnej dla 450 uczniów i 50 pracowników przy ul. Chabrowej w miejscowości Wysoka. W obiekcie zostaną wykonane: sale dydaktyczne, sala gimnastyczna z trybunami, stołówka. Zlokalizowane zostaną także przedszkole i żłobek, aula, świetlica, a także pomieszczenia techniczne. Budynek będzie miał powierzchnię 10 tys. m², 2 kondygnacje, a jego kubatura wynosić będzie ok. 62 tys. m³. W ramach projektu planuje się zastosowanie baterii słonecznych dla celów c.w.u.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania
Moc zainstalowanych paneli fotowoltaicznych [kW]
Powierzchnia nowych budynków o standardzie energooszczędnym [m ²]

Projekt: Budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego - Wysoka

Kategorie działań: ograniczenie emisji w budynkach

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 41 710 000,00 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne

Środki własne

Uwzględniono w WPF: tak, nr 1.3.2.20

Lata wdrażania działania: 2015-2016

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Produkcja energii z OZE (MWh/r): 32

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 732

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 179

Budowa przedszkola w Kobierzycach

Przedmiotem realizacji inwestycji jest budowa przedszkola w miejscowości Kobierzyce. Budynek zostanie wykonany w technologii niskoemisyjnej: przewiduje się zainstalowanie kolektorów słonecznych w celu uzyskiwania c.w.u. Ponadto, z racji lokalizacji przedszkola przy drodze krajowej, na osłaniających ją ekranach dźwiękochłonnych zainstalowane zostaną ogniwa fotowoltaiczne do produkcji energii elektrycznej. Przy budowie przedszkola zastosowane będą materiały o zmniejszonej przepuszczalności cieplnej.

Dzięki powyższym rozwiązaniom zapotrzebowanie na energię ze źródeł konwencjonalnych w tym budynku ulegnie zmniejszeniu. Uzyskanym efektem ekologicznym będzie redukcja emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Tym samym nastąpi poprawa jakości powietrza, co przełoży się na wzrost komfortu jakości życia mieszkańców. W dalszej perspektywie czasowej koszty eksploatacji budynku będą ulegały obniżeniu.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania
Moc zainstalowanych paneli fotowoltaicznych [kW]
Powierzchnia nowych budynków o standardzie niskoenergetycznym [m ²]

Projekt: Budowa przedszkola w Kobierzycach

Kategorie działań: budownictwo niskoemisyjne

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 7 500 000,00 PLN

Środki zewnętrzne

Środki własne

Uwzględniono w WPF: tak, nr 1.3.2.26

Lata wdrażania działania: 2014-2018

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Produkcja energii z OZE (MWh/r): -

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 70

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 17

Modernizacja Urzędu Gminy

Zakres inwestycji obejmuje wykonanie kompleksowej modernizacji budynku Urzędu Gminy Kobierzycy. W jej ramach planuje się:

- przebudowę części pomieszczeń w celu poprawy ich funkcjonalności;
- poprawę zabezpieczenia p. poż.;
- remont elewacji i dachu;
- częściową wymianę stolarki drzwiowej i okiennej;
- docieplenie dachu;
- zagospodarowanie terenu (budowa parkingu, wiaty na rowery, info-kiosku);
- zamontowanie klimatyzacji i zasilania awaryjnego.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania
Liczba nowych wiat na rowery [szt.]
Moc wymienionych źródeł ciepła [kW]
Moc wymienionych pkt świetlnych na LED [kW]
Powierzchnia użytkowa budynków poddanych kompleksowej (głębokiej) termomodernizacji [m ²]

Projekt: Modernizacja Urzędu Gminy

Kategorie działań: budownictwo niskoemisyjne

Obszar działań: gmina Kobierzycy

Szacowany koszt i sposób finansowania: 1 400 000,00 PLN

Środki zewnętrzne

Środki własne

Uwzględniono w WPF: tak, nr 1.3.2.18

Lata wdrażania działania: 2011-2018

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzycy

Produkcja energii z OZE (MWh/r): -

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 121

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 29

PLANOWANE ZADANIA GMINNE

Budowa nowej remizy strażackiej w Pustkowie Żurawskim

Projekt „Budowa nowej remizy strażackiej w Pustkowie Żurawskim” jest częścią projektu strategicznego „Poprawa bezpieczeństwa i zapobieganie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska na terenie WrOF”.

Projekt: Poprawa bezpieczeństwa i zapobieganie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska na terenie WrOF

Kategorie działań: adaptacja i przeciwdziałanie zmianom klimatu

Obszar działań: Gminy Wrocław, Długołęka, Jelcz-Laskowice, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Oleśnica, Oborniki Śląskie, Wisznia Mała, Żórawina, Trzebnica, Miasto Oleśnica

Szacowany koszt i sposób finansowania: 16 842 625 PLN (netto), 20 164 262 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne –

Środki własne –

Lata wdrażania działania: 2014-2020

Podmiot realizujący zadanie: Gminy Wrocław, Długołęka, Jelcz-Laskowice, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Oleśnica, Oborniki Śląskie, Wisznia Mała, Żórawina, Trzebnica, Miasto Oleśnica

Celem ogólnym projektu jest wzmocnienie zdegradowanych gospodarczo, społecznie oraz fizycznie obszarów miejskich i wiejskich na terenie WrOF.

Celem ogólnym projektu jest minimalizacja skutków i przystosowanie do zagrożeń wynikających z ekstremalnych zjawisk pogodowych, spowodowanych zmianami klimatycznymi.

Celami szczegółowymi są m.in.:

- budowa nowych oraz poprawa stanu infrastruktury w zakresie urządzeń wodnych, kanalizacji deszczowej, co przyczyni się do zabezpieczenia obszarów zabudowy oraz pól uprawnych przed następstwami niekorzystnych zjawisk pogodowych;
- wzmocnienie odporności i przystosowanie do zagrożeń wynikających z ekstremalnych zjawisk atmosferycznych;
- poprawa bezpieczeństwa ekologicznego i zwiększenie efektywności akcji jednostek ratowniczych;
- zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i podmiotom gospodarczym działającym na terenie WrOF.

Inwestycja obejmuje budowę nowego obiektu budowlanego – remizy strażackiej, w miejsce istniejącego budynku o złym stanie technicznym.

Przy budowie możliwe jest zastosowanie źródeł energii o wysokiej efektywności energetycznej oraz materiałów budowlanych o niskim współczynniku przenikalności cieplnej, co jest istotne z punktu widzenia gospodarki niskoemisyjnej. Budynek może zostać wykonany w oparciu o wysokie standardy efektywności energetycznej. Na etapie planowania inwestycji można wziąć pod uwagę ewentualność zastosowania odnawialnych źródeł energii. Wykorzystanie najnowszych technologii z zakresu oszczędności energii w budynkach przyczyni się bezpośrednio do osiągnięcia celów takich jak:

- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery;
- poprawa jakości powietrza;

- roczne oszczędności w zużyciu energii pierwotnej;
- promowanie strategii i rozwiązań niskoemisyjnych.

Nowy budynek remizy strażackiej przedstawia poniższa wizualizacja (Rysunek 8):

Rysunek 8. Wizualizacja budynku remizy strażackiej

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania

Powierzchnia nowych budynków o standardzie niskoenergetycznym [m²]

Projekt: Budowa nowej remizy strażackiej w Pustkowie Żurawskim

Kategorie działań: adaptacja i przeciwdziałanie zmianom klimatu

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 1 219 512,20 PLN (netto), 1 500 000,00 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne

Środki własne

Lata wdrażania działania: 2014-2020

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Produkcja energii z OZE (MWh/r): 13

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 69

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 23

Termomodernizacja budynków komunalnych na terenie gminy Kobierzyce

Projekt „Termomodernizacja budynków komunalnych i użyteczności publicznej na terenie gminy Kobierzyce” jest częścią strategicznego projektu WrOF „Wspieranie działań na rzecz racjonalizacji gospodarki energią w obiektach budownictwa mieszkaniowego i w obiektach użyteczności publicznej we Wrocławskim Obszarze Funkcjonalnym”.

Projekt: Wspieranie działań na rzecz racjonalizacji gospodarki energią w obiektach budownictwa mieszkaniowego i w obiektach użyteczności publicznej we Wrocławskim Obszarze Funkcjonalnym

Kategorie działań: ograniczenie emisji w budynkach

Obszar działań: Gminy Wrocław, Długołęka, Jelcz Laskowice, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Miasto Oleśnica, gmina Oleśnica, Sobótka, Trzebnica oraz Wisznia Mała

Szacowany koszt i sposób finansowania: 156 356 099 PLN (netto), 192 088 956 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne –

Środki własne –

Lata wdrażania działania: 2015-2020

Podmiot realizujący zadanie: Gminy Wrocław, Długołęka, Jelcz Laskowice, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Miasto Oleśnica, gmina Oleśnica, Sobótka, Trzebnica oraz Wisznia Mała

Celem ogólnym projektu jest poprawa jakości powietrza w przyziemnej warstwie atmosfery na obszarze WrOF.

Celami szczegółowymi są m.in.:

- zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkaniowych;
- ograniczenie tzw. niskiej emisji;
- prowadzenie działań termomodernizacyjnych;
- wdrażanie rozwiązań niskoemisyjnych w budownictwie;
- budowa nowych obiektów w standardach budynków niskoenergetycznych i pasywnych.

Obiekty poddane termomodernizacji stają się mniej uciążliwe dla środowiska oraz tańsze w eksploatacji. Jednocześnie nastąpi poprawa warunków życia mieszkańców oraz warunków korzystania z takich budynków. Innymi efektami działania jakie można wymienić będą m.in.: wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców czy promocja budownictwa w technologii niskoenergetycznej lub pasywnej

W ramach projektu do realizacji przewiduje się zmodernizowanie ok. 136 budynków i wybudowanie 3 obiektów niskoenergetycznych. Zakres rzeczowy projektu „Termomodernizacja budynków komunalnych na terenie gminy Kobierzyce” obejmuje realizację 3 zadań inwestycyjnych:

1. Termomodernizacja budynków komunalnych – Ośrodek zdrowia w Tyńcu Małym.
2. Termomodernizacja budynków komunalnych – Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Kobierzycach.
3. Termomodernizacja budynków komunalnych – Zespół Szkół w Bielanych, i mieszkania m.in. w Pustkowie Wilczkowskim, mieszkania z Budziszowie.

W ramach realizacji inwestycji wykonane zostaną następujące działania z zakresu termomodernizacji:

- ocieplenie budynków;
- wymiana dachu;
- wymiana stolarki otworowej;
- wymiana oświetlenia na energooszczędne;
- przebudowa systemów grzewczych, klimatyzacyjnych i wentylacyjnych;
- dalsze ograniczenie stosowania paliwa stałego na rzecz paliw bardziej przyjaznych środowisku.

Proponowane rozwiązania termomodernizacyjne wpłyną na obniżenie zapotrzebowania na ciepło w obiektach na poziomie ok. 10-15%. Przebudowa systemów grzewczych umożliwi ograniczenie wykorzystywania paliwa stałego. Biorąc pod uwagę obecny stan techniczny budynków, termomodernizacja pozwoli na powstrzymanie dalszej ich degradacji.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania
Moc wymienionego oświetlenia na energooszczędne [kW]
Powierzchnia użytkowa budynków poddanych kompleksowej (głębokiej) termomodernizacji [m ²]

Projekt: Termomodernizacja budynków komunalnych na terenie gminy Kobierzyce

Kategorie działań: ograniczenie emisji w budynkach

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 1 382 113,82 PLN (netto), 1 700 000,00 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne –

Środki własne –

Lata wdrażania działania: 2015-2020

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Produkcja energii z OZE (MWh/r):-

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 490

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 126

Funkcjonowanie żłobka w gminie Kobierzyce

W związku z niedostateczną ilością miejsc opieki dla dzieci do lat 3 gmina planuje wybudować żłobek.

Celem inwestycji jest podnoszenie poziomu i jakości życia, a także włączenie społeczne. Tworzenie nowych miejsc opieki dla najmłodszych dzieci wpłynie pozytywnie na powrót do pracy młodych matek.

Przy budowie możliwe jest zastosowanie źródeł energii o wysokiej efektywności energetycznej oraz materiałów budowlanych o niskim współczynniku przenikalności cieplnej, co jest istotne z punktu widzenia gospodarki niskoemisyjnej. Budynek może zostać wykonany w oparciu o wysokie standardy efektywności energetycznej. Na etapie planowania inwestycji można wziąć pod uwagę ewentualność zastosowania odnawialnych źródeł energii. Wykorzystanie najnowszych technologii z zakresu oszczędności energii w budynkach przyczyni się bezpośrednio do osiągnięcia celów takich jak:

- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery;
- poprawa jakości powietrza;
- roczne oszczędności w zużyciu energii pierwotnej;
- promowanie strategii i rozwiązań niskoemisyjnych.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania
Moc zainstalowanych paneli fotowoltaicznych [kW]
Powierzchnia nowych budynków o standardzie niskoenergetycznym [m ²]

Projekt: Funkcjonowanie żłobka w gminie Kobierzyce

Kategorie działań: budownictwo niskoemisyjne

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 305 750,00 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne

Środki własne

Lata wdrażania działania: 2016-2018

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Produkcja energii z OZE (MWh/r): 5

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 40

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 12

Budowa nowych świetlic w miejscowościach: Jaszowice, Księginice, Kuklice, Raclawice Wielkie, Ślęza, Tyniec nad Ślęzą oraz przebudowa istniejącej świetlicy w Domasławiu

Zadanie obejmuje budowę nowych świetlic w miejscowościach: Jaszowice, Księginice, Kuklice, Raclawice Wielkie, Ślęza, Tyniec nad Ślęzą oraz przebudowę istniejącej świetlicy w Domasławiu.

Budynki zrealizowane będą zgodnie z niskoemisyjnymi standardami budowlanymi. Zastosowane rozwiązania zmniejszą zapotrzebowanie na energię cieplną w budynkach oraz przyczynią się do obniżenia potencjalnego zużycia energii elektrycznej. W ten sposób nastąpi redukcja emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń pyłowych do atmosfery.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania
Moc zainstalowanych paneli fotowoltaicznych [kW]
Moc wymienionych źródeł ciepła [kW]
Powierzchnia użytkowa budynków poddanych kompleksowej (głębokiej) termomodernizacji [m ²]

Projekt: Budowa świetlicy w Jaszowicach

Kategorie działań: budownictwo niskoemisyjne

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 1 300 000,00 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne

Środki własne

Lata wdrażania działania: 2012-2016

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 14

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 3

Projekt: Budowa świetlicy w Księgnicach

Kategorie działań: budownictwo niskoemisyjne

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 1 200 000,00 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne

Środki własne

Uwzględnione w WPF: tak, nr 1.3.2.40

Lata wdrażania działania: 2014-2017

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 14

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 3

Projekt: Budowa świetlicy w Kuklicach
Kategorie działań: budownictwo niskoemisyjne
Obszar działań: gmina Kobierzyce
Szacowany koszt i sposób finansowania: 1 400 000,00 PLN (brutto)
Środki zewnętrzne
Środki własne
Uwzględnione w WPF: tak, nr 1.3.2.41
Lata wdrażania działania: 2014-2017
Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce
Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 14
Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 3

Projekt: Budowa świetlicy w Raclawicach Wielkich
Kategorie działań: budownictwo niskoemisyjne
Obszar działań: gmina Kobierzyce
Szacowany koszt i sposób finansowania: 850 000,00 PLN (brutto)
Środki zewnętrzne
Środki własne
Lata wdrażania działania: 2011-2015
Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce
Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 14
Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 3

Projekt: Budowa świetlicy w Ślęzie
Kategorie działań: budownictwo niskoemisyjne
Obszar działań: gmina Kobierzyce
Szacowany koszt i sposób finansowania: 1 000 000,00 PLN (brutto)
Środki zewnętrzne
Środki własne
Uwzględnione w WPF: tak, nr 1.3.2.43
Lata wdrażania działania: 2015-2018
Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce
Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 14
Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 4

Projekt: Budowa świetlicy w Tyńcu nad Ślężą
Kategorie działań: budownictwo niskoemisyjne
Obszar działań: gmina Kobierzyce
Szacowany koszt i sposób finansowania: 2 000 000,00 PLN (brutto)
Środki zewnętrzne
Środki własne
Uwzględnione w WPF: tak, nr 1.3.2.44.
Lata wdrażania działania: 2012-2016
Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce
Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 14
Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 4

Projekt: Przebudowa świetlicy w Domasławiu
Kategorie działań: budownictwo niskoemisyjne
Obszar działań: gmina Kobierzyce
Szacowany koszt i sposób finansowania: 780 000,00 PLN (brutto)
Środki zewnętrzne
Środki własne
Lata wdrażania działania: 2014-2017
Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce
Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 14
Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 3

Przebudowa stadionu w Kobierzycach

Projekt przewiduje gruntowną przebudowę stadionu w Kobierzycach, czyniąc z niego lokalny kompleks sportowy. W ramach projektu przewiduje się modernizację istniejącego stadionu, budowę dwóch dodatkowych treningowych boisk piłkarskich, toru dla modelarstwa samochodowego, trybun dla kibiców oraz infrastruktury technicznej (budynki zaplecza, drogi dojazdowe, miejsca parkingowe).

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania

Powierzchnia użytkowa budynków poddanych kompleksowej (głębokiej) termomodernizacji [m²]

Projekt: Przebudowa stadionu w Kobierzycach

Kategorie działań: budownictwo niskoemisyjne

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 9 000 000,00 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne

Środki własne

Lata wdrażania działania: 2015-2018

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 8

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 2

Rozbudowa budynku szkolnego w Bielanych Wrocławskich

Zakres rzeczowy inwestycji obejmuje kompleksową termomodernizację budynku szkoły oraz wymianę stolarki drzwiowej i okiennej, pokrycia dachowego i instalacji c.o./c.w.u. Dodatkowo, na niezagospodarowanym dotychczas terenie wokół budynku wybudowany zostanie parking i plac zabaw. Istnieje także możliwość zamontowania instalacji OZE.

Działania termomodernizacyjne wpłyną na zmniejszenie zapotrzebowania budynku na ciepło i energię elektryczną ze źródeł konwencjonalnych (również poprzez częściowe ich zastąpienie instalacjami OZE). Dzięki temu nastąpi redukcja emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń pyłowych do atmosfery, tym samym poprawie ulegnie jakość życia mieszkańców gminy. W szerszej perspektywie koszty eksploatacji budynku ulegną zmniejszeniu (poprzez ograniczone wydatki na energię).

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania
Moc zainstalowanych paneli fotowoltaicznych [kW]
Powierzchnia użytkowa budynków poddanych kompleksowej (głębokiej) termomodernizacji [m ²]

Projekt: Rozbudowa budynku szkolnego w Bielanych Wrocławskich

Kategorie działań: budownictwo niskoemisyjne

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 10 100 000,00 PLN

Środki zewnętrzne

Środki własne

Lata wdrażania działania: 2016-2020

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Produkcja energii z OZE (MWh/r): -

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 116

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO_{2e}/rok): 28

Rozbudowa budynku szkolnego w Tyńcu Małym

Przedmiotem inwestycji jest rozbudowa budynku szkolnego w miejscowości Tyńiec Mały. Nowopowstały budynek będzie miał powierzchnię ok. 7 tys. m² i pomieści: dwukondygnacyjną szkołę podstawową, przedszkole, salę gimnastyczną, aulę, bibliotekę, świetlicę, 2 stołówki oraz pomieszczenia socjalne i administracyjne.

Rozbudowa budynku zostanie wykonana w oparciu o technologie niskoemisyjne. Zastosowane zostaną materiały o obniżonej przepuszczalności cieplnej, dzięki czemu zapotrzebowanie na energię ze źródeł konwencjonalnych będzie mniejsze. Pośrednim efektem inwestycji będzie poprawa jakości powietrza, uzyskana dzięki redukcji emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania

Powierzchnia nowych budynków o standardzie niskoenergetycznym [m²]

Projekt: Rozbudowa budynku szkolnego w Tyńcu Małym

Kategorie działań: budownictwo niskoemisyjne

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 7 100 000,00 PLN

Środki zewnętrzne

Środki własne

Lata wdrażania działania: 2017-2020

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Produkcja energii z OZE (MWh/r): -

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 452

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 108

Rozbudowa ośrodka zdrowia w Kobierzycach

Inwestycja obejmuje rozbudowę ośrodka zdrowia w Kobierzycach w technologii niskoemisyjnej: przewiduje się zainstalowanie kolektorów słonecznych w celu uzyskiwania c.w.u. oraz zastosowanie materiałów o zmniejszonej przepuszczalności cieplnej. Dzięki powyższym rozwiązaniom zapotrzebowanie na energię ze źródeł konwencjonalnych w tym budynku ulegnie zmniejszeniu. Uzyskanym efektem ekologicznym będzie redukcja emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Tym samym nastąpi poprawa jakości powietrza, co przełoży się na wzrost komfortu jakości życia mieszkańców. W dalszej perspektywie czasowej koszty eksploatacji budynku będą ulegały obniżeniu.

Ponadto, przy zlokalizowanym nieopodal dworcu autobusowym zostanie wykonana wiata na rowery. W ten sposób mieszkańcy, mając możliwość swobodnego dojazdu rowerem, będą mogli zrezygnować z dojazdu do ośrodka samochodem, co ograniczy emisję zanieczyszczeń motoryzacyjnych do atmosfery.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania
Moc zainstalowanych paneli fotowoltaicznych [kW]
Moc wymienionych źródeł ciepła [kW]
Powierzchnia użytkowa budynków poddanych kompleksowej (głębokiej) termomodernizacji [m ²]

Projekt: Rozbudowa ośrodka zdrowia w Kobierzycach

Kategorie działań: budownictwo niskoemisyjne

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 4 070 000,00 PLN

Środki zewnętrzne

Środki własne

Lata wdrażania działania: 2014-2017

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Produkcja energii z OZE (MWh/r): 30

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 35

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 33

Rozbudowa ośrodka zdrowia w Tyńcu Małym

Działanie obejmuje rozbudowę istniejącego ośrodka zdrowia w Tyńcu Małym wraz z modernizacją części istniejącej.

Zakres rzeczowy inwestycji obejmuje wymianę instalacji c.o./c.w.u., termomodernizację budynku i zagospodarowanie terenu otaczającego ośrodek zdrowia. Przewiduje się także budowę infrastruktury poprawiającej dostępność ośrodka dla osób niepełnosprawnych.

Dzięki powyższym rozwiązaniom zapotrzebowanie na energię ze źródeł konwencjonalnych, w tym budynku, ulegnie zmniejszeniu. Uzyskanym efektem ekologicznym będzie redukcja emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Tym samym nastąpi poprawa jakości powietrza, co przełoży się na wzrost komfortu jakości życia mieszkańców. W dalszej perspektywie czasowej koszty eksploatacji budynku będą ulegały obniżeniu.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania
Moc wymienionych źródeł ciepła [kW]
Powierzchnia użytkowa budynków poddana kompleksowej (głębokiej) termomodernizacji [m ²]

Projekt: Rozbudowa ośrodka zdrowia w Tyńcu Małym

Kategorie działań: budownictwo niskoemisyjne

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 1 000 000,00 PLN

Środki zewnętrzne

Środki własne

Lata wdrażania działania: 2014-2016

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Produkcja energii z OZE (MWh/r): -

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 25

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO_{2e}/rok): 8

ZAPLANOWANE ZADANIA INTERESARIUSZY ZEWNĘTRZNYCH

Termomodernizacja budynku Powiatowego Zespołu Szkół nr 1 w Krzyżowicach

Celem projektu jest zwiększenie efektywności energetycznej oraz udziału odnawialnych źródeł energii w budynku Powiatowego Zespołu Szkół nr 1 w Krzyżowicach.

W ramach termomodernizacji możliwe jest zastosowanie m.in. następujących rozwiązań:

- docieplenie ścian budynku i stropodachu;
- wymiana stolarki okiennej i drzwiowej;
- modernizacja instalacji c.o. i c.w.u.;
- wymiana źródeł ciepła na ekologiczne;
- wymiana oświetlenia na energooszczędne (technologia LED);
- instalacja OZE.

Rezultatem projektu będzie poprawa jakości powietrza dzięki zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych oraz zanieczyszczeń pyłowych. W dłuższej perspektywie odnotowane zostanie obniżenie kosztów funkcjonowania budynku dzięki zmniejszeniu jego energochłonności.

Szczegółowe źródła i koszty finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania
Moc zainstalowanych paneli fotowoltaicznych [kW]
Moc wymienionych źródeł ciepła [kW]
Moc wymienionych pkt świetlnych na LED [kW]
Powierzchnia użytkowa budynków poddana kompleksowej (głębokiej) termomodernizacji [m ²]

Projekt: Termomodernizacja budynku Powiatowego Zespołu Szkół nr 1 w Krzyżowicach

Kategorie działań: ograniczenie emisji w budynkach

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: -

Środki zewnętrzne

Środki własne

Lata wdrażania działania:

Podmiot realizujący zadanie: Powiat Wrocławski

Produkcja energii z OZE (MWh/r):

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 171

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 41

Modernizacja energetyczna kompleksu sportowo-rekreacyjnego Matchpoint

Zakres rzeczowy inwestycji obejmuje modernizację energetyczną kompleksu sportowo-rekreacyjnego Matchpoint, zlokalizowanego w Ślęzie przy ul. Szyszkowej 6.

Modernizacja obejmuje przebudowę namiotowej hali tenisowej z obecnie funkcjonującym ogrzewaniem gazowym (w postaci nagrzewnic) na halę o lekkiej konstrukcji z zastosowaniem systemu ogrzewania mającego na celu zmniejszenie strat ciepła. Obniżenie zużycia energii elektrycznej zostanie osiągnięte poprzez wymianę oświetlenia z zastosowaniem innowacyjnego rozwiązania.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania
Moc wymienionego oświetlenia na energooszczędne [kW]
Moc wymienionego źródła ciepła [kW]

Projekt: Modernizacja energetyczna kompleksu sportowo-rekreacyjnego Matchpoint

Kategorie działań: zużycie energii w budynkach

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 6 000 000,00 PLN (brutto)

Lata wdrażania działania: 2015-2016

Podmiot realizujący zadanie: Matchpoint M., W. Matyja Sp. J.

Produkcja energii z OZE (MWh/r): -

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 150

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 36

V.5.2.3. Transport

Strategia

Przez sektor „Transport” w gminie należy rozumieć zarówno transport publiczny (pojazdy autobusowe i szynowe), transport prywatny, niezorganizowany a także transport rowerowy i pieszy, jaki odbywa się na terenie gminy Kobierzyce. Do sektor transportowego zalicza się całą infrastrukturę transportową (tj.: drogi, szyny, przystanki, dworce, węzły przesiadkowe, stacje dla rowerów i inne), a także infrastrukturę pomocniczą, na przykład systemy zarządzania ruchem, czy oświetlenie uliczne. Przebudowa i budowa dróg, stanowią działania komplementarne. W nazwach własnych zadań zachowuje się nazwę drogi, której dotyczy inwestycja, natomiast efekty realizacji działań policzone zostały dla m.in. budowy ścieżek rowerowych, ciągów pieszych, budowy rezerw pod torowisko tramwajowe oraz system ITS. Ponadto planuje się wdrażanie nowych wzorców korzystania z transportu, w tym działań promocyjnych i edukacyjnych (na przykład promocja energooszczędnych i czystych pojazdów oraz czystych paliw).

W perspektywie średnioterminowej zakłada się realizację założeń Wrocławskiej Polityki Mobilności (wyznaczonych do roku 2020), w szczególności w zakresie rozwoju transportu publicznego oraz niskoemisyjnych form transportu.

Rezultatami działań z sektora transportu będą m.in.:

- modernizacja i wzrost udziału nowoczesnych pojazdów w zasobach miejskich zakładów komunikacyjnych;
- poprawa płynności ruchu drogowego;
- wzrost udziału korzystania z komunikacji publicznej;
- wzrost udziału transportu rowerowego w transportowym bilansie gminy;
- wzrost udziału transportu pieszego w transportowym bilansie gminy;
- wdrożenie i rozwój systemów zarządzania ruchem;
- roczne oszczędności w zużyciu energii pierwotnej;
- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery;
- promowanie strategii i rozwiązań niskoemisyjnych;
- poprawa jakości powietrza, poprzez likwidację niskiej emisji z transportu;
- poprawa komfortu podróżowania mieszkańców;
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego (m.in. w zakresie transportu publicznego, ruchu rowerowego i pieszego).

Katalog przykładowych działań

1. Rozwój sieci transportu publicznego – zapewnienie obsługi transportem zbiorowym kluczowych dla gminy przestrzeni publicznych, lokalnych centrów oraz dużych generatorów ruchu. Rozbudowa linii tramwajowych, autobusowych oraz kolei aglomeracyjnej.
2. Wdrażanie i rozwój systemów zarządzania transportem zbiorowym (ITS), zapewnienie priorytetu komunikacji publicznej, zapewnienie spójności funkcjonalnej i informacyjnej (w tym system tablic elektronicznych dla pasażerów komunikacji publicznej i kierowców).
3. Opracowywanie koncepcji i testowanie projektów pilotażowych na rzecz inteligentnej mobilności regionalnej (np. bilety multimodalne, narzędzia ICT, routing z połączeniem na żądanie – routes on demand, itp.).

4. Zakup i wymiana pojazdów kołowych na niskoemisyjne (niskoemisyjne konwencjonalne – min. norma emisji spalin – EURO 6, hybrydowe, elektryczne, biopaliwa II i III generacji oraz inne paliwa alternatywne);
5. Zakup i modernizacja energooszczędnych elektrycznych pojazdów szynowych (m.in. .z odzyskiem energii).
6. Rozwój transportu wodnego, w tym transportu wodnego, towarowego.
7. Rozbudowa infrastruktury komunikacji zbiorowej, w tym węzłów integracyjnych różnych środków komunikacji.
8. Budowa parkingów Park&Ride, Bike&Ride, Kiss&Ride i tym podobnych. Integracja systemu parkingów z systemami transportu drogowego i publicznego.
9. Budowa i modernizacja sieci połączeń drogowych o układzie obwodnicowo-promienistym, z uwzględnieniem multimodalności (w tym ścieżki rowerowe, ciągi piesze).
10. Tworzenie sieci wypożyczalni i infrastruktury dla pojazdów niskoemisyjnych (m.in. samochody elektryczne i hybrydowe).
11. Opracowywanie i wdrażanie strategii, których celem będzie utworzenie połączeń między zrównoważonym transportem pasażerskim, a siecią TEN-T i węzłami transportowymi pierwszego, drugiego oraz trzeciego stopnia.
12. Opracowywanie i wdrażanie skoordynowanych strategii, narzędzi i projektów pilotażowych, których celem będą udoskonalenia regionalnych systemów transportowych (np. połączenia dla osób dojeżdżających do pracy).
13. Opracowywanie i wdrażanie skoordynowanych koncepcji, narzędzi zarządzania oraz usług mających na w celu zwiększenie udziału przyjaznej środowisku logistyki, poprzez optymalizację łańcuchów transportu towarowego (np. multimodalne, transnarodowe przepływy transportu towarowego) a także koordynację i współpracę pomiędzy podmiotami towarowego transportu multimodalnego.
14. Tworzenie stacji przeładunkowych, centrów dystrybucji z uwzględnieniem intermodalnego transportu towarów (centra logistyki).
15. Rozbudowa systemu rowerowego – budowa spójnego systemu dróg rowerowych (w tym także z sąsiednimi gminami, wypożyczalnie, parkingi, infrastruktura rowerowa).
16. Tworzenie stref uspokojonego ruchu.
17. Realizacja innych niewymienionych działań, przyczyniających się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz innych zanieczyszczeń i poprawy efektywności energetycznej w zakresie transportu.
18. Stosowanie rozwiązań ograniczających wtórną emisję pyłów z dróg (m.in. czyszczenie ulic na mokro).

Spójność z przykładowymi programami wsparcia

Program wsparcia	Priorytet inwestycyjny
PO IiŚ 2014-2020	PI 4.V. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla sektorów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.
	PI 7.I. Wspieranie multimodalnego jednolitego europejskiego obszaru transportu poprzez inwestycje w TEN-T.
	PI 7.a. Wspieranie multimodalnego jednolitego europejskiego obszaru transportu poprzez inwestycje w TEN-T.
	PI 7.b. Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.
	PI 7.II. Rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej.
RPO WD 2014-2020	PI 3.4 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych.
	PI 5.1 Drogowa dostępność transportowa.
	PI 5.2 System transportu kolejowego.
INTERREG EUROPE	PI 7b: Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi.

ZAPLANOWANE ZADANIA GMINNE WPISANE DO WPF

Budowa i oznakowanie tras rowerowych, ciągów rowerowych i pieszo rowerowych

Projekt „Budowa i oznakowanie tras rowerowych, ciągów rowerowych i pieszo rowerowych” jest częścią strategicznego projektu WrOF „Wsparcie infrastruktury transportu niskoemisyjnego na terenie WrOF”.

Projekt: Wsparcie infrastruktury transportu niskoemisyjnego na terenie WrOF

Kategorie działań: niskoemisyjny transport

Obszar działań: Gminy Wrocław, Długołęka, Jelcz-Laskowice, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Oleśnica, Oborniki Śląskie, Wisznia Mała, Żórawina, Trzebnica, Miasto Oleśnica.

Szacowany koszt i sposób finansowania: 145 027 850 PLN (netto), 178 384 260 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne –

Środki własne – **Lata wdrażania działania:** 2015-2020

Podmiot realizujący zadanie: Gminy Wrocław, Długołęka, Jelcz-Laskowice, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Oleśnica, Oborniki Śląskie, Wisznia Mała, Żórawina, Trzebnica, Miasto Oleśnica.

Celem ogólnym projektu jest ograniczenie niskiej emisji poprzez wsparcie i rozwój transportu niskoemisyjnego

Celami szczegółowymi są m.in.:

- budowa zintegrowanych i multimodalnych węzłów komunikacyjnych umożliwiających korzystanie z alternatywnych form transportu,
- poprawa jakości i zwiększenie liczby powiązań funkcjonalnych w sieci regionalnych oraz lokalnych linii kolejowych, w tym podniesienie standardu podróży;
- wzrost wykorzystania transportu zbiorowego i usprawnienie komunikacji wewnątrz WrOF;
- ograniczenie indywidualnego ruchu samochodowego w centrum Wrocławia,
- zwiększenie mobilności wszystkich mieszkańców, zwłaszcza nieposiadających samochodów, niepełnosprawnych;
- zwiększenie udziału ruchu rowerowego w bilansie transportowym dzięki stworzeniu spójnej sieci tras rowerowych na terenie WrOF;
- poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego oraz poprawa stanu zdrowia mieszkańców.

Zakres rzeczowy projektu „Budowa i oznakowanie tras rowerowych, ciągów rowerowych i pieszo rowerowych” obejmuje budowę zarówno dróg rowerowych jak i ciągów pieszo-rowerowych, a także znakowanie tras na mniej obciążonych ruchem drogach. Wśród głównych tras znajdują się połączenia Wrocław – Bielany Wr. – Kobierzyce, Wrocław – Wysoka – Ślęza – Bielany, Pełczyce – Kobierzyce – Królikowice, Księginice – Domasław – Tyniec Mały. Trasy te stanowią istotne połączenia umożliwiające dojazd mieszkańców aglomeracji do miejsc pracy, nauki, handlu i usług, komunikacji zbiorowej, a także do atrakcji turystycznych. Nadto wytypowano połączenia z sąsiednimi gminami: Kąty Wrocławskie, Sobótka, Żórawina i dalej do Siechnic, co pozwoli na integrację mieszkańców aglomeracji oraz także realizację wyżej opisanych potrzeb wykraczając poza granice gmin.

Zadanie spełnia wymogi w zakresie komplementarności z inwestycjami realizowanymi w ramach właściwych krajowych programów operacyjnych oraz rozwoju i funkcjonowania systemu zrównoważonej mobilności miejskiej.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania

Długość wybudowanych dróg rowerowych [km]

Projekt: Budowa i oznakowanie tras rowerowych, ciągów rowerowych i pieszo rowerowych

Kategorie działań: niskoemisyjny transport

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 2 520 325,20 PLN (netto), 3 100 000,00 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne

Środki własne

Uwzględniono w WPF: tak, nr 1.3.2.12.

Lata wdrażania działania: 2015-2020

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 2 082

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 536

Budowa dróg osiedlowych w Tyńcu Małym, Kobierzycach, Bielanych Wrocławskich, Ślężie i Wysokiej wraz z oświetleniem

Budowa dróg osiedlowych wraz z oświetleniem realizowana cyklicznie w miarę rozwoju miejscowości wymienionych w tytule projektu.

Zadanie spełnia wymogi w zakresie komplementarności z inwestycjami realizowanymi w ramach właściwych krajowych programów operacyjnych oraz rozwoju i funkcjonowania systemu zrównoważonej mobilności miejskiej.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania
Moc nowych pkt świetlnych z lampami LED [kW]
Długość wybudowanych odcinków dróg [km]

Projekt: Budowa dróg osiedlowych w Tyńcu Małym, Kobierzycach Bielanych Wrocławskich, Ślężie i Wysokiej wraz z oświetleniem

Kategorie działań:

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania:

Tyniec Mały 11 760 000,00 PLN + **Bielany** 11 700 000,00 PLN + **Kobierzyce** 18 000 000,00 PLN

+ **Ślęza** 1 730 000,00 PLN + **Wysoka** 5 570 000,00 PLN

Środki zewnętrzne

Środki własne

Uwzględniono w WPF: tak, nr: 1.3.2.8, 1.3.2.9, 1.3.2.10, 1.3.2.14,

Lata wdrażania działania: 2011-2020

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 2 138

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 552

Budowa chodników w m. Magnice, Dobkowice, Budziszów, Wierzbice, Chrzanów, Wysoka, Raławice Wlk.

Budowa chodników realizowana cyklicznie w miarę rozwoju miejscowości, cel – poprawa bezpieczeństwa w miejscowościach.

Zadanie spełnia wymogi w zakresie komplementarności z inwestycjami realizowanymi w ramach właściwych krajowych programów operacyjnych oraz rozwoju i funkcjonowania systemu zrównoważonej mobilności miejskiej.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania
Długość wybudowanych ciągów pieszych [m]
Długość wybudowanych dróg rowerowych [km]

Projekt: Budowa chodników w m. Magnice, Dobkowice, Budziszów, Wierzbice, Chrzanów, Wysoka, Raławice Wlk.

Kategorie działań:

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt : 4 000 000,00 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne:

Środki własne:

Uwzględniono w WPF: tak, nr 1.3.2.5

Lata wdrażania działania: 2012-2020

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): pośrednie

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): pośrednie

Bieżąca budowa dróg o nawierzchni ulepszonej na terenie gminy, w tym drogi transportu rolnego

Bieżąca budowa dróg ułatwiających dojazd do gruntów rolnych. Realizacja działania ma na celu usprawnianie komunikacji zewnętrznej i wewnętrznej poprzez budowę nowych dróg i modernizację istniejącego układu drogowego.

Zadanie spełnia wymogi w zakresie komplementarności z inwestycjami realizowanymi w ramach właściwych krajowych programów operacyjnych oraz rozwoju i funkcjonowania systemu zrównoważonej mobilności miejskiej.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania

Długość zmodernizowanych dróg [km]

Projekt: Bieżąca budowa dróg o nawierzchni ulepszonej na terenie gminy, w tym drogi transportu rolnego

Kategorie działań:

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt : 4 500 000,00 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne:

Środki własne:

Uwzględniono w WPF: tak, nr 1.3.2.6

Lata wdrażania działania: 2011-2020

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 574

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 148

PLANOWANE ZADANIA GMINNE

Poprawa nawierzchni odcinków byłych dróg krajowych nr 8 i nr 35

Projekt „Poprawa nawierzchni odcinków byłych dróg krajowych nr 8 i nr 35” jest częścią strategicznego projektu WrOF „Poprawa dostępności transportowej WrOF”.

Projekt: Poprawa dostępności transportowej WrOF

Kategorie działań: niskoemisyjny transport

Obszar działań: Gmina Wrocław, Miasto Oleśnica, Jelcz-Laskowice, Czernicę, Trzebnicę, Kobierzyce i Oborniki Śląskie

Szacowany koszt i sposób finansowania: 123 235 717 PLN (netto), 151 579 932 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne –

Środki własne –

Lata wdrażania działania: 2015-2020

Podmiot realizujący zadanie: Gmina Wrocław, Miasto Oleśnica, Jelcz-Laskowice, Czernicę, Trzebnicę, Kobierzyce i Oborniki Śląskie

Celem ogólnym priorytetu jest poprawienie dostępności transportowej WrOF i rozwiązanie problemu przeciążenia infrastruktury ruchem tranzytowym.

Celami szczegółowymi są m.in.:

- poprawa skomunikowania gminy Wrocław z siecią TEN-T i gminami zlokalizowanymi na terenie WrOF;
- usprawnienie połączeń ruchu lokalnego z AOW i wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centralnych obszarów gmin;
- poprawa przepustowości sieci drogowej, w tym zwiększenie przepustowości południowego systemu transportowego Wrocławia;
- poprawa bezpieczeństwa drogowego, w tym budowa sygnalizacji świetlnych;
- poprawa stanu środowiska naturalnego (m.in. obniżenie emisji substancji do środowiska jako skutek zwiększenia płynności ruchu drogowego);
- poprawa dostępności do terenów aktywności gospodarczej.

Realizacja przedsięwzięcia służy uporządkowaniu infrastruktury komunikacyjnej i usprawnieniu ruchu drogowego na obszarze WrOF. Ma na celu upłynnienie wjazdu i wyjazdu z terenu sąsiadujących z Wrocławiem gmin. Przyczyni się do zwiększenia dostępności tzw. Wschodniej Obwodnicy Wrocławia. W ramach zadania przewiduje się:

- całkowita długość wybudowanych dróg - 7,5 km,
- całkowita długość przebudowanych dróg - 26,92 km,
- liczba przebudowanych skrzyżowań - 7 szt.

Deformacje nawierzchni drogowej (punktowe obniżenia, koleiny i wyboje) powodują utrudnienia w ruchu. Nieprawidłowe spadki poprzeczne i podłużne uniemożliwiają odprowadzenie wód deszczowych i roztopowych. Zniszczona nawierzchnia stwarza ryzyko uszkodzeń pojazdów, ogranicza płynny ruch pojazdów (omijanie kolein, gwałtowne hamowania, wydłużenie czasu przejazdu) i zwiększa ich koszty eksploatacyjne.

Zakres rzeczowy projektu „Poprawa nawierzchni odcinków byłych dróg krajowych nr 8 i nr 35” obejmuje modernizację nawierzchni (frezowanie istniejącej nawierzchni i wykonanie nowej warstwy bitumicznej ścieralnej jezdni) odcinków byłych dróg krajowych nr 8 i nr 35 w miejscowościach:

- Tyniec Mały (ulica Świdnicka – na odcinku 3 km);
- Domasław (ulica Południowa – na odcinku 1,8 km).

Celem inwestycji jest poprawa stanu technicznego jezdni, która przyczyni się do: zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników ruchu, ograniczenia tempa degradacji nawierzchni, poprawy powiązań komunikacyjnych oraz stworzenia warunków do aktywności gospodarczej i społecznej. W dłuższej perspektywie inwestycja będzie miała pozytywny wpływ na tempo rozwoju społeczno-gospodarczego oraz spełnianie wymogów ochrony środowiska.

Zadanie spełnia wymogi w zakresie komplementarności z inwestycjami realizowanymi w ramach właściwych krajowych programów operacyjnych oraz rozwoju i funkcjonowania systemu zrównoważonej mobilności miejskiej.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania

Długość zmodernizowanych odcinków dróg [km]

Projekt: Poprawa nawierzchni odcinków byłych dróg krajowych nr 8 i nr 35

Kategorie działań: niskoemisyjny transport

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 3 333 333,33 PLN (netto), 4 100 000,00 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne –

Środki własne –

Lata wdrażania działania: 2016-2020

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Produkcja energii z OZE (MWh/r):-

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 69

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 16

Zakup wiat przystankowych

Projekt będzie polegał na zakupie i montażu wiat przystankowych i słupków przystankowych, oraz na stworzeniu podstaw systemu informacji pasażerskiej. Planuje się aby na części przystanków, głównie w węzłach przesiadkowych, zamontować tablice elektroniczne systemu dynamicznej informacji przystankowej. W tym celu zostanie uruchomiona strona internetowa z informacją dla pasażerów.

Realizacja działania spowoduje znaczną poprawę komfortu podróży transportem zbiorowym oraz zwiększy dostępność środków transportu publicznego dla osób niepełnosprawnych ruchowo. Przyczyni się również do redukcji niekorzystnego oddziaływania systemu transportu na środowisko poprzez przejęcie pasażerów ze środków transportu indywidualnego.

Zadanie spełnia wymogi w zakresie komplementarności z inwestycjami realizowanymi w ramach właściwych krajowych programów operacyjnych oraz rozwoju i funkcjonowania systemu zrównoważonej mobilności miejskiej.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania

Liczba nowych wiat przystankowych [szt.]

Projekt: Zakup wiat przystankowych

Kategorie działań:

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt : 630 000,00 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne:

Środki własne:

Lata wdrażania działania: 2013-2020

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): pośrednie

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): pośrednie

ZAPLANOWANE ZADANIA INTERESARIUSZY ZEWNĘTRZNYCH

Obecnie, na terenie gminy, nie ma zaplanowanych, konkretnych działań, w tym obszarze. Interesariusze zewnętrzni zostali poinformowani o opracowaniu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej i są w trakcie analizy swoich potrzeb i planów inwestycyjnych. Z uwagi na to, iż jest to proces ciągły, zadania sukcesywnie będą dopisywane do dokumentu. Kierunki w jakich gmina może w przyszłości planować zadania do realizacji, zostały określone w podrozdziale "Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania" oraz w Katalogu działań dla powyższego obszaru, opisanego w podrozdziale "Krótkoterminowe i średnioterminowe działania oraz zadania do roku 2020". W przypadku zgłoszenia w przyszłości przez interesariuszy sprecyzowanych zadań, zostaną one ujęte w Bazie emisji – aplikacji on-line pozwalającej na dodawanie nowych zadań oraz generowanie raportów.

V.5.2.4. Rolnictwo i rybactwo

Strategia

Pod nazwą obszar „Rolnictwo i rybactwo” w gminie, należy rozumieć działania oraz możliwości redukcji emisji gazów cieplarnianych z sektora gospodarki rolnej i uprawy ziemi. Należy tutaj uwzględnić zarówno infrastrukturę, maszyny jak również technologie i nowoczesne rozwiązania służące realizacji celów gospodarki niskoemisyjnej.

W perspektywie średnioterminowej zakłada się przede wszystkim wdrażanie rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną w gospodarstwach rolnych, przekształcanie terenów rolniczych w tereny zieleni miejskiej.

Rezultatami działań będą m.in.:

- roczne oszczędności w zużyciu energii pierwotnej;
- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery;
- promocja pilotażowych rozwiązań w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych z obszaru rolnictwa;
- promowanie strategii i rozwiązań niskoemisyjnych;
- poprawa jakości powietrza.

Katalog przykładowych działań

1. Realizację działań w zakresie poprawy efektywności energetycznej produkcji rolnej.
2. Wdrażanie nowych technik uprawy i hodowli ograniczających emisję gazów cieplarnianych (m.in. pasze, zarządzanie odpadami oraz właściwe stosowanie nawozów).
3. Realizację działań pilotażowych w zakresie produkcji owocowo-warzywnej na dachach.
4. Wdrażanie innych rozwiązań przyczyniających się do ograniczenia emisji z gospodarki rolnej i rybactwa.

Spójność z przykładowymi programami wsparcia

Program wsparcia	Priorytet inwestycyjny
PO IiŚ 2014-2020	PI 4.I. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
	PI 4.II. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach.
RPO WD 2014-2020	PI 1.5 Rozwój produktów i usług w MŚP.
LIFE 2014-2020	Obszar priorytetowy „Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami”.

ZAPLANOWANE ZADANIA GMINNE

Obecnie, na terenie gminy, nie ma zaplanowanych, konkretnych działań, w tym obszarze. Interesariusze zewnętrzni zostali poinformowani o opracowaniu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej i są w trakcie analizy swoich potrzeb i planów inwestycyjnych. Z uwagi na to, iż jest to proces ciągły, zadania sukcesywnie będą dopisywane do dokumentu. Kierunki w jakich gmina może w przyszłości planować zadania do realizacji, zostały określone w podrozdziale "Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania" oraz w Katalogu działań dla powyższego obszaru, opisanego w podrozdziale "Krótkoterminowe i średnioterminowe działania oraz zadania do roku 2020". W przypadku zgłoszenia w przyszłości przez interesariuszy sprecyzowanych zadań, zostaną one ujęte w Bazie emisji – aplikacji on-line pozwalającej na dodawanie nowych zadań oraz generowanie raportów.

ZAPLANOWANE ZADANIA INTERESARIUSZY ZEWNĘTRZNYCH

Obecnie, na terenie gminy, nie ma zaplanowanych, konkretnych działań w tym obszarze. Interesariusze zewnętrzni zostali poinformowani o opracowaniu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej i są w trakcie analizy swoich potrzeb i planów inwestycyjnych. Z uwagi na to, iż jest to proces ciągły, zadania sukcesywnie będą dopisywane do dokumentu. Kierunki w jakich gmina może w przyszłości planować zadania do realizacji, zostały określone w podrozdziale "Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania" oraz w Katalogu działań dla powyższego obszaru, opisanego w podrozdziale "Krótkoterminowe i średnioterminowe działania oraz zadania do roku 2020". W przypadku zgłoszenia w przyszłości przez interesariuszy sprecyzowanych zadań, zostaną one ujęte w Bazie emisji – aplikacji on-line pozwalającej na dodawanie nowych zadań oraz generowanie raportów.

V.5.2.5. Lasy i tereny zielone

Strategia

Pod nazwą obszar „Lasy i tereny zielone” w gminie, należy rozumieć zasób parków, zieleni miejskiej, lasów i obszarów chronionych. Do obszaru należy włączyć również infrastrukturę na tych terenach występującą np.: drogi dla pieszych czy rowerów. Obszar jest komplementarny i stanowi uzupełnienie obszarów „Budownictwo i gospodarstwa domowe” oraz „Transport”.

W perspektywie średnioterminowej zakłada się tworzenie nowych i rewitalizację istniejących terenów zieleni miejskiej z uwzględnieniem rozbudowy infrastruktury – przekształcanie terenów zielonych z uwzględnieniem dróg dla pieszych i rowerów. Zakłada się również wzrost liczby drzew na terenie gminy.

Rezultatami działań będą m.in.:

- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery;
- promocja pilotażowych rozwiązań w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych;
- promowanie strategii i rozwiązań niskoemisyjnych;
- poprawa jakości powietrza.

Katalog przykładowych działań

4. Rewitalizacja istniejących terenów zieleni – parków, zieleńców itp., z uwzględnieniem infrastruktury dla komunikacji pieszej i rowerowej oraz infrastruktury sportowej.
5. Tworzenie nowych obszarów zieleni miejskiej i łączenie istniejących obszarów (zielone aleje).
6. Nasadzenia nowych drzew na terenie gminy.
7. Realizację zielonych dachów i zielonych ścian – w ramach modernizacji i budowy nowych budynków (użyteczności publicznej i innych budynków).
8. Przekształcanie terenów rolniczych w tereny zieleni miejskiej.
9. Wyposażenie obszarów chronionych.
10. Ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych.
11. Kampanie informacyjno-edukacyjne związane z ochroną środowiska.
12. Opracowywanie i wdrażanie strategii oraz narzędzi zrównoważonego zarządzania obszarami chronionymi lub szczególnie cennymi pod względem ekologicznym (np. bioróżnorodność, krajobrazy, ekosystemy etc.).
13. Opracowywanie i testowanie innowacyjnych technologii oraz narzędzi ułatwiających wdrożenie zarządzania środowiskowego (np. technologie rekultywacji, narzędzie monitorowania etc.).
14. Wdrażanie innych rozwiązań w zakresie terenów zielonych przyczyniających się do zwiększenia zdolności pochłaniania oraz ograniczenia emisji.

Spójność z przykładowymi programami wsparcia

Program wsparcia	Priorytet inwestycyjny
PO IiŚ 2014-2020	PI 6.III. ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.
	PI 6.IV. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.
RPO WD 2014-2020	PI 4.4. Ochrona i udostępnienie zasobów przyrodniczych.
INTERREG EUROPE	PI 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.
	PI 6e: Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.
LIFE 2014- 2020	Obszar priorytetowy „Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami”.

ZAPLANOWANE ZADANIA GMINNE

Zagospodarowanie terenu parku w Pełczycach

Przedmiotem inwestycji jest rewitalizacja terenów parku, które obecnie nie są wykorzystywane do celów rekreacyjnych, Przewiduje się rewaloryzację terenów zielonych, nasadzenia drzew, budowę placu zabaw, wytyczenie boisk do piłki nożnej i siatkówki, a także wykonanie nawierzchni utwardzonych na zrewitalizowanym terenie.

Realizacja projektu przyczyni się do:

- wzmocnienia integracji społeczności lokalnej;
- wzrostu aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców;
- poprawy bezpieczeństwa mieszkańców;
- zwiększenia oferty turystyczno-rekreacyjnej gminy.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania

Powierzchnia nowych nasadzeń drzew [ha]

Projekt: Zagospodarowanie terenu parku w Pełczycach

Kategorie działań: rewitalizacja

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 727 944,42 PLN

Środki zewnętrzne

Środki własne

Lata wdrażania działania: 2014-2015

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): -

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 15

ZAPLANOWANE ZADANIA INTERESARIUSZY ZEWNĘTRZNYCH

Obecnie, na terenie gminy, nie ma zaplanowanych, konkretnych działań w tym obszarze. Interesariusze zewnętrzni zostali poinformowani o opracowaniu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej i są w trakcie analizy swoich potrzeb i planów inwestycyjnych. Z uwagi na to, iż jest to proces ciągły, zadania sukcesywnie będą dopisywane do dokumentu. Kierunki w jakich gmina może w przyszłości planować zadania do realizacji, zostały określone w podrozdziale "Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania" oraz w Katalogu działań dla powyższego obszaru, opisanego w podrozdziale "Krótkoterminowe i średnioterminowe działania oraz zadania do roku 2020". W przypadku zgłoszenia w przyszłości przez interesariuszy sprecyzowanych zadań, zostaną one ujęte w Bazie emisji – aplikacji on-line pozwalającej na dodawanie nowych zadań oraz generowanie raportów.

V.5.2.6. Przemysł

Strategia

Pod nazwą obszar „Przemysł” w gminie, należy rozumieć instalacje przemysłowe, które podlegają raportowaniu w europejskim systemie handlu emisjami EU ETS (do systemu zaliczają się instalacje, które emitują więcej niż 20 000 Mg CO₂/a).

W ramach tego obszaru realizowana jest strategia Unii Europejskiej w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń, a także efektywnego wykorzystania zasobów.

Rezultatami działań będą m.in.:

- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery;
- rozwój energooszczędnych technologii i linii produkcyjnych;
- promocja pilotażowych rozwiązań w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych;
- promowanie strategii i rozwiązań niskoemisyjnych;
- poprawa jakości powietrza.

Katalog przykładowych działań

1. Realizacja wymogów dyrektyw i polskiego prawa dotyczących ograniczania emisji i efektywności energetycznej w przemyśle (m.in. dyrektywa w sprawie systemu handlu emisjami, dyrektywa o emisjach przemysłowych, dyrektywa o efektywności energetycznej).
2. Wdrażanie nowych, innowacyjnych, efektywniejszych energetycznie rozwiązań technologicznych ograniczających emisję z zakładów przemysłowych, w tym wsparcie władz lokalnych dla przedsiębiorców chcących wdrożyć innowacje skutkujące obniżeniem emisji gazów cieplarnianych.
3. Wymiana i modernizacja źródeł ciepła, w tym wsparcie dla OZE.
4. Przebudowa linii technologicznych i produkcyjnych na bardziej efektywne energetycznie, w tym stosowanie technologii odzysku energii i wykorzystaniem ciepła odpadowego.
5. Rozwój technologii nisko- i zero-emisyjnych, w tym instalacji pilotażowych i demonstracyjnych.
6. Wdrażanie nowych rozwiązań logistycznych i organizacyjnych ograniczających emisję z zakładów przemysłowych. Zapewnienie odpowiednich warunków oraz wsparcie przy wdrażaniu ww. rozwiązań.
7. Wdrażanie rozwiązań ograniczających emisję w zakresie budownictwa przemysłowego. Energetyczna modernizacja budynków przedsiębiorstwa.
8. Wprowadzenie systemów zarządzania energią w przedsiębiorstwach, szczególnie podczas procesu produkcyjnego.
9. Opracowywanie oraz wdrażanie strategii i projektów w celu rekultywacji i rewitalizacji terenów poprzemysłowych.
10. Opracowywanie i testowanie rozwiązań mających na celu zwiększenie skuteczności zarządzania zasobami naturalnymi w instytucjach publicznych i przedsiębiorstwach (np. ograniczenie zużycia zasobów naturalnych, systemy o cyklu zamkniętym).
11. Wdrażanie innych rozwiązań służących ograniczeniu emisji w przemyśle.

Spójność z przykładowymi programami wsparcia

Program wsparcia	Priorytet inwestycyjny
PO IiŚ 2014-2020	PI 4.I. Wsparcie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
	PI 4.II. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach.
RPO WD 2014-2020	PI 1.2 Innowacyjne przedsiębiorstwa.
	PI 1.5 Rozwój produktów i usług w MŚP.
	PI 3.2. Efektywność energetyczna w MŚP.
INTERREG EUROPE	PI 6e: Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.

ZAPLANOWANE ZADANIA GMINNE

Obecnie, na terenie gminy, nie ma zaplanowanych, konkretnych działań, w tym obszarze. Interesariusze zewnętrzni zostali poinformowani o opracowaniu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej i są w trakcie analizy swoich potrzeb i planów inwestycyjnych. Z uwagi na to, iż jest to proces ciągły, zadania sukcesywnie będą dopisywane do dokumentu. Kierunki w jakich gmina może w przyszłości planować zadania do realizacji, zostały określone w podrozdziale "Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania" oraz w Katalogu działań dla powyższego obszaru, opisanego w podrozdziale "Krótkoterminowe i średnioterminowe działania oraz zadania do roku 2020". W przypadku zgłoszenia w przyszłości przez interesariuszy sprecyzowanych zadań, zostaną one ujęte w Bazie emisji – aplikacji on-line pozwalającej na dodawanie nowych zadań oraz generowanie raportów.

ZAPLANOWANE ZADANIA INTERESARIUSZY ZEWNĘTRZNYCH

Obecnie, na terenie gminy, nie ma zaplanowanych, konkretnych działań w tym obszarze. Interesariusze zewnętrzni zostali poinformowani o opracowaniu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej i są w trakcie analizy swoich potrzeb i planów inwestycyjnych. Z uwagi na to, iż jest to proces ciągły, zadania sukcesywnie będą dopisywane do dokumentu. Kierunki w jakich gmina może w przyszłości planować zadania do realizacji, zostały określone w podrozdziale "Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania" oraz w Katalogu działań dla powyższego obszaru, opisanego w podrozdziale "Krótkoterminowe i średnioterminowe działania oraz zadania do roku 2020". W przypadku zgłoszenia w przyszłości przez interesariuszy sprecyzowanych zadań, zostaną one ujęte w Bazie emisji – aplikacji on-line pozwalającej na dodawanie nowych zadań oraz generowanie raportów.

V.5.2.7. Handel i usługi

Strategia

Pod nazwą obszar „Handel i usługi” w gminie, należy rozumieć prowadzenie działalności usługowej oraz małych warsztatów, przykładowo: sklepy, centra handlowe, warsztaty samochodowe, kina itd.

W perspektywie średnioterminowej zakłada się zwiększenie efektywności energetycznej świadczonych usług oraz poprawę gospodarki energią w obiektach handlowych i usługowych na terenie gminy.

Rezultatami działań będą m.in.:

- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery;
- rozwój energooszczędnych technologii i linii produkcyjnych;
- promocja pilotażowych rozwiązań w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych;
- promowanie strategii i rozwiązań niskoemisyjnych;
- poprawa jakości powietrza.

Katalog przykładowych działań

1. Realizacja wymogów dyrektyw i polskiego prawa dotyczących ograniczania emisji i efektywności energetycznej w przemyśle (m.in. dyrektywa w sprawie systemu handlu emisjami, dyrektywa o emisjach przemysłowych, dyrektywa o efektywności energetycznej).
2. Wdrażanie nowych, innowacyjnych, efektywniejszych energetycznie rozwiązań technologicznych ograniczających emisję z działalności handlowej i usługowej, w tym wsparcie władz lokalnych dla przedsiębiorców chcących wdrożyć innowacje skutkujące obniżeniem emisji gazów cieplarnianych.
3. Wymiana i modernizacja źródeł ciepła, w tym wsparcie dla OZE.
4. Przebudowa linii technologicznych i produkcyjnych na bardziej efektywne energetycznie, w tym stosowanie technologii odzysku energii i wykorzystaniem ciepła odpadowego.
5. Rozwój technologii nisko- i zero-emisyjnych, w tym instalacji pilotażowych i demonstracyjnych.
6. Wdrażanie nowych rozwiązań logistycznych i organizacyjnych ograniczających emisję z działalności handlowej i usługowej. Zapewnienie odpowiednich warunków oraz wsparcie przy wdrażaniu ww. rozwiązań.
7. Wdrażanie rozwiązań ograniczających emisję w zakresie budownictwa handlowo-usługowego. Energetyczna modernizacja budynków przedsiębiorstwa.
8. Wprowadzenie systemów zarządzania energią przedsiębiorstwach i podmiotach handlowych.
9. Wdrażanie innych rozwiązań służących ograniczeniu emisji w handlu i usługach.

Spójność z programami wsparcia

Program wsparcia	Priorytet inwestycyjny
PO IIŚ 2014-2020	PI 4.I. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
	PI 4.II. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach.
RPO WD 2014-2020	PI 1.2 Innowacyjne przedsiębiorstwa.
	PI 1.5 Rozwój produktów i usług w MŚP.
	PI 3.2. Efektywność energetyczna w MŚP.
INTERREG EUROPE	PI 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.
	PI 6e: Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów. przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.

ZAPLANOWANE ZADANIA GMINNE

Obecnie, na terenie gminy, nie ma zaplanowanych, konkretnych działań, w tym obszarze. Interesariusze zewnętrzni zostali poinformowani o opracowaniu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej i są w trakcie analizy swoich potrzeb i planów inwestycyjnych. Z uwagi na to, iż jest to proces ciągły, zadania sukcesywnie będą dopisywane do dokumentu. Kierunki w jakich gmina może w przyszłości planować zadania do realizacji, zostały określone w podrozdziale "Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania" oraz w Katalogu działań dla powyższego obszaru, opisanego w podrozdziale "Krótkoterminowe i średnioterminowe działania oraz zadania do roku 2020". W przypadku zgłoszenia w przyszłości przez interesariuszy sprecyzowanych zadań, zostaną one ujęte w Bazie emisji – aplikacji on-line pozwalającej na dodawanie nowych zadań oraz generowanie raportów.

ZAPLANOWANE ZADANIA INTERESARIUSZY ZEWNĘTRZNYCH

Obecnie, na terenie gminy, nie ma zaplanowanych, konkretnych działań, w tym obszarze. Interesariusze zewnętrzni zostali poinformowani o opracowaniu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej i są w trakcie analizy swoich potrzeb i planów inwestycyjnych. Z uwagi na to, iż jest to proces ciągły, zadania sukcesywnie będą dopisywane do dokumentu. Kierunki w jakich gmina może w przyszłości planować zadania do realizacji, zostały określone w podrozdziale "Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania" oraz w Katalogu działań dla powyższego obszaru, opisanego w podrozdziale "Krótkoterminowe i średnioterminowe działania oraz zadania do roku 2020". W przypadku zgłoszenia w przyszłości przez interesariuszy sprecyzowanych zadań, zostaną one ujęte w Bazie emisji – aplikacji on-line pozwalającej na dodawanie nowych zadań oraz generowanie raportów.

V.5.2.8. Gospodarka odpadami

Strategia

Pod nazwą obszar „Gospodarka odpadami” w gminie, należy rozumieć instalacje do gromadzenia, przetwarzania i wykorzystania (w tym energetycznego) odpadów oraz osadów ściekowych. W obszarze uwzględnia się także infrastrukturę służącą do odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych.

W perspektywie średnioterminowej zakłada się realizację działań na rzecz zwiększenia odzysku odpadów i ponownego wykorzystania materiałów – zmniejszenia ilości składowanych odpadów. Ważne są również działania służące ograniczeniu ilości wytwarzanych odpadów. Ponadto, zakłada się wzrost wykorzystania osadów ściekowych w celach energetycznych.

Rezultatami działań będą m.in.:

- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery;
- zwiększenie udziału OZE w bilansie energetycznym gminy;
- rozwój energooszczędnych technologii w obszarze gospodarki odpadami i osadami ściekowymi;
- poprawa gospodarki odpadami i osadami ściekowymi na terenie gminy;
- poprawa współczynnika skanalizowania gminy;
- promocja pilotażowych rozwiązań w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych;
- promowanie strategii i rozwiązań niskoemisyjnych;
- poprawa jakości powietrza i środowiska;
- poprawa jakości życia mieszkańców.

Katalog przykładowych działań

1. Wdrażanie technologii ograniczających powstawanie odpadów w procesie produkcji.
2. Ponowne wykorzystanie odpadów nadających się do odzysku, w tym wykorzystanie energetyczne – budowa i rozbudowa instalacji do przetwarzania i zagospodarowania odpadów.
3. Ograniczenie emisji w procesie przetwarzania i zagospodarowania odpadów poprzez wdrażanie rozwiązań technologicznych i organizacyjnych (w tym m.in. zagospodarowanie biogazu).
4. Ograniczenie emisji w procesie transportu odpadów – wdrażanie systemów organizacyjnych i niskoemisyjnych pojazdów.
5. Likwidacja dzikich wysypisk, usuwanie odpadów niebezpiecznych.
6. Inwestycje w instalacje do produkcji paliw alternatywnych oraz do wykorzystania biogazu.
7. Inwestycje w infrastrukturę w zakresie systemów selektywnego zbierania odpadów.
8. Inwestycje w instalacje do recyklingu i odzysku poszczególnych frakcji materiałowych odpadów.
9. Inwestycje w instalacje do mechanicznego i biologicznego przetwarzania odpadów.
10. Instalacje do termicznego przekształcania odpadów komunalnych wraz z odzyskiem energii.
11. Inwestycje związane z zagospodarowaniem osadów ściekowych.

12. Inwestycje w infrastrukturę i modernizację istniejących obiektów gospodarki osadami ściekowymi.
13. Budowa i rozbudowa zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych.
14. Projekty z zakresu edukacji promującej właściwą gospodarkę odpadami.
15. Wdrażanie innych rozwiązań służących ograniczeniu ilości powstających odpadów oraz ograniczeniu emisji w obszarze gospodarki odpadami.

Spójność z przykładowymi programami wsparcia

Program wsparcia	Priorytet inwestycyjny
PO IiŚ 2014-2020	PI 6.I. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie.
	PI 6.II. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie.
RPO WD 2014-2020	PI 4.1. Gospodarka odpadami.
	PI 4.2. Gospodarka wodno-ściekowa.

ZAPLANOWANE ZADANIA GMINNE

Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kobierzycach

Projekt „Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kobierzycach” jest częścią projektu strategicznego „Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej na terenie Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego”.

Projekt: Racjonalizacja gospodarki wodno-ściekowej na terenie Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego

Kategorie działań: Gospodarka wodno-ściekowa

Obszar działań: Gminy Sobótka, Żórawina, Kobierzyce, Siechnice i Wisznia Mała

Szacowany koszt i sposób finansowania: 49 739 350 PLN (netto), 61 279 000 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne:

Środki własne:

Lata wdrażania działania: 2015-2018

Podmiot realizujący zadanie: Gminy Sobótka, Żórawina, Kobierzyce, Siechnice i Wisznia Mała

Celem ogólnym jest poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego w aglomeracjach do 10 tys. RLM zgodnie z wymaganiami standardów Unii Europejskiej.

Celami szczegółowymi są m.in.:

- poprawa jakości wód powierzchniowych i zapobieganie odprowadzania zanieczyszczeń do wody i gruntów;
- wzrost liczby mieszkańców WrOF korzystających z systemu kanalizacji i oczyszczalni ścieków;
- zapewnienie zgodnego z prawem zagospodarowania osadów ściekowych;
- zmniejszenie strat wody.

Realizacja projektu związana będzie przede wszystkim z budową lub rozbudową zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych (w tym instalacje dot. zagospodarowania osadów ściekowych jako element projektu).

Na obszarach, gdzie zakładanie sieci kanalizacyjnych nie ma ekonomicznego bądź technicznego uzasadnienia, realizowane będą zintegrowane inwestycje dotyczące przydomowych oczyszczalni ścieków. W ramach projektu przewiduje się także budowę linii wodociągowych (pod warunkiem zapewnienia odbioru ścieków) i modernizację linii wodociągowych (w tym inteligentne systemy zarządzania sieciami wodociagowymi, systemy zaopatrzenia w wodę, ujęcia i stacje uzdatniania wody), zakup urządzeń i aparatury.

Projekt jest komplementarny w obszarze działań proekologicznych z projektami:

- wspieranie działań na rzecz racjonalizacji gospodarki energią w obiektach budownictwa mieszkaniowego i w obiektach użyteczności publicznej na terenie WrOF;
- wsparcie infrastruktury transportu niskoemisyjnego na terenie WrOF.

Zadanie „Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kobierzycach” obejmuje swym zakresem rozbudowę oczyszczalni ścieków w Kobierzycach i przyjęcie do w/w oczyszczalni ścieków

z całego obszaru środkowej i południowej części gminy w tym z planowanej do likwidacji oczyszczalni ścieków w Pustkowie Żurawskim.

Oczyszczalnia w Kobierzycach jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną. Obecnie wydajności oczyszczalni wynosi 300 m³/d. Wariant rozbudowy oczyszczalni zakłada doprowadzenie do rozbudowanej oczyszczalni do przepustowości około 760 m³/d ścieków bytowo-gospodarczych od mieszkańców. Możliwe jest energetyczne wykorzystanie osadów pościekowych.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania

Moc instalacji do wykorzystania biogazu [kW]

Projekt: Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kobierzycach

Kategorie działań: Gospodarka wodno-ściekowa

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 9 756 097,56 PLN (netto), 12 000 000,00 PLN (brutto)

Środki zewnętrzne:

Środki własne:

Lata wdrażania działania: 2015-2018

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Produkcja energii z OZE (MWh/r): 81

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): -

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 51

ZAPLANOWANE ZADANIA INTERESARIUSZY ZEWNĘTRZNYCH

Obecnie, na terenie gminy, nie ma zaplanowanych, konkretnych działań, w tym obszarze. Interesariusze zewnętrzni zostali poinformowani o opracowaniu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej i są w trakcie analizy swoich potrzeb i planów inwestycyjnych. Z uwagi na to, iż jest to proces ciągły, zadania sukcesywnie będą dopisywane do dokumentu. Kierunki w jakich gmina może w przyszłości planować zadania do realizacji, zostały określone w podrozdziale "Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania" oraz w Katalogu działań dla powyższego obszaru, opisanego w podrozdziale "Krótkoterminowe i średnioterminowe działania oraz zadania do roku 2020". W przypadku zgłoszenia w przyszłości przez interesariuszy sprecyzowanych zadań, zostaną one ujęte w Bazie emisji – aplikacji on-line pozwalającej na dodawanie nowych zadań oraz generowanie raportów.

V.5.2.9. Edukacja i dialog społeczny

Strategia

Pod nazwą obszar „Edukacja i dialog społeczny” w gminie, należy rozumieć działania edukacyjne tj. kampanie społeczne, działania informacyjne a także partycypację społeczeństwa w decyzjach planistycznych, wyznaczanie kierunków oraz wsparcie dla zrównoważonych programów rozwojowych, w tym B+R, programów edukacyjnych na uczelniach itd.

W perspektywie średnioterminowej zakłada się realizację działań informacyjnych i edukacyjnych wpływających na zmianę wzorców konsumpcji i użytkowania energii przez mieszkańców gminy, przedsiębiorców i turystów. Realizowane również będzie kształcenie w ośrodkach edukacji w kierunkach zgodnych z gospodarką niskoemisyjną. Prowadzone również będą działania badawczo-rozwojowe.

Rezultatami działań będą m.in.:

- wzrost świadomości społeczeństwa dot. problemów gospodarowania energią, racjonalnym wykorzystaniem zasobów i zagrożeniami wynikającymi, przykładowo, z zanieczyszczonego powietrza;
- rozwój społeczeństwa obywatelskiego, ukierunkowanego na racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska;
- wsparcie dla jednostek badawczych i uczelni, inwestujących w rozwiązania z zakresu gospodarki niskoemisyjnej;
- poprawa jakości życia w mieście, poprzez stosowanie kompleksowych rozwiązań prawnych, planistycznych oraz przestrzennych;
- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery;
- promowanie strategii i rozwiązań niskoemisyjnych;
- poprawa jakości powietrza;
- zapewnienie środków i warunków w celu skutecznej ochrony przed zmianami klimatu;
- poprawa jakości życia mieszkańców.

Katalog działań

1. Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych skierowanych do wszystkich grup społecznych w zakresie zasad zrównoważonego rozwoju, ograniczania emisji – szkolenia, kampanie informacyjne w różnych formach we wszystkich obszarach wskazanych w PGN (w szczególności działania w zakresie redukcji emisji w budynkach i transporcie);
2. Angażowanie społeczeństwa (współpraca z interesariuszami) w procesy planistyczne i decyzyjne w kontekście niskoemisyjnego rozwoju – organizowanie konsultacji, warsztatów itp.
3. Realizacja przez zewnętrznych interesariuszy działań edukacyjnych z zakresu gospodarki niskoemisyjnej, jakości powietrza, zmian klimatu, wykorzystania OZE, oszczędności energii i innych.
4. Kształcenie w określonych specjalnościach istotnych z punktu widzenia gospodarki niskoemisyjnej – realizacja programów edukacyjnych przez uczelnie wyższe, szkoły techniczne (np. technologie OZE, niskoemisyjny transport itp.).
5. Prowadzenie prac badawczo-rozwojowych w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, w tym wsparcie rozwoju infrastruktury B+R.

6. Realizacja innych działań w zakresie edukacji i dialogu społecznego służących ograniczaniu emisji.

Spójność z przykładowymi programami wsparcia

Program wsparcia	Priorytet inwestycyjny
PO IiŚ 2014-2020	PI 6.III. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.
	PI 6.c. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.
RPO WD 2014-2020	PI 1.1 Wzmacnianie potencjału B+R i wdrożeniowego uczelni i jednostek naukowych.
	PI 4.1. Gospodarka odpadami.
	PI 4.3. Dziedzictwo kulturowe.
	PI 4.4 Ochrona i udostępnianie zasobów przyrodniczych.

ZAPLANOWANE ZADANIA GMINNE

Kompleksowa kampania informacyjno-edukacyjna - Edukacja ekologiczna w gminie Kobierzyce

Dla realizacji założeń PGN konieczna jest edukacja instytucji rządowych, partnerów gospodarczych, organizacji pozarządowych oraz lokalnego społeczeństwa w zakresie zrównoważonej i niskoemisyjnej gospodarki. Przystępna, zidentyfikowana na różne grupy społeczne edukacja, ma na celu poszerzenie świadomości ekologicznej interesariuszy. Kampania informacyjna powinna być dostosowana do wieku, płci i statusu zawodowego i społecznego danej grupy społecznej.

Kampania informacyjna to cykl działań realizowanych za pośrednictwem dostosowanych do potrzeb grupy docelowej narzędzi. Nadrzędnym celem kampanii informacyjnej jest zmiana zachowań społecznych w zakresie racjonalnego wykorzystania energii poprzez podniesienie wśród mieszkańców świadomości w tym zakresie. Kampania informacyjna realizuje również następujące cele:

1. Propagowanie wiedzy z zakresu racjonalnego gospodarstwa energią we własnym otoczeniu.
2. Upowszechnienie informacji na temat potrzeb zachowań proefektywnościowych np. korzystanie z urządzeń wysokiej klasy energetycznej itp.
3. Kreowanie postaw i zachowań społecznych zamierzających do racjonalnego wykorzystania energii w życiu codziennym (np. wyłączanie urządzeń elektronicznych itp.).

Proponowane działania to:

- organizowanie cyklicznych szkoleń ekologicznych dla mieszkańców gminy dotyczących m.in. zastosowania OZE, gospodarki niskoemisyjnej, efektywności energetycznej w gospodarstwach domowych;
- konkursy ekologiczne i przyrodnicze w szkołach;
- opracowanie kompleksowej koncepcji identyfikacji wizualnej kampanii promocyjnej (logotypu, hasła etc.) w kontekście materiałów promocyjnych – jednolite konstrukcja plakatów, broszur, gadżetów promocyjnych etc.;
- tworzenie ścieżek edukacji ekologicznej;
- ujednoczenie wszystkich informacji, plakatów, broszur, strony internetowej i stosowanych kanałów komunikacji w social media (Facebook, YouTube) pod kątem graficznymi i treściowym;
- prowadzenie aktywnej komunikacji w kanałach social media; rozszerzenie działania na inne kanały: Instagram (popularne sieci społecznościowe powinny być wykorzystywane nie tylko do promocji i edukacji w zakresie racjonalnego zużycia energii, ale być również miejscem otwartej dyskusji. Social media dają również możliwość organizacji konkursów np. fotograficznych, czy przeprowadzania ankiet na potrzeby kampanii – za pomocą ogólnodostępnych narzędzi);
- wprowadzenie usługi mailingu, czyli rozsyłanie za pomocą poczty internetowej cyklicznych informacji związanymi z zagadnieniami zrównoważonej energii. Mailing powinien przybrać formę newslettera, otrzymywanego w określonym odstępie czasu (np. raz w miesiącu). Newsletter powinien zawierać odnośniki do wiadomości, specjalistycznych artykułów i publikacji w mediach, dobre porady z zakresu oszczędzania energii, informacje o wydarzeniach etc. Mailing powinien być atrakcyjny wizualnie oraz responsywny. Powinno się tutaj korzystać z ogólnodostępnych specjalistycznych narzędzi do tworzenia newslettera;

- telewizja i radio to jedne z najskuteczniejszych sposobów przekazywania informacji na temat racjonalnego wykorzystania energii. Ilość emisji spotów informacyjnych należy skalkulować z dostępnym budżetem na kampanię informacyjną. Spoty telewizyjne będą droższe od radiowych, ale będą się cechować szerszym zasięgiem i obejmą różne grupy społeczne. W ramach kampanii informacyjno-edukacyjnej proponuje się wykonanie:
 - spotów telewizyjnych o długości max. 30 sekund emitowane w regionalnej telewizji, skierowane do różnych grup społecznych. Spoty w miarę możliwości powinny być emitowane w prime-time; spoty powinny być również dostępne w Internecie,;
 - spotów radiowych o długości 15 i 30 sek. emitowane w rozgłośniach radiowych. Produkcja i emisja spotów radiowych jest o wiele tańsza od telewizyjnych, można zatem wydłużyć okres ich emisji w radiu; spoty powinny być również dostępne w Internecie;
 - spoty w komunikacji miejskiej – jeżeli pojazdy komunikacji miejskiej posiadają specjalne monitory wewnątrz pojazdu, należy zaplanować również kampanię na tym nośniku. Spoty powinny mieć długość max. 15 sek. i składać się z obrazu i tekstu (bez dźwięku). Kampania na tym nośniku może być realizowana w kwartałach – każdy spot może być dostosowany np. do pory roku;
 - film edukacyjno-dokumentalny o długości 20 min., skierowany przede wszystkim do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Film będzie dystrybuowany do placówek edukacyjnych i wyświetlany uczniom podczas zajęć z ekologii/środowiska. Obowiązkowo film powinien również znaleźć się w Internecie (np. na oficjalnym kanale kampanii na portalu YouTube), tak by mogli dotrzeć do niego również inni użytkownicy sieci. W miarę możliwości finansowych film może być wyemitowany w telewizji publicznej po wieczornym serwisie informacyjnym;
 - artykuły w prasie ogólnej (np. dzienniki, tygodniki) i branżowej (z zakresu energetyki i ochrony środowiska) są doskonałym pogłębieniem tematu. Należy jednak podtrzymywać zainteresowanie tematyką dziennikarzy np. poprzez regularną wysyłkę informacji prasowych z ciekawymi informacjami. W przypadku organizacji dużych wydarzeń (np. festiwal czy program) należy zorganizować konferencję prasową, która przełoży się na liczne darmowe publikacje w prasie.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania
Liczba osób objętych działaniami informacyjno-edukacyjnymi [osoba/rok]

Projekt: Kompleksowa kampania promocyjna

Kategorie działań:

Obszar działań: Gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 123 000 PLN

Środki krajowe:

Środki własne:

Lata wdrażania działania: 2015-2020

Podmiot realizujący zadanie: Gmina Kobierzyce

Produkcja energii z OZE (MWh/r): -

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): 168

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): 71

ZAPLANOWANE ZADANIA INTERESARIUSZY ZEWNĘTRZNYCH

Obecnie, na terenie gminy, nie ma zaplanowanych, konkretnych działań, w tym obszarze. Interesariusze zewnętrzni zostali poinformowani o opracowaniu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej i są w trakcie analizy swoich potrzeb i planów inwestycyjnych. Z uwagi na to, iż jest to proces ciągły, zadania sukcesywnie będą dopisywane do dokumentu. Kierunki w jakich gmina może w przyszłości planować zadania do realizacji, zostały określone w podrozdziale "Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania" oraz w Katalogu działań dla powyższego obszaru, opisanego w podrozdziale "Krótkoterminowe i średnioterminowe działania oraz zadania do roku 2020". W przypadku zgłoszenia w przyszłości przez interesariuszy sprecyzowanych zadań, zostaną one ujęte w Bazie emisji – aplikacji on-line pozwalającej na dodawanie nowych zadań oraz generowanie raportów.

V.5.2.10. Administracja publiczna

Strategia

Pod nazwą obszar „Administracja publiczna” w gminie, należy rozumieć działania oraz miejsce w przestrzeni publicznej, gdzie można wdrożyć działania administracyjne w celu wdrożenia odpowiednich wzorców służących ograniczeniu emisji z terenu gminy.

W perspektywie średnioterminowej zakłada się realizację działań planistycznych, organizacyjnych oraz innowacyjnych i demonstracyjnych służących testowaniu oraz wdrażaniu nowych metod ograniczenia emisji, a także zapobieganiu i usuwaniu skutków niekorzystnych zjawisk pogodowych i katastrofalnych.

Rezultatami działań będą m.in.:

- roczne oszczędności w zużyciu energii pierwotnej;
- roczne oszczędności finansowe dla zarządców budynków i mieszkańców, z racji zmniejszonego zużycia mediów;
- rozwój społeczeństwa obywatelskiego, ukierunkowanego na racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska;
- poprawa jakości życia w mieście, poprzez stosowanie kompleksowych rozwiązań prawnych, planistycznych oraz przestrzennych;
- ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery;
- promowanie strategii i rozwiązań niskoemisyjnych;
- poprawa jakości powietrza, poprzez likwidację niskiej emisji;
- zapewnienie środków i warunków w celu skutecznej ochrony przed zmianami klimatu;
- poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.

Katalog przykładowych działań

1. Opracowanie i wdrażanie strategii oraz planów związanych z ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych, efektywnością energetyczną, rozwojem OZE oraz poprawą jakości powietrza.
2. Zrównoważone planowanie przestrzenne, w tym w szczególności wzmacnianie zwartości gminy oraz planowanie z uwzględnieniem potrzeb transportowych i dostępności komunikacji zbiorowej, zgodnie z zasadami zrównoważonego transportu.
3. Realizację zielonych zamówień publicznych nakierowanych na ograniczenie emisji, zakup produktów i usług efektywnych energetycznie, o niewielkim wpływie na środowisko w całym cyklu życia.
4. Wdrażanie e-usług w realizacji usług publicznych i procedur administracyjnych, pozwalających na ograniczenie konieczności dojazdów do urzędów.
5. Realizacja projektów innowacyjnych we współpracy międzynarodowej, współpracy z sektorem nauki i biznesu.
6. Realizacja projektów demonstracyjnych (inwestycyjnych), z zakresu nowych rozwiązań technologicznych dot. redukcji emisji, wykorzystania OZE oraz efektywności energetycznej.
7. Uczestnictwo w projektach „miękkich” z zakresu wymiany doświadczeń.
8. Tworzenie mechanizmów wsparcia finansowego (w zakresie realizacji działań ograniczających emisję) skierowanych do określonych grup interesariuszy.
9. Działania zabezpieczające przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami – przykładowo: systemy wczesnego ostrzegania i prognozowania

zagrożeń, budowa i rozbudowa systemów i urządzeń małej retencji, inwestycje przeciwpowodziowe.

10. Ujednoczenie koncepcji i narzędzi w celu ograniczenia negatywnego wpływu zmian klimatu na środowisko.
11. Rozwiązania mające na celu zwiększenie skuteczności zarządzania zasobami naturalnymi w instytucjach publicznych i przedsiębiorstwach (np. ograniczenie zużycia zasobów naturalnych, systemy o cyklu zamkniętym);
12. Zakup sprzętu do akcji ratowniczych i usuwania skutków zjawisk katastrofalnych.
13. Opracowanie i wdrażanie polityk, strategii oraz rozwiązań służących zwiększeniu efektywności energetycznej infrastruktury publicznej, w tym budynków oraz stosowaniu w szerszym zakresie odnawialnych źródeł energii.
14. Opracowywanie i wdrażanie koncepcji oraz narzędzi, w celu zarządzania jakością środowiska i jej poprawy (powietrze, woda, odpady, gleba, klimat) oraz ryzykiem naturalnym i wynikającym z działalności człowieka w miejskich obszarach funkcjonalnych.
15. Poprawa zdolności w zakresie planowania i zarządzania środowiskiem miejskim (np. ustanowienie mechanizmu udziału społeczeństwa w procedurach planowania i w procesie podejmowania decyzji).
16. Rekultywacja i rewitalizacja terenów przemysłowych.
17. Wspierania rozwoju inteligentnych gmin (np. zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, technologie środowiskowe).
18. Wzmocnienie potencjału sektora publicznego do opracowywania i wdrażania innowacyjnych usług energetycznych, tworzenia zachęt i opracowania odpowiednich planów finansowych (np. umowy o poprawę efektywności energetycznej, modele PPP etc.).
19. Realizacja innych działań administracyjnych służących ograniczaniu emisji na terenie gminy, wyżej nie wymienionych.

Spójność z programami wsparcia

Program wsparcia	Priorytet inwestycyjny
POIiŚ 2014-2020	PI 4.III. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym.
	PI 5.II Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami.
RPO WD 2014-2020	PI 2.1 E-usługi publiczne.
	PI 3.3. Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym.
	PI 4.5. Bezpieczeństwo.
INTERREG EUROPE INTERREG EUROPE	PI 4c: Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i infrastrukturze mieszkaniowej.
	PI 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.
	PI 6e: Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.
LIFE 2014-2020	Obszar priorytetowy „Zarządzanie w zakresie środowiska i informowanie”; Obszar priorytetowy „Łagodzenie skutków zmiany klimatu”; Obszar priorytetowy: „Zarządzanie i informacja w zakresie klimatu”.
HORIZON 2020	PRIORYTET „Wyzwania Społeczne”.

ZAPLANOWANE ZADANIA GMINNE

e-Urząd w gminie Kobierzyce

Zadanie jest częścią projektu partnerskiego realizowanego przez powiat wrocławski w ramach Działania 2.1.: „E-usługi publiczne”, ujętego w Osi Priorytetowej 2: „Technologie informacyjno-komunikacyjne” RPO WD na lata 2014-2020.

Cały projekt obejmuje rozwój elektronicznych usług publicznych w obszarach: e-kultury, GIS, bezpieczeństwa kryzysowego, e-zdrowia oraz e-administracji, a także stworzenie elektronicznych usług wewnątrzadministracyjnych, wspomagających rozwój e-usług publicznych.

Zadanie realizowane przez powiat wrocławski obejmuje swym zakresem digitalizację zasobów i treści publicznych oraz zapewnienie do nich powszechnego, otwartego dostępu w postaci cyfrowej, a także rozwój elektronicznych usług publicznych w zakresie e-administracji poprzez:

- wytworzenie elektronicznych formularzy oraz umieszczenie ich na platformach internetowych;
- zaimplementowanie mechanizmów umożliwiających dokonywanie płatności online;
- modernizację elektronicznego obiegu dokumentów;
- zakup i wdrożenie oprogramowania do wirtualizacji;
- zakup i wdrożenie sprzętu informatycznego (serwery, macierz dyskowa, przełączniki światłowodowe, skanery stolikowe);
- szkolenia pracowników oraz administratorów;
- wdrożenie platformy sprzętowej i oprogramowania niezbędnego do prawidłowego funkcjonowania EOD;
- modernizację systemu backupu;
- zakup i wdrożenie sprzętu informatycznego (macierz dyskowa, stacje robocze, notebooki, wielofunkcyjne urządzenia drukujące, UPS-y);
- zakup i wdrożenie sprzętu zabezpieczającego ruch sieciowy (przełączniki rdzeniowe, przełączniki dostępowe, urządzenia brzegowe UTM, Urządzenia do analizy ruchu sieciowego);

Zakres rzeczowy zadania obejmuje zakup sprzętu i oprogramowania niezbędnego do wytworzenia niezbędnej infrastruktury informatycznej, służącej udostępnianiu i administrowaniu e-usługami. Zadanie ma więc charakter uzupełniający.

Koszty zadania oszacowano na podstawie kosztorysów, dostępnych cenników i najlepszej wiedzy beneficjenta wynikającej z dotychczas realizowanych tego typu przedsięwzięć.

Szczegółowe źródła finansowania zostaną uzupełnione na późniejszym etapie.

Szczegółowe wskaźniki monitorowania

Liczba unikniętych dojazdów transportem indywidualnym [szt.]

Projekt: e-Urząd w gminie Kobierzyce

Kategorie działań: administracja publiczna

Obszar działań: gmina Kobierzyce

Szacowany koszt i sposób finansowania: 500 000 PLN

Lata wdrażania działania: 2016-2020

Podmiot realizujący zadanie: gmina Kobierzyce

Produkcja energii z OZE (MWh/r): -

Ograniczenie zużycia energii (MWh/r): pośrednie

Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (Mg CO₂e/rok): pośrednie

ZAPLANOWANE ZADANIA INTERESARIUSZY ZEWNĘTRZNYCH

Obecnie, na terenie gminy, nie ma zaplanowanych, konkretnych działań, w tym obszarze. Interesariusze zewnętrzni zostali poinformowani o opracowaniu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej i są w trakcie analizy swoich potrzeb i planów inwestycyjnych. Z uwagi na to, iż jest to proces ciągły, zadania sukcesywnie będą dopisywane do dokumentu. Kierunki w jakich gmina może w przyszłości planować zadania do realizacji, zostały określone w podrozdziale "Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania" oraz w Katalogu działań dla powyższego obszaru, opisanego w podrozdziale "Krótkoterminowe i średnioterminowe działania oraz zadania do roku 2020". W przypadku zgłoszenia w przyszłości przez interesariuszy sprecyzowanych zadań, zostaną one ujęte w Bazie emisji – aplikacji on-line pozwalającej na dodawanie nowych zadań oraz generowanie raportów.

V.5.3. Aspekty organizacyjne i finansowe

V.5.3.1. Koordynacja i struktury organizacyjne przeznaczone do realizacji planu

Realizacja PGN podlega władzom gminy. Zadania wynikające z planu są przypisane poszczególnym departamentom i jednostkom podległym władzom gminy, a także interesariuszom zewnętrznym. Plan jest dokumentem przekrojowym i obejmuje wiele dziedzin funkcjonowania gminy, z tego powodu konieczna jest jego skuteczna koordynacja oraz monitoring realizacji działań.

Na chwilę obecną nie istnieją formalne struktury odpowiedzialne za realizację zapisów planu gospodarki niskoemisyjnej.

Do koordynacji i realizacji PGN korzystne byłoby powołanie stanowiska koordynatora lub zespołu koordynującego, którego funkcją byłby nadzór nad realizacją planu tak, aby cele i kierunki działań wyznaczone w dokumencie były skutecznie wypełniane (również poprzez zapewnienie odpowiednich zapisów w prawie lokalnym, dokumentach strategicznych i planistycznych oraz wewnętrznych instrukcjach).

Baza emisji

Jako narzędzie ułatwiające monitoring realizacji PGN opracowano i wdrożono Bazę Emisji. Jest to narzędzie informatyczne (aplikacja działająca w sieci Internet), o ograniczonym dostępie. Celem bazy jest umożliwienie zbierania i analizowania danych o zużyciu energii i emisjach GHG z terenu całego Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, a także do monitorowania realizacji działań zawartych w PGN. Koordynator w strukturach Urzędu Gminy Kobierzyce ma dostęp do bazy z danymi dla obszaru gminy Kobierzyce (dane energetyczne obiektów oraz emisje, działania przewidziane w PGN). Koordynator odpowiedzialny jest za bieżącą aktualizację Bazy w zakresie danych dla gminy Kobierzyce oraz za administrację Bazy. Ponadto opracowana Baza Emisji będzie połączona z ogólnodostępnym portalem informacyjnym skierowanym do mieszkańców gmin Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego. Portal ten będzie prezentował najważniejsze informacje związane z PGN, a także ogólne zagadnienia związane z gospodarką niskoemisyjną.

V.5.3.2. Zasoby ludzkie

Do realizacji i koordynacji PGN przewiduje się przede wszystkim zaangażowanie obecnego personelu Urzędu Gminy oraz jednostek miejskich. W Urzędzie Gminy Kobierzyce funkcjonują 6 referatów i 4 komisje. Każdy referat/komisja będzie odpowiedzialny za realizację zapisów PGN w ramach swoich kompetencji, w porozumieniu z koordynatorem lub zespołem koordynującym.

Gmina Kobierzyce zapewni niezbędną liczbę osób do skutecznej realizacji zadań związanych z wdrażaniem PGN i zarządzaniem energią w gminie.

V.5.3.3. Zaangażowane strony - współpraca z interesariuszami

Pod pojęciem interesariuszy należy rozumieć mieszkańców gminy, jednostki, firmy czy grupy i organizacje, na które zapisy w PGN bezpośrednio, bądź pośrednio oddziałują lub będą oddziaływać. Możliwe do wyodrębnienia są dwie główne grupy interesariuszy:

- **Jednostki miejskie (interesariusze wewnętrzni):** Referaty i Komisje Gminy, jednostki budżetowe, zakłady budżetowe, spółki z udziałem gminy;
- **Interesariusze zewnętrzni:** Mieszkańcy gminy, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, firmy i przedsiębiorstwa (m.in.: LG PHILIPS LCD, PEPSI-COLA GENERAL BOTTLERS), niebędące jednostkami miejskimi.

Współpraca z interesariuszami jest niezmiernie istotna, ponieważ wpływa bezpośrednio na możliwości realizacji wyznaczonych celów. Gmina realizując zadania własne nie jest w stanie zrealizować ambitnych celów redukcji emisji – zaangażowanie interesariuszy w proces tworzenia i realizacji PGN jest kluczowe dla jego powodzenia.

Otwarta formuła PGN w zakresie sektorów i priorytetów działań do realizacji umożliwia interesariuszom wpisanie się z realizowanymi (w latach 2014-2020 i kolejnych) zadaniami własnymi, w realizację celów gospodarki niskoemisyjnej Gminy Kobierzyce.

Zaangażowanie interesariuszy w proces tworzenia PGN

Na etapie opracowania PGN został utworzony serwis infopgn.pl, który informuje o opracowaniu i jego celach. Ponadto serwis umożliwia interesariuszom zewnętrznym zgłaszanie działań do PGN. Informacje o rozpoczęciu opracowania i funkcjonowaniu serwisu zostały zamieszczone w lokalnej prasie. Kluczowi interesariusze zewnętrzni byli też informowani bezpośrednio przez zespół opracowujący PGN o tym dokumencie i możliwości włączenia się w proces opracowania PGN.

Przeprowadzone zostały również zewnętrzne konsultacje dokumentu i wszyscy interesariusze mogli zgłaszać propozycje zadań do realizacji w ramach planu dla Gminy oraz uwagi do całego Planu. Zgłoszone zadania inwestycyjne i nieinwestycyjne po procesie weryfikacji, uwzględniono w planie. Zgłoszone do realizacji zadania i podjętych w ten sposób przez interesariuszy zobowiązaniach.

Żaden z kluczowych interesariuszy zewnętrznych (przedsiębiorstwa energetyczne, organizacje pozarządowe, organy administracji publicznej, uczelnie wyższe) nie odmówił współpracy w opracowaniu i realizacji PGN.

Zaangażowanie interesariuszy w proces realizacji PGN

W ramach wdrażania PGN przewidziano działania informacyjne i edukacyjne z zakresu ochrony klimatu, efektywności energetycznej i OZE skierowane do interesariuszy zewnętrznych (w szczególności mieszkańców), które będą realizowane po opracowaniu PGN i przyjęciu go do realizacji. Działania te będą polegały na okresowych spotkaniach z interesariuszami oraz bieżących kontaktach w ramach realizacji działań przewidzianych w partnerstwie z gminą.

W ramach współpracy z interesariuszami realizowanej przez zespół koordynujący PGN zbierane będą informacje o realizacji zadań zgłoszonych przez interesariuszy zewnętrznych.

V.5.3.4. Budżet i przewidziane finansowanie działań

Zadania przewidziane w PGN będą finansowane z różnych źródeł: ze środków własnych gminy, funduszy zewnętrznych (zagraniczne, krajowe i regionalne programy operacyjne), dotacji i pożyczek celowych (NFOŚiGW oraz WFOŚiGW), a także ze środków inwestorów prywatnych oraz sponsorów.

Ze względu na fakt, że samorząd nie może zaplanować finansowania działań w perspektywie długoterminowej, większość zadań krótko- i średnioterminowych,

wpisanych jest do Wieloletniej Prognozy Finansowej, gdzie mają określone dokładne koszty i źródła finansowania (z racji ograniczeń w budżecie gminy, nie jest możliwe aby uwzględnić wszystkie zadania). Dla pozostałych działań przewidzianych jako perspektywiczne, określone są jedynie szacunkowe koszty (jeżeli było to możliwe) oraz potencjalne źródła finansowania. W momencie pojawienia się możliwości dofinansowania, takie zadania zostaną wprowadzone do budżetu gminy oraz do WPF.

Koszty poszczególnych zadań oraz źródła finansowania podano w harmonogramie rzeczowo-finansowym, w rozdziale „Krótkoterminowe i średnioterminowe działania oraz zadania do roku 2020”.

Budżet na realizację zadań przewidzianych w PGN będzie corocznie weryfikowany, w ramach procedury sporządzania budżetu gminy na kolejny rok, wraz z aktualizacją WPF. W związku z tym koszty zadań przewidziane w PGN należy traktować jako szacunkowe – ich zmiana nie powoduje konieczności aktualizacji PGN. Wszelkie zmiany kosztów zadań będą rejestrowane i analizowane w ramach monitoringu realizacji PGN.

V.5.3.5. Środki na monitoring i ocenę realizacji planu

Prowadzenie stałego monitoringu PGN jest konieczne dla śledzenia postępów we wdrażaniu działań i osiąganiu założonych celów. Monitoring realizacji PGN na poziomie gminy będzie prowadzony zgodnie z ogólnymi wytycznymi do monitoringu PGN dla ZIT Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, zawartymi w rozdziale „Monitoring i raportowanie realizacji planu gospodarki niskoemisyjnej”.

Koordinator (lub zespół koordynujący) PGN będzie odpowiedzialny za zebranie danych dla zadań realizowanych na poziomie gminy oraz za aktualizację Bazy Emisji w zakresie danych energetycznych.

Poza środkami niezbędnymi na utrzymanie etatu (etatów) koordynatora PGN na poziomie gminy nie przewiduje się przeznaczania dodatkowych, istotnych z punktu widzenia budżetu gminy, środków finansowych na monitoring i ocenę realizacji planu. W przypadku utworzenia stanowiska koordynatora lub zespołu koordynującego odpowiedzialnego za wdrażanie i realizację PGN, zostanie określony zakres obowiązków.

V.5.4. Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji działań

Harmonogram w załączniku nr 1.

V.5.5. Podsumowanie przewidywanych efektów wdrożenia strategii długoterminowej i realizacji działań

Działania zaplanowane do realizacji na lata 2014-2020 pozwolą na ograniczenie emisji o **25 507 Mg CO₂e**, wymaga to inwestycji na ponad 405 786 694,42 zł (wszystkie zaangażowane strony, koszty szacunkowe). **Realizacja działań pozwoli osiągnąć w gminie redukcję emisji o ok. 11,98% w porównaniu z rokiem bazowym.**

Podsumowanie efektów realizowanych działań przedstawiono w Tabeli 18.

Tabela 18. Podsumowanie efektów realizacji Planu

SEKTORY i obszary działania	Szacowane koszty działań [PLN]	Oczekiwane efekty w roku 2020		
		oszczędności energii [MWh/r]	wytwarzanie energii odnawialnej [MWh/r]	redukcja emisji CO ₂ e [Mg CO ₂ e/r]
Energetyka	241 190 000,00	804	27 324	23 388
Budownictwo i gospodarstwa domowe	116 915 750,00	2 825	90	730
Transport	34 330 000,00	4 794	0	1 252
Przemysł	0	0	0	0
Handel i usługi	0	0	0	0
Lasy i tereny zielone	727 944,42	0	0	15
Rolnictwo i rybactwo	0	0	0	0
Gospodarka odpadami	12 000 000,00	0	81	51
Edukacja i dialog społeczny	123 000,00	168	0	71
Administracja publiczna	500 000,00 zł	0	0	0
SUMA	405 786 694,42 zł	8 591	27 495	25 507

Przedstawiony w niniejszym dokumencie plan działań pozwoli na osiągnięcie wyznaczonych celów, pod warunkiem konsekwentnej i skutecznej realizacji zaplanowanych działań. Część środków finansowych przeznaczonych na realizację działań została na dzień dzisiejszy zabudżetowana i jest wydatkowana.

Możliwość realizacji działań jest uzależniona od pozyskania zewnętrznych środków finansowych, stąd też należy przewidzieć realizację zadań szczególnie na okres 2014-2020, czyli nową perspektywę finansową UE, w ramach której znaczne środki mają być przewidziane na finansowanie zadań w zakresie efektywności energetycznej, gospodarki niskoemisyjnej czy też niskoemisyjnego transportu.

Działania w ramach PGN to również wymierne oszczędności dla Gminy Kobierzyce, wynikające z zaoszczędzonej energii (elektrycznej, ciepłej, paliwa transportowe i in.). Ponadto, należy podkreślić inne pośrednie korzyści takie jak ograniczenie emisji zanieczyszczeń do środowiska (m.in. pyły, benzo(a)piren oraz tlenki azotu i siarki), co będzie miało wpływ na zdrowie i poprawę jakości życia mieszkańców.

Poprzez ograniczenie zużycia energii i wzrost produkcji energii z OZE, realizacja PGN przyczynia się również do poprawy bezpieczeństwa energetycznego Gminy Kobierzyce.

Należy również podkreślić fakt, że realizacja PGN powinna pomagać w utrzymaniu konkurencyjności gospodarki Gminy Kobierzyce. Realizacja polityki klimatyczno-energetycznej na poziomie lokalnym to szansa dla gospodarki gminy, którą należy wykorzystać poprzez konsekwentne działania skierowane na 'zazielenienie' lokalnej gospodarki – władze gminy powinny się zaangażować i wspierać takie inicjatywy oraz inne, które będą wpisywały się w politykę niskowęglowego rozwoju.

V.6. OGÓLNE ZASADY MONITOROWANIA I RAPORTOWANIA

Prowadzenie stałego monitoringu jest konieczne dla śledzenia postępów we wdrażaniu PGN i osiągnięciu założonych celów w zakresie ograniczenia emisji CO₂ i zużycia energii, a także konieczne dla wprowadzania ewentualnych poprawek. Regularne monitorowanie, a w ślad za nim odpowiednia adaptacja Planu, umożliwiają rozpoczęcie cyklu nieustannego ulepszania Planu. Jest to zasada „pętli”, stanowiąca element cyklu zarządzania projektem: zaplanuj, wykonaj, sprawdź, zastosuj. Korekty Planu można dokonywać w zależności od występujących potrzeb.

V.6.1. System monitorowania i raportowania

V.6.1.1. Monitorowanie

Na system monitoringu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego składają się następujące działania realizowane przez Zespół Koordynujący:

- systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Planu, zgodnie z charakterem zadania (np. ilość i rodzaj budynków poddanych termomodernizacji oraz powierzchnia użytkowa, ilość i rodzaj wymienionych lamp itp.); dane powinny być gromadzone na bieżąco, natomiast kompletne zestawienia informacji powinny być przygotowane raz na rok (za rok poprzedni);
- wprowadzenie danych dotyczących monitoringu do bazy danych;
- przygotowanie raportów z realizacji zadań ujętych w Planie – ocena realizacji:
 - analiza porównawcza osiągniętych wyników z założeniami Planu; określenie stopnia wykonania zapisów przyjętego Planu oraz identyfikacja ewentualnych rozbieżności,
 - analiza przyczyn odchyleń oraz określenie działań korygujących polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia,
- przeprowadzenie zaplanowanych działań korygujących (w razie konieczności – aktualizacja Planu).

Monitorowanie realizacji celów PGN i realizacji zadań wykonywane jest za pomocą wskaźników monitorowania. Główne wskaźniki monitorowania realizacji PGN odnoszą się do celu strategicznego i celów szczegółowych. Szczegółowe wskaźniki monitorowania zostały przypisane do poszczególnych działań, w celu umożliwienia skutecznego monitorowania stopnia realizacji Planu.

V.6.1.2. Raportowanie

W ramach prowadzonego monitoringu realizacji powinny być sporządzane raporty na potrzeby wewnętrznej sprawozdawczości realizacji PGN. Minimalna częstotliwość sporządzania raportów to okres dwuletni. Zakres raportu powinien obejmować analizę stanu realizacji zadań oraz osiągnięte rezultaty w zakresie redukcji emisji oraz zużycia energii. Proponowany zakres raportu:

1. Cele strategiczne i szczegółowe – przywołanie celów, aktualny stan realizacji celów (na podstawie wskaźników monitorowania).
2. Opis stanu realizacji PGN:

- a. Przydzielone środki i zasoby do realizacji.
 - b. Realizowane działania.
 - c. Napotkane problemy w realizacji.
3. Wyniki inwentaryzacji emisji – podsumowanie aktualnej inwentaryzacji emisji i porównanie jej z inwentaryzacją bazową.
 4. Ocena realizacji oraz działania korygujące.
 5. Stan realizacji działań – zestawienie aktualnie osiągniętych rezultatów działań określonych na podstawie wskaźników monitorowania.

Za realizację raportowania na poziomie gminy odpowiedzialny jest gminny koordynator PGN. Raport z realizacji PGN dla ZIT WrOF sporządzany jest na podstawie opracowanych raportów gminnych, przez Koordynatora PGN ZIT.

V.6.1.3. Ocena realizacji

Podstawowym sposobem oceny realizacji PGN jest porównanie wartości mierników (wskaźników) poszczególnych celów dla określonego roku z wartościami docelowymi i oczekiwanym trendem. Należy przy tym mieć na uwadze, że dla osiągnięcia celu nie jest wymagana liniowa redukcja (bądź wzrost) wartości wskaźników (np. o taką samą wielkość co roku). Wskaźniki mogą wykazywać odchylenia dodatnie lub ujemne od ogólnego obserwowanego trendu, który powinien być w długiej perspektywie czasu stały i zgodny z oczekiwaniem.

Jeżeli zostaną zaobserwowane trendy odwrotne niż oczekiwane (Tabela 19), jest to sygnał, iż należy uważnie przeanalizować realizację działań oraz zachodzące uwarunkowania zewnętrzne (poza wpływem PGN), które mają wpływ na zaistnienie takiego trendu. Jeżeli to okaże się konieczne należy podjąć działania korygujące.

Ocena realizacji PGN (poprzez analizę stopnia realizacji celów szczegółowych) wykonywana jest na bazie inwentaryzacji emisji i zużycia energii (za pomocą bazy emisji). Suma efektów z poszczególnych zrealizowanych działań nie może być podstawą oceny stopnia realizacji celów PGN, ze względu na fakt, że monitorowane zadania stanowią jedynie wycinek otoczenia oddziałującego na kształtowanie zużycia energii i wielkość emisji w gminie. Jedynie całościowe ujęcie tych zagadnień w inwentaryzacji emisji pozwala na ocenę osiągniętych wielkości redukcji w stosunku do roku bazowego.

Zarówno rezultaty realizacji PGN jak i wyniki realizacji poszczególnych zadań należy rozpatrywać w kontekście uwarunkowań, które miały wpływ na ich realizację w okresie objętym monitoringiem. Uwarunkowania zewnętrzne są niezależne od realizującego plan, natomiast wewnętrzne od niego zależą. Oba rodzaje uwarunkowań mają wpływ na osiągnięte rezultaty działań i stopień realizacji celów. W ramach monitoringu należy analizować wpływ tych czynników na wyniki realizacji Planu.

Uwarunkowania zewnętrzne, np.:

- Obowiązujące akty prawne (zmiany w prawie),
- Istniejące systemy wsparcia finansowego działań,
- Sytuacja makroekonomiczna,
- Ekstremalne zjawiska pogodowe (np. fale upałów, intensywne mrozy).

Uwarunkowania wewnętrzne, np.:

- Sytuacja finansowa gminy,
- Dostępne zasoby kadrowe do realizacji działań,

- Możliwości techniczne i organizacyjne realizacji działań.

Wnioski z analizy uwarunkowań powinny zostać zawarte w raporcie. Na ich podstawie należy również podjąć odpowiednie działania korygujące, jeżeli zaistnieje taka konieczność (korekta pojedynczych działań lub aktualizacja całego planu).

V.6.2. Główne wskaźniki monitorowania Planu

Realizacja głównych celów PGN monitorowana jest poprzez główne wskaźniki monitorowania, odpowiadające poszczególnym celom (wskazane w Tabeli 19). Monitorowanie realizacji celów PGN realizowane jest za pomocą bazy emisji.

Tabela 19. Główne wskaźniki monitorowania realizacji PGN dla ZIT WrOF

CEL	WSKAŹNIK	OCZEKIWANY TREND
Cel szczegółowy 1: Ograniczenie do roku 2020 emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do roku bazowego	wielkość emisji dwutlenku węgla z obszaru gminy w danym roku (Mg CO ₂ e/rok)	↓ malejący
	stopień redukcji emisji w stosunku do roku bazowego (%)	↑ rosnący
Cel szczegółowy 2: Ograniczenie do roku 2020 zużycia energii o 20% w stosunku do roku bazowego	wielkość zużycia energii na terenie gminy w danym roku (MWh/rok)	↓ malejący
	stopień redukcji zużycia energii stosunku do roku bazowego (%)	↑ rosnący
Cel szczegółowy 3: Zwiększenie do roku 2020 udziału energii ze źródeł odnawialnych do 15% w końcowym zużyciu energii	zużycie energii ze źródeł odnawialnych na terenie gminy w danym roku (MWh/rok)	↑ rosnący
	udział zużycia energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii na terenie gminy w danym roku (%)	↑ rosnący

V.6.3. Szczegółowe wskaźniki monitorowania realizacji zadań

Monitorowanie stopnia realizacji zadań polega na określeniu stanu ich realizacji (stan wdrażania) oraz osiągniętych efektów ich realizacji. Efekty realizacji szacowane są za pomocą wskaźników i wielkości charakterystycznych przypisanych do poszczególnych zadań. Monitoring realizacji zadań wykonywany jest za pomocą bazy emisji. Zestawienie wskaźników monitorowania realizacji zadań przedstawiono w Tabeli 20.

Tabela 20. Zestawienie stosowanych wskaźników monitorowania zadań

Obszar	Wskaźnik	Jednostka
	Moc zainstalowanych źródeł wytwórczych (wg rodzaju paliwa)	MW
	Ilość wytworzonej energii elektrycznej	MWh
	Ilość wytworzonej energii cieplnej	GJ
	Moc zainstalowanych źródeł OZE (wg rodzaju OZE)	kW
	Moc zainstalowanych paneli fotowoltaicznych	kW
	Moc wymienionych pkt świetlnych na LED	kW
	Moc wymienionego oświetlenia na energooszczędne	kW
	Moc nowych pkt świetlnych z lampami LED	kW
	Moc wymienionych źródeł ciepła	kW
	Zapotrzebowanie na moc odbiorców z wymienionym źródłem ciepła	MW
	Ilość i moc wymienionych źródeł światła	kW, szt.
	Moc instalacji do wykorzystania biogazu	kW
BUDOWNICTWO	Powierzchnia użytkowa budynków poddanych kompleksowej (głębokiej) termomodernizacji	m ²
	Powierzchnia nowych budynków o standardzie energooszczędnym	m ²
	Powierzchnia nowych budynków o standardzie pasywnym	m ²
	Powierzchnia nowych budynków o standardzie niskoenergetycznym	m ²
	Liczba mieszkań z wymienionym źródłem ciepła (wg rodzaju źródła)	szt.
	Moc zainstalowanych urządzeń OZE na budynkach	kW
	Całkowite zużycie energii w budynkach	MWh
Całkowite zużycie paliw w budynkach (wg rodzaju paliwa)	MWh	
TRANSPORT	Liczba pojazdów obsługujących nowe połączenia – autobusy	szt.
	Liczba nowych/ zmodernizowanych węzłów przesiadkowych	szt.
	Liczba nowych/zmodernizowanych przystanków kolejowych	szt.
	Liczba nowych/wymienionych autobusów	szt.
	Liczba dostępnych pojazdów elektrycznych w wypożyczalniach	szt.
	Liczba nowych punktów wypożyczalni rowerowych	szt.
	Długość wybudowanych dróg rowerowych	km
	Liczba nowych wiat na rowery	szt.
	Liczba nowych obiektów P&R	szt.
	Liczba nowych obiektów B&R	szt.
	Liczba nowych wiat przystankowych	szt.
	Liczba unikniętych dojazdów transportem indywidualnym	szt.
	Powierzchnia wdrożonych stref ograniczonego ruchu	km ²
	Długość nowych odcinków dróg	km
Długość zmodernizowanych odcinków dróg	km	
Długość wybudowanych ciągów pieszych	m	
LASY I TERENY ZIEŁONE	Powierzchnia nowych nasadzeń drzew	ha
	Powierzchnia zielonych ścian i dachów	m ²

EDUKACJA I DIALOG SPOŁECZNY	Liczba osób objętych działaniami informacyjno-edukacyjnymi	osoba/rok
--	--	-----------

VI. ZAŁĄCZNIKI

VI.1. Harmonogram rzeczowo-finansowy

VI.2. Przebieg procedury oceny oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń PGN dla gminy Kobierzyce

VI.3. Zestawienie działań z Programu Ochrony Powietrza dla strefy dolnośląskiej

VI.4. Podsumowanie konsultacji społecznych
